

Van: "**Verzonden:** maandag 17 februari 2025 10:07
Aan: "**Onderwerp:** FW: Teksten jaarverslag 2024
Bijlage(n): 1B Toegang voorzieningen.docx, 2A Passend wonen.docx, 2B Leefomgeving - Fysiek.docx, 2B Leefomgeving - Sociaal-maatschappelijk.docx, 3A Economie.docx, 3B Duurzaamheid.docx, 4A Besturen.docx, Par1 Lokale heffingen.pdf, Par10 Klimaatbegroting - Kopie.docx, Par3 Onderhoud kapitaalgoederen.docx, Par5 Bedrijfsvoering.docx, Par6 Verbonden partijen.pdf, Par7 Grondbeleid.docx, Par8 Informatieveiliging en privacy.docx, Par9 Openbaarheidsparagraaf Woo 2024.docx, Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing aantek **Categories:** Actie

Hallo allemaal,

Hierbij de geredigeerde teksten van alle deelprogramma's voor het jaarverslag. Onze teksten staan in 1A, 1B en 2B. Vanmiddag en morgenmiddag worden deze teksten besproken met de wethouders en de managers. Zelf sluit ik daar ook bij aan en morgenmiddag is ook **erbij.**

Wanneer je jouw tekst hebt gelezen, en je ziet daar echt onwaarheden/fouten etc. staan, laat het **en mij dan even weten, dan nemen we dat mee.**

Met vriendelijke groet,

cluster Zorgen en leren

Werkdagen: Aanwezig op maandag, dinsdag, woensdagochtend en donderdag

Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo (Gld)
Postbus 200
7255 ZJ Hengelo (Gld)

T (0575) 75 02 50
W www.bronckhorst.nl

Van: "**Verzonden:** vrijdag 14 februari 2025 21:24
Aan: "**Onderwerp:** FW: Teksten jaarverslag 2024

Hallo **,**

Volgens afspraak stuur ik de teksten voor maandag en dinsdag toe.

Met vriendelijke groet,

cluster Financiën

Elderinkweg 2
7255 KA Hengelo (Gld)

T (0575) 75 02 50
W www.bronckhorst.nl

T (0575) 75 02 50
W www.bronckhorst.nl

1B Toegang en individuele voorzieningen

O2 We zorgden zelf voor beschermd wonen

Inleiding

We werkten vanuit de intentie van de Wet beschermd wonen en dragen zorg voor een passende invulling van onze opgave voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Resultaat

We zorgden voor passende woonruimte en opvang

Sinds juli 2024 kennen we zelf beschermde woonomgeving toe aan jongeren die dat nodig hebben. Onze consulenten kregen hiervoor een opleiding. Als dat nodig is kunnen ze indien nodig, terugvallen op de ervaring van Buurtplein Doetinchem. We begonnen met de evaluatie van het convenant Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Het doel van dat convenant is dat geld voor acute zorg beschikbaar blijft voor kwetsbare inwoners.

O5 We bouwden verder aan een beter houdbaar jeugdstelsel voor gezonde en weerbare jeugd zorgstelsel te beheersen

Inleiding

We zien een kostenstijging in het sociaal domein door prijs- en loonstijgingen en herbeoordeling van de prijzen. Dit werd in 2023 zichtbaar tijdens de herijking van de plekprijzen en werkt door in 2024. We sluiten onze ogen niet voor deze kostenstijging, ondanks dat de exacte omvang nog niet duidelijk is. Dit benadrukt de urgentie om in te blijven zetten op de transformatie van zorg. Zo houden we de kwaliteit en continuïteit van zorg voor onze inwoners beschikbaar en betaalbaar. Samen met zorgaanbieders bouwen we verder aan de transformatie van zorg. Landelijk startte een nieuw programma om de veiligheid van kinderen in kwetsbare gezinssituaties te verbeteren: de pilot 'Toekomsttuinen'. In de Achterhoek is de eerste pilot in Doetinchem. We streefden ernaar in 2024 aan te sluiten. Dit vraagt van onze sociale teams een doorontwikkeling, in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd.

Resultaten

We stuurden op de transformatiedoelen om de ontwikkelingen binnen het zorgstelsel te beheersen

Om de kwaliteit van hulp en ondersteuning voor onze inwoners te verbeteren en betaalbaar te houden, is verandering nodig. Samen met de andere zeven Achterhoekse gemeenten en zorgaanbieders maakten we een ontwikkelagenda.

We begonnen met de uitvoering in verschillende teams en overleggen binnen het Regionale Samenwerking Sociaal Domein (SSDA). De ontwikkelagenda is een levend document. We toetsen voortdurend samen met gemeenten, aanbieders en inwoners of we op de goede weg zitten.

We begonnen met de werkwijze volgend uit het rapport van het Rijk 'Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming'

In 2023 begon in Doetinchem de pilot Toekomsttuinen om de veiligheid van kinderen in kwetsbare gezinnen te verbeteren. Deze pilot stopte op 1 juli 2024. De periode 2025 tot 2030 zien we als een ontwikkelproces. We bereiden alle partijen voor op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. In opdracht van de stuurgroep Toekomsttuinen Noord Oost Gelderland (NOG) maakten we een plan van aanpak voor 2025-2030. Het uitvoeringsplan voor de Achterhoek volgt in 2025.

We hebben stevige sociale teams

We maakten een inventarisatie van alle ontwikkelingen die op het sociaal domein afkomen. We bekeken de invloed hiervan op de werkwijze binnen de sociale teams.

We zorgden voor een structurele invulling van de POH-functie Jeugd GGZ
In 2024 werkten we aan de vaste invulling van de Praktijkondersteuning Huisarts-functie (POH) Jeugd GGZ. Twee consultants van de sociale teams gaan huisartsen ondersteunen voor Jeugd-GGZ.

O6 We bouwden aan een beter houdbaar zorgstelsel

Inleiding

De kosten voor zorg en ondersteuning blijven stijgen. Dit is zichtbaar in de herijking van de plekprijzen in de inkoop Wmo en Jeugdhulp, de kosten van huishoudelijke hulp en van vervoer. De druk op de zorg neemt toe door de personeelstekorten. Om inwoners ook de komende tijd zo goed mogelijk te ondersteunen, bleven we actief samenwerken met zorgaanbieders en informele netwerken. Ook zochten we naar innovatieve oplossingen, bijvoorbeeld via de [REDACTED]. Door betere samenwerking tussen zorgaanbieders en de gemeente krijgen inwoners de juiste zorg. We zochten naar oplossingen en alternatieven voor de stijgende kosten en krapte in de zorg.

Resultaat

Inwoners kregen passende zorg en ondersteuning

We werkten intensiever samen met zorgaanbieders en welzijnspartners. We informeerden en demonstreerden de mogelijkheden van zorgtechnologie aan inwoners en zorgaanbieders. Pilots met zorgtechnologie helpen inwoners hun eigen regie en onafhankelijkheid te behouden. De cliëntondersteuning besteedden we aan, met focus op samenwerking. Voor Wmo begeleiding startten we een nieuwe aanbesteding, waarbij we teruggaan naar P (prijs) x Q (kwantiteit).

O8 We hadden voldoende mogelijkheden voor beschut werk

Inleiding

De Werkarrousel stopte, maar met een nieuwe structurele invulling zorgden we voor de groep beschut werk en andere inwoners, zoals inburgeraars. Bij inburgeraars zien we extra behoefte aan ondersteuning bij de begeleiding naar werk. We zorgden voor een vloeiende overgang van de tijdelijke oplossing via in 2023 naar een passende plek en werkwijze voor de lange termijn.

Resultaten

We hebben een nieuwe invulling voor beschut werken

We werkten goed samen met om mensen naar werk te helpen. Vooral voor beschut werk en inburgeraars was dit heel waardevol. We zien dat extra begeleiding nodig is en besloten de samenwerking met te verlengen. Tegelijk werkten we aan een langdurige oplossing. We zetten een stap naar een leerwerkbedrijf in Bronckhorst. Dit bedrijf biedt niet alleen beschut werk, maar helpt ook andere groepen in hun ontwikkeling. Zo zorgden we voor een goede overgang van naar een duurzame werkwijze. We blijven investeren in een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen een kans krijgt om mee te doen en zich te ontwikkelen.

In 2024 hadden we in Bronckhorst 15 beschutte werkplekken bij private bedrijven. Dat is bijna 80% van ons doel van 19 plekken. We hadden geen invloed op het aantal adviezen van het UWV, maar we werkten hard om deze werkplekken te maken. Alles verloopt volgens plan en we blijven ons inzetten om de resterende plekken te realiseren.

We ondersteunden inburgeraars om actief deel te nemen aan de samenleving

De acties die we voor inburgeraars deden, vormen nu een aandachtspunt binnen het programma Migratie en Integratie, waarover we in deelprogramma 1 Vitale inwoners en samenleving vertellen.

We zagen een toename van loonkostensubsidie

Het aantal medewerkers met een indicatie banenafpraak is gestegen met 11 personen. Dit zorgt voor hogere loonkostensubsidie-kosten. Ook is de berekening van het wettelijk minimum loon aangepast. In 2023 gebeurde dit op basis van maximaal maandloon en deeltijdpercentage. Vanaf 2024 gebeurde dit op basis van uurloon. Dit betekent dat cliënten die meer dan 36 uur werken, in 2024 een grote stijging van het wettelijk minimum hebben gezien.

O9 We boden inwoners bestaanszekerheid

Inleiding

In de gemeente kregen inwoners veel kansen. We boden leerwerkplekken, maatwerkbegeleiding en scholing aan. Hierdoor vonden velen werk of vrijwilligerswerk. We gaven ook financiële steun voor kinderopvang en reiskosten. Zo kon iedereen zich ontwikkelen. Deze inspanningen vergrootten de zelfredzaamheid en versterkten de sociale samenhang in onze gemeente.

Resultaten

We hadden meer bijstandsgerechtigden

In Bronckhorst is het aantal bijstandsgerechtigden relatief laag. Dit komt vooral doordat de sociaal consulenten de inwoners goed in beeld hebben, kennen en ondersteuning op maat bieden. Hoewel het aantal uitkeringen toenam door meer statushouders, is dit aantal lager dan in andere gemeenten in de Achterhoek, vergelijkbare gemeenten en het landelijke gemiddelde. De kosten per uitkering zijn +/- € 1.000 lager dan gemiddeld in Nederland. Ook hadden de bijstandsgerechtigden in Bronckhorst gemiddeld een jaar korter een uitkering dan het landelijk gemiddelde van 65 maanden. Door onze aanpak helpen we mensen sneller vooruit en besparen we op de uitkeringskosten.

We werkten onze nota bestaanszekerheid uit

De nota Bestaanszekerheid werd omgezet in concrete acties. Voorbeelden hiervan zijn: het aanpassen van regelingen voor huishoudens met een laag inkomen, meer samenwerking voor financiële educatie aan statushouders, een aanpak voor kansengelijkheid in het basisonderwijs en het beter bereikbaar maken van minimaregelingen.

Een deel van de oude regelingen is nu één budget op de Hierhe'jwat pas. Hierover zeiden we al dat inwoners dit kunnen besteden bij bijna alle aanbieders in de gemeente. In 2024 bleef het gebruik van de regelingen stabiel. Met deze veranderingen verwachten we vanaf 2025 een stijging.

We boden (huisvestings)mogelijkheden aan vluchtelingen, asielzoekers en status

De onderwerpen hiervoor zijn: voldoen aan verhoogde taakstelling voor huisvesting statushouders en regionaal en lokaal zorgdragen voor voldoende opvang voor vluchtelingen en asielzoekers zijn aandachtspunten binnen het programma Migratie en Integratie, waarover we in deelprogramma 1 Vitale inwoners en samenleving vertellen.

O10 We gaan voor de juiste woning op de juiste plaats

Inleiding

Wij willen inwoners een passende woning bieden, zo veel mogelijk in hun eigen gemeenschap. Het aandeel ouderen in de regio Achterhoek en ook in Bronckhorst groeit. In 2030 zal 1 op de 6 inwoners 75 jaar of ouder zijn; tien jaar later is dat al bijna 1 op de 5. Het is belangrijk om jonge inwoners te behouden en aan te trekken voor een evenwichtige bevolkingsopbouw. Ook is belangrijk woningen voor ouderen toe te voegen om deze groep zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Wij werkten aan een evenwichtig woningaanbod in de kernen waardoor het verhuistrentje op gang is gebracht en inwoners in een passende woning terecht komen.

Resultaten

We gaven ruimte aan doorstromers en nieuwe (collectieve) woonvormen

We realiseerden woningen voor specifieke en urgente doelgroepen. Naast traditionele woningen keken we naar nieuwe woonvormen zoals tiny houses, erfdelen, flexwoningen en kamergewijze verhuur. Afgelopen jaar zijn we gestart met twee pilots, waarvan één voor tiny houses en één voor erfdelen. Met de woningcorporaties hebben we het kamergewijs verhuren uitgewerkt en ingevoerd.

We handelden woningbouwinitiatieven snel en adequaat af

Er waren 54 woningbouwinitiatieven. Door de grote hoeveelheid initiatieven en het tekort aan medewerkers ruimtelijke ordening liep de gemiddelde wachttijd op. We merkten dat er relatief veel tijd besteed werd aan de uitleg richting initiatiefnemers over afgewezen plannen. We optimaliseerden het proces om de dienstverlening te verbeteren. Zo pakte we de plannen die stil lagen in afwachting van het nieuw woonbeleid voor het buitengebied met voorrang weer op. We huurden voor de afhandeling van deze plannen extern in. We zetten ons in op een transparante communicatie richting de initiatiefnemers.

We voerden de regionale woonagenda uit

We werkten veel samen in de regio. Een aantal jaar geleden werd binnen de regio Achterhoek een woondeal gesloten. Samen met de Achterhoekse gemeenten werkten wij aan een aanpassing van deze woondeal, waarbij we inspelen op de ontwikkelingen en vraagstukken van nu en de toekomst. De herijkte woondeal zal gelden voor de periode 2025-2034 en is inmiddels ingediend bij de provincie. In de herijkte woondeal staan de afspraken over de woningbouwaantallen en de percentages betaalbaarheid hiervan per gemeente. Vorig jaar werkten we volgens de oude woondeal.

Commented [KR1]: 2025 dus eruit laten?

We actualiseerden de lokale woonvisie

Woningbouw is een dynamisch en belangrijk werkveld in Bronckhorst. We volgden de ontwikkelingen en de behoeftes van onze inwoners goed. We actualiseerden onze lokale woonvisie. We beschreven in de woonvisie wat onze woonopgaven in Bronckhorst zijn en hoe wij hierop inspelen. Dit konden wij natuurlijk niet alleen, we hielden gesprekken met inwoners, de raad en andere stakeholders. De woonvisie heeft vier pijlers: woningbouw en woningbouwprogrammering, woonbehoefte van aandachtsgroepen, duurzaamheid en leefbaarheid. Samen geven ze een compleet beeld van de woonopgave. Deze woonvisie vormt ook de basis voor het volkshuisvestelijk programma.

In de visie zorgden we met slimme combinaties van transformeren van bestaand vastgoed, een mix van woonvormen en aantrekkelijke woonomgevingen voor een duurzame balans op basis van de lokale behoefte van dorpen en buurtschappen.

We pakten dorpen en wijken integraal aan

Voor de aanpak van wijken en het toevoegen van woningen is het niet voldoende om te kijken naar woningen alleen, er zijn veel meer aspecten van belang voor een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. We keken integraal naar de opgave. We werkten intensief samen met collega's van verschillende disciplines en werkten waar mogelijk in regionaal verband. Voor de nieuw te bouwen woonwijk Zelhem Het Loo zetten wij in op community building door bijvoorbeeld een ontmoetingscentrum als centraal punt in het plan op te nemen. De herstructureringsopgave waar we mee aan de slag zijn, pakten we onder andere aan vanuit de insteek van een gezonde leefomgeving (zoals beschreven in het GALA-akkoord). Op het thema migratie en integratie werkten we nauw samen met woningcorporaties en andere afdelingen binnen de gemeente.

We ontwikkelden een aanvullend instrumentarium en nieuwe aanpakken

We constateerden in Bronckhorst veel woningen in het hogere segment. Daarom werkten we aan de toevoeging van een juiste mix van woningen, zodat alle doelgroepen goed kunnen wonen in Bronckhorst. We zagen daarbij dat de stijgende bouwprijzen het moeilijk maakten om betaalbaar te bouwen. We zetten in op de juiste aanpak. We speelden in op de behoeftes van inwoners, bijvoorbeeld door het aanpassen van het beleid van wonen in het buitengebied. We actualiseerden de instrumentaria antispesulatiebeding en zelfbewoningsplicht. Regionaal begonnen we met het maken van een huisvestingsverordening.

We stimuleerden het verduurzamen en het toekomstbestendig maken van bestaande woningen

We stelden in juli de herijkte routekaart Bronckhorst energieneutraal vast vanuit het programma duurzaamheid (zie deelprogramma 3B Duurzaamheid). Daarin is de regie op de Warmtetransitie en de Dorpsenergieprocessen herijkt. We bereiden ons voor op het warmteprogramma en daarin is onze complete aanpak voor de verduurzaming van bestaande woningen samengebracht. Hier zetten we in op een aanpak op de drie momenten dat een inwoner wat kan en misschien wel moet doen. De CV-Ketel gaat kapot, het verhuismoment, of er is een grote verbouwing. Uiteraard zijn bestaande projecten doorgegaan. Zo ging onze energiecoach langs bij particuliere woningen in de buurt van corporatie woningen die de corporatie [] verduurzaamde in Baak en [] en hebben we het energieloket actief ingezet rondom die isolatiegelden. De isolatiesubsidies "Klussen zonder kosten" en "Geld voor gemak" zijn van start gegaan. We hadden het energieloket op locatie en continueerden de begeleiding van de subsidieaanvragen in de [] in Zelhem. Daarnaast kenden we versnellingsprojecten voor:

- Specifieke doelgroepen van gebouweigenaren (VHF buitengebied, Nationaal Isolatieprogramma, woningcorporaties, monumenten, particulieren verhuurders):
- Gebiedsgerichte aanpakken: Dorpsenergieprocessen.

Onder de titel: 'Goed voorbereid op morgen', is hier een samenhangende uitvoeringsstrategie voor ontwikkeld, die vanaf 2025 uitgerold wordt en de komende jaren in Bronckhorst blijft lopen. Doel is om enerzijds huishoudens die op een natuurlijk moment komen, ook stappen te laten zetten rondom energiebesparing in de woning (om uiteindelijk van het aardgas af te gaan) en anderzijds om specifieke doelgroepen te versnellen in hun aanpak van de woning, of het bedrijfsgebouw.

We realiseerden flexwoningen

Om snel aan de kwalitatieve woningbehoefte te voldoen zetten we mede in op verplaatsbare woonoplossingen die relatief sneller kunnen worden gerealiseerd. Wij kiezen ervoor in te zetten op modulaire woningbouw. We spraken met de woningbouwcorporaties [] en [] over aantallen en locaties, samen werkten we aan de realisatie hiervan. In principe was ongeveer een derde van de flexwoningen bestemd voor jongeren tot 27 jaar, een derde voor statushouders en een derde voor lokaal woningzoekenden.

We actualiseerden de visie voor wonen en zorg

We lichtten dit toe in deelprogramma 1A Vitale inwoners en samenleving (2.2.1).

We realiseerden voldoende woningen om in de woonbehoefte te voorzien

Inleiding

Het afgelopen jaar faciliteerden wij diverse woningbouwinitiatieven van inwoners en partijen. Ook pakten wij zelf de regie om ons woningaanbod passend te vergroten door op de juiste plaats de juiste woningen te realiseren. Hierbij hielden we rekening met de regionale afspraken uit de woondeal. We bouwden twee derde betaalbaar, waarvan 28% sociale huurwoningen. In grotere kernen stuurden we op de toevoeging van een grotere hoeveelheid woningen en bij kleinere kernen keken we naar wat het meest passend is. Dit deden we door middel van in- en uitbreidingslocaties en inzet van gemeentelijke locaties. In 2024 voegden we 46 woningen toe (bron: CBS). In de veegplannen van 2024 zaten 234 woningen die nog niet zijn opgeleverd.

Resultaten

Beleid wonen buitengebied

We pasten het beleid voor wonen in het buitengebied aan om de woonwensen van onze inwoners te voldoen en om woningen toe te voegen. We werkten daarom aan passende beleidsregels en stelden deze vast. In de totstandkoming spraken we hierover met de raad en diverse stakeholders. Sinds de vaststelling van het beleid werkten we aan de beoordeling van 30 plannen met in totaal 60 woningen.

Hiddinks weide Hengelo

Halverwege vorig jaar stelden we de ruimtelijke visie vast en samen met de ontwikkelaar sloten we de anterieure overeenkomst. In de anterieure overeenkomst maakten we afspraken om de doelen uit de woondeal te realiseren, zoals de toevoeging van voldoende sociale huur en betaalbare woningen. De ontwikkelaars werkten vervolgens de eerste stedenbouwkundige opzet uit met daarin 190-200 woningen, met een mix van woningen voor starters, senioren en woningen van woningbouwcorporatie [REDACTED]. De stedenbouwkundige opzet is in november voor feedback voorgelegd aan omwonenden en belangstellenden voor deze woningen.

Het Loo Zelhem

In Zelhem voegden we 130 woningen toe door een nieuwe wijk te realiseren. Het bestemmingsplan Het Loo stelde de raad vast. Van de woningen is meer dan twee derde betaalbaar. Het plan bestaat onder andere uit 38 sociale huurwoningen, 26 zorgwoningen, 34 starterswoningen, 10 twee-onder-één kapwoningen, 24 seniorenwoningen en 5 vrijstaande woningen. Van de starters- en seniorenwoningen zijn 12 starterswoningen en 13 seniorenwoningen bestemd voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). Deze CPO woningen zijn een pilot voor welstandsvrij bouwen. We startten in december met de uitgifte van de kavels bestemd voor de CPO woningen.

Mispelkamp (voorheen Almenseweg) Vorden

In Vorden werkten we aan de locatie Mispelkamp, waarbij we 100 tot 140 woningen willen toevoegen. We vroegen omwonenden te reageren op vier stedenbouwkundige modellen voor de ruimtelijke visie van de locatie. De omwonenden konden ook meedenken over de verkeerssituatie en de algemene uitgangspunten van deze woningbouwlocatie. Hun input werd verwerkt in een vernieuwde versie van de ruimtelijk visie.

Bronkhorsterweg [REDACTED]

We begonnen met onderzoeken van de uitbreidingslocatie aan de Bronkhorsterweg in [REDACTED]

Hummelo

In Hummelo werkten we samen met het dorp, grondeigenaren, ondernemers, woningcorporatie en zorgpartijen aan de uitbreiding van de woningvoorraad met ongeveer 50 woningen. Voor de locatie Stokhorsterpark organiseerden we een bouwdag, waar we met woningzoekenden en omwonenden rond een grote werkmaquette in gesprek gingen over het woningbouwplan en ontwerpideeën voor de nieuwe buurt. De feedback die we ontvingen op de bouwdag zijn we, samen met de inbreng van verschillende vakdisciplines, aan het verwerken.

Startersbustour en Toekomstig Thuis Tour

Wij gebruikten creatieve manieren om inwoners te betrekken bij onze woonopgaven en gaven voorlichting over de mogelijkheden om te wonen in onze gemeente. Zo organiseerden we in juni in navolging van de succesvolle startersbustour een tweede startersbustour. In november organiseerden we een Toekomstig Thuis Tour, gericht op levensloopbestendige woningen. Beide doelgroepen kregen door de tour een goed beeld van de mogelijkheden binnen de huidige woningmarkt en gaf ons inzicht in de wensen en behoeften van deze belangrijke doelgroepen.

Actief grondbeleid voor maatschappelijke opgaven [REDACTED]

De marktwerking bij maatschappelijke opgaven is vaak onvoldoende. Het gaat om projecten die niet direct winsten opleveren of waarbij sprake is van een te groot risico voor marktpartijen. Door als gemeente een actievere rol op te pakken, realiseren we deze projecten toch. Samenwerking met de markt heeft de voorkeur vanwege het gezamenlijk delen van de risico's en het verzilveren van kansen. Als blijkt dat de markt afziet van een ontwikkeling en de opgave vinden we van groot belang, kunnen we besluiten om als gemeente een project zelfstandig te ontwikkelen

Resultaat

We lichtten dit toe in de paragraaf Grondbeleid (2.2.7).

Commented [KR2]: Ik lees niet dat we iets hebben gedaan. @Coen jij misschien wel?

O12 We werken aan gebiedsgerichte toezicht en handhaving

Inleiding

We beginnen met ons nieuwe toezicht- en handavingsbeleidsplan voor 2028-2032. We gebruiken risicogerichte handhaving. Dit betekent dat we handhaving inzetten op basis van risico's in een gebied. Zo kunnen medewerkers effectiever werken en bepalen we welke activiteiten voorrang krijgen. Dit is de basis voor ons nieuwe beleidsplan. Omdat dit de eerste keer is dat we het zo doen, schakelen we een adviesbureau in. Zo leren we en doen we ervaring op.

Resultaat

We maakten geen risicoanalyse

We ontdekten dat ons beleid niet aan de wet- en regelgeving voldoet. Het is niet Omgevingswet bestendig. Het is belangrijk om ook vergunningverlening en ruimtelijke ordening (RO) hierin mee te nemen. Een gebiedsgerichte aanpak kan pas als de basis op orde is. Daarom besloten we om er in 2025 nieuw beleid voor te maken. Dit beleid bevat onze prioriteiten op basis van een risicoanalyse en we geven aan hoe we onze capaciteit effectief inzetten. We gaan geen adviesbureau inzetten.

O13 We willen het alcoholgebruik verminderen

Inleiding

We willen minder alcoholgebruik. We zetten mysteryshoppers in. Zij controleren op alcoholgebruik in onze gemeente. We praten met horecagelegenheden en evenementenorganisaties. We maken hen bewust van de gevaren van alcoholgebruik onder de 18 jaar.

Resultaten

Grip krijgen op wangedrag door alcohol en minder wederverstreking onder de 18 jaar

Bij evenementen letten we goed op hoe alcohol wordt verstrekt en hoe men onderscheid maakte tussen bezoekers boven en onder de 18 jaar. We bespraken de risico's en proberen het systeem te verbeteren. We spraken met de organisatie over het geven en doorgeven van alcohol aan mensen onder de 18.

We vergroten de bewustwording

We konden geen aandacht geven aan het vergroten van bewustwording. Binnen onze beschikbare capaciteit gaven we voorrang aan andere taken.

Wij controleerde op wet- en regelgeving

Mysteryshoppers controleerden supermarkten, slijterijen en bij evenementen. Bij overtredingen spraken we de overtrekders aan en waarschuwden hen. We deelden geen straffen uit. In de horeca en niet commerciële horeca voerden we vorig jaar geen concrete acties uit. Dit kwam door veel personeelwisselingen, waardoor we een groot deel van het jaar niet genoeg toezichtcapaciteit hadden.

O14 We hebben aandacht voor ondermijning

Inleiding

Ondermijnende criminaliteit heeft veel vormen. Het kan de veiligheid, leefbaarheid, economie en democratie schaden. De gemeente wil dit krachtig aanpakken. Door georganiseerde criminaliteit te prioriteren, kunnen we inspelen op actuele trends. Onze doelen bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit zijn:

- Aandacht voor kwetsbare buitengebieden.
- Verbeteren van onze informatiepositie.
- Aanpakken van zorgfraude.
- Vergroten van onze weerbaarheid.
- Intensiveren van de integrale aanpak, zowel regionaal als lokaal.
- Verstoren en voorkomen van georganiseerde criminaliteit.

Resultaat

We benoemden vanuit de doelen drie prioriteiten

We zorgden voor bewustwording bij de gemeente, onze inwoners, de ondernemers en ketenpartners. Het plan van aanpak Ondernijning voerden we uit. Ook deden we tijdens de ondernijningsweken integrale controles in het buitengebied. Dat deden we samen met onze partners op het gebied van veiligheid. Om de bewustwording van ondernijning te vergroten hielden we flyeracties. Zorgfraude werd regionaal aangepakt. We deden mee aan regionale werkgroepen om een gezamenlijke aanpak te ontwikkelen. Die aanpak voerden we lokaal uit.

We zijn zuinig op onze bermen

Inleiding

We willen de landschapselementen in onze gemeente behouden. We passen ons beleid aan en volgen de wet- en regelgeving. We zorgen voor verkeersveiligheid en biodiversiteit in de bermen. Waar nodig herstellen we de situatie.

Resultaten

We hebben heldere kaders en instrumenten waarmee we naleving bevorderen

We maakten een plan om oneigenlijk grondgebruik aan te pakken. We onderzochten het gebruik van gemeentelijke gronden en zagen dat dit meevalt. We ontwikkelden een aanpak voor de bermen om de verkeersveiligheid te verbeteren en landschapselementen te beschermen.

Alles is gericht op naleving

We stelden een controleplan op, deze is nog niet in uitvoering.
Het plan start in 2025.

O16 We maken onze kazernes 'arbo-proof'

Inleiding

Op verzoek van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland passen wij de 4 gemeentelijke brandweerkazernes aan, aan de huidige arbo-technische eisen

Resultaat

We willen goede werkplekken voor de brandweerlieden

We pasten de kazernes in [redacted] en Vorden arbo-technisch aan. Voor de kazernes in Hengelo en Zelhem gaven we opdracht voor de arbo-technische aanpassing in 2025.

O17 We voeren de infrastructurele aanpak Hummelo – Keppel – Drempt uit

Inleiding

We willen de verkeersoverlast op de Dorpsstraat en Hummeloseweg in Laag-Keppel en de Zomerweg in Achter-Drempt verminderen. Ook willen we de verkeersveiligheid op deze wegen verbeteren. De maatregelen die we nemen, hangen met elkaar samen. Samen met de provincie Gelderland, de gemeenten Doetinchem en Zevenaar en een groep inwoners en ondernemers, werken we aan een verkeersplan.

Resultaten

We evalueren met de provincie de proef met landbouwsluizen

We evalueerden de proef met landbouwsluizen op de Wehlsedijk en de Keppelseweg (N814). Dit deden we met verkeerscijfers en belevingsonderzoeken. De conclusie was dat de proef geen goed alternatief bood. Er was te weinig steun vanuit de maatschappij. Daarom zochten we met onze partners naar een andere oplossing. We besloten een nieuwe proef, het instellen van éénrichtingsverkeer, te doen op de Hummeloseweg en de Wehlsedijk. Verder plaatsen we een landbouwsluis op de IJsselweg om sluipverkeer te voorkomen. De “koude oversteek” in Hummelo is dan niet meer nodig. De proef duurt een jaar. Bij succes houden we het éénrichtingsverkeer én de landbouwsluis?

We reconstrueren de Zomerweg in Achter-Drempt

Bij de reconstructie verbeterden we de verkeersveiligheid en de doorstroming. We werkten ook aan de riolering om deze klimaatbestendig te maken en het regenwater af te koppelen van het riool. Het nieuwe wegontwerp maakten we samen met een klankbordgroep van aanwonenden. Het werk is klaar in januari 2025.

O18 We hebben aandacht voor de veren in Bronckhorst

Inleiding

Het veer Olburgen-Dieren maakt gebruik van het Gelderse verenfonds en krijgt een bijdrage van beide oevergemeenten. Het veer Bronckhorst-Brummen heeft een sluitende exploitatie en ontvangt daarom geen bijdrage. Dit veer staat al meer dan een jaar te koop. De exploitant heeft nog geen opvolger. De toekomst van het veer komt daarmee in gevaar. De provincie Gelderland stopt met haar huidige bijdrage aan veren met een exploitatietekort. Een kostendekkende exploitatie voor het veer Olburgen-Dieren is daarmee lastiger. Beide veren in Bronckhorst zijn belangrijk voor scholieren, fietsers, wandelaars en forenzen. Onze bijdrage gaat de komende jaren omhoog.

Resultaten

We houden het veer Olburgen-Dieren in de vaart

Samen met de gemeente Rheden en de veerbaas maakten we een plan om het veer financieel gezonder te maken. De tarieven gaan elk jaar omhoog en de veerbaas zoekt naar meer bezuinigingen. De provincie gaf meer duidelijkheid over cofinanciering voor veren met verlies. Deze regeling bespraken we met de veerbaas en gebruikten we in de berekeningen voor het dekken van het tekort. Het doel is het tekort te verminderen en de gemeentelijke bijdrage te verlagen.

We ondersteunen het veer Bronckhorst-Brummen

De veerbaas gaat bijna met pensioen. De verkoop van het veer verloopt moeizaam. De gemeenten Brummen en Bronckhorst helpen om te onderzoeken hoe het veer aantrekkelijker kan worden voor kopers. Ondertussen ontstond een groep mensen die de Gelderse veren willen behouden en zich betrokken voelen bij de IJssel. Zij willen het veer Bronckhorst-Brummen financieel gezond houden. Deze groep sloot zich bij ons aan.

O22 We werken integraal aan de opgaven in het landelijk gebied

Inleiding

We willen een toekomstbestendig landschap met oog voor alle belangen. Het gebruik van het platteland bepaalt de kwaliteit van het landschap en beïnvloedt wonen, werken en recreëren in de gemeente. In het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied staat wat we tussen 2024 en 2027 doen voor het platteland. We focussen op biodiversiteit, erfgoed en landbouw. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het transitiefonds zijn halverwege 2024 afgeschaft door het nieuwe kabinet. Toch blijven we werken aan de opgaven en uitdagingen die in het platteland blijven bestaan. Het rijk en de provincies werken aan nieuwe plannen voor natuur, landschap, water, klimaat, bodem en landbouw. Het waterschap werkt met gebiedspartijen een aanpak uit voor de realisatie van een toekomstbestendig watersysteem. De regio Achterhoek maakt het Regionaal Perspectief Achterhoek (RPA), en wij sluiten daarbij aan.

Resultaten

We starten met de uitvoering van het Omgevingsprogramma Landelijk gebied

We stelden het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied vast en startten met de uitvoering. We bereikten onder andere de volgende resultaten:

- Biodiversiteit en landschapskwaliteit
 - Afronding subsidiecontract Landschap en Biodiversiteit 2021-2024
 - Toekenning subsidie landschap en biodiversiteit 2024-2028
 - Diverse projecten voor erfinrichting en hagen
 - Financiële ondersteuning van landschapswerkgroepen
 - Projecten met landschapswerkgroepen zoals het opstarten van de biodiversiteitscarrousel, snoeicursus en aanplant hoogstamfruit
 - Eerste fase beleidsontwikkeling Basiskwaliteit Natuur
 - Verankering in beleidsregels woningbouw in het buitengebied: initiatiefnemer kan met extra landschapsversterking punten verdienen
 - Plan van aanpak monumentale bomen en landschapselementen
 - Contacten met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Gelders Landschap en Kastelen, Kroonjuwelen Beraad, Vereniging Bomenbelang
- Cultuurhistorie en erfgoed
 - Financiële ondersteuning voor restauratie, onderhoud en verduurzaming van 20 monumenten en molens
 - Communicatiemateriaal Monumentenmagazine Duurzaamheid
 - Bijdrage haalbaarheidsonderzoek molen Sloot Keijenborg
 - Subsidie Open Monumentendagen
 - Bijdrage
 - Monumentenprijs en extra bijdrage pentekening Bronckhorst
 - Luikenproject, uitgevoerd met LEADER subsidie door
- Landbouw (zie ook 3A economie)
 - Elk kwartaal overleg met agrarische organisaties
 - Keukentafelgesprekken en bedrijfsbezoeken
 - Erfcoaching
 - Samenwerking met kennisinstellingen voor afstudeeronderzoeken
 - Versterken samenwerking voorlopers duurzame landbouw
- Programma
 - Partner bij gebiedsproces 't Klooster

- Actief bij projecten voor versterking natuur, klimaatadaptatie en waterkwaliteit, bijvoorbeeld bij en Landgoederenzone Baakse Beek, de Grote Beek en Rode Beek, IJsseluitwaarden en Vierakkerse Laak
- Gebiedsprogramma Leader vastgesteld en subsidieregeling geopend
- Deelname aan platform Achterhoek Food
- Actief bij de uitwerking van Aanpak Droogte Achterhoek, Water en Bodem Sturend en het Regionaal Perspectief Achterhoek

O23 We vergroten de leefbaarheid in onze kernen voor een vitaal Bronckhorst

Inleiding

Sinds 2023 bouwen we het traject Vitale Kernen af. Dit traject, gericht op verbetering van de centra van de vier kernen, gaat verder als Vitaal Bronckhorst. Met de 'Uitgangspuntennotitie sport en leefbaarheid voor een vitaal Bronckhorst' als basis, geven we ruimte aan fysieke projecten en initiatieven in alle kernen en het buitengebied. We werken verschillende gebiedsvisies uit op basis van deze notitie. De projecten en initiatieven dragen bij aan de toekomst van de Bronckhorster gemeenschap en sluiten aan bij de uitdagingen in de gebieden. Zo werken we aan een Vitaal Bronckhorst.

Resultaten

We ondersteunen initiatieven in alle kernen en het buitengebied

Voor wat we hier gedaan hebben, verwijzen we naar 'We investeren in duurzame (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties' (Programma 2B 'Sociaal Maatschappelijk')

We ronden de projecten Vitale kernen af

- Zelhem: Het definitieve ontwerp voor de Smidsstraat en Magnoliaweg kostte meer tijd. We wilden een goed proces met inwoners en ondernemers. Daarom konden de werkzaamheden nog niet beginnen. Tijdens een inloopavond presenteerden we een voorlopig ontwerp. Daarna maakten we een reactienota met opmerkingen van inwoners en ondernemers. Op enkele punten pasten we het ontwerp aan en werkten we aan het definitieve ontwerp.
- [REDACTED] We richtten het marktplein opnieuw in. Het plein is nu vriendelijk met ruimte voor ontmoeting, recreatie, groen en biodiversiteit. Tegelijk vernieuwden we het riool en koppelden we hemelwater af. Voor de Burgemeester Smitstraat maakten we een schetsontwerp.
- Vorden: We maakten een plan voor meer groen in de Dorpsstraat en betere verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers. Door financiële keuzes van de gemeenteraad in 2024 besloten we geen plan uit te werken voor minder verkeer en een lagere maximumsnelheid op de Zutphenseweg.

Nieuwbouw Dorpsschool Halle [REDACTED]

We maakten een lijst met investeringen die binnenkort komen. Deze lijst komt uit vastgestelde beleidsdocumenten, zoals het Integraal HuisvestingsPlan onderwijs (IHP). De komende jaren bouwen we drie scholen in Halle en Zelhem.

We werkten aan het ontwerp van de nieuwe school. In het eerste kwartaal van 2025 vragen we de gemeenteraad om geld voor de bouw. We spreken met de kinderopvang een huurprijs af die de kosten dekt. Ook vroegen we geld aan bij de rijksoverheid en de provincie om ons budget aan te vullen.

O24 We werken aan de omgevingsprogramma's [REDACTED]

Inleiding

We vertalen onze strategische koers uit de omgevingsvisie in omgevingsprogramma's. Deze vormen de basis voor de uitvoering van de Omgevingswet.

Resultaten

We voeren de omgevingsprogramma's uit

We werkten aan de uitvoering van projecten die zijn opgenomen in de vastgestelde omgevingsprogramma's.

We monitoren de resultaten van de programma's

We volgden de voortgang van de omgevingsprogramma's en bepaalden of het nodig is om de Omgevingsvisie aan te passen. Dit leidde nog niet tot bijstellingen.

O25 We werken conform de Omgevingswet

Inleiding

De Omgevingswet verplicht overheden om nieuwe instrumenten te gebruiken voor het beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Naast de omgevingsvisie en de omgevingsprogramma's speelt het omgevingsplan een centrale rol. Dit plan vervangt de twee bestaande bestemmingsplannen. De kern van de wet is een integrale kijk op ruimtelijke kwaliteit met een 'ja mits' houding. Dit sluit aan bij onze dienstverleningsvisie.

Resultaten

We starten met de uitvoering van de Omgevingswet

2024 was een overgangsjaar. We handelden veel ruimtelijke initiatieven af die begonnen in 2023 onder de oude wetgeving. Halverwege het jaar begonnen we met de nieuwe procedures, zoals de buitenplanse omgevingsplanactiviteit. In het najaar volgde het eerste veegplan.

We leveren een Casco voor het Omgevingsplan op

We pasten onze Wro-veegplansystematiek aan aan de Omgevingswet. De veegplannen maakten we met de nieuwste plansoftware en landelijk geldende richtlijnen. We werden hierin voorlopers in Nederland. Op 1 januari 2032 moeten we een nieuw omgevingsplan hebben. We onderzochten met externe hulp verschillende casco's voor Bronckhorst.

We blijven leren

Medewerkers die vergunningen en omgevingsplanwijzigingen behandelen, leerden tijdens het werk en via trainingen. We bleven evalueren en verbeterden onze werkafspraken. Door personeelwisselingen en moeilijk vervulbare vacatures, samen met meer ruimtelijke initiatieven en vragen, hadden we uitdagingen. Extra personeel inhuren was nodig.

Werkgroep fysiek domein

We informeerden de raad over de wijzigingen door de Omgevingswet. We gaven daarmee de raadsleden bewust extra informatie en kennis over de veranderingen, zoals werkwijzen en processen voor omgevingsplanwijzigingen. In de werkgroep bereidden we plannen voor waar de raad een bindend adviesrecht heeft.

O27 Munitiedepot [REDACTED]

Inleiding

In 2023 wees het ministerie van Defensie een locatie aan de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk aan als zoeklocatie voor grootschalige munitieopslag. Dit zorgde voor veel onrust in de samenleving. Vanwege de grote impact van een munitieopslag spraken de samenleving en de gemeente zich uit tegen deze locatie. In november besloot Defensie om de zoeklocatie in Toldijk niet verder te onderzoeken. Het kabinet neemt in 2025 een besluit over de voorkeurslocatie.

Resultaten

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NPRD) gaf Defensie aan op zoek te zijn naar locaties voor grootschalige munitieopslag in Nederland. In december 2023 werd een globaal zoekgebied in Bronckhorst aangewezen. Op 31 mei 2024 bleek uit de Nota van Antwoord dat het gebied rondom de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk in beeld was. De mogelijke munitieopslag zou echter zo ontwrichtend zijn voor de sterke leefgemeenschappen van Toldijk, Hummelo en Drempt en is daarom onacceptabel. De samenleving en de gemeente hebben daarom aangegeven dat deze locatie ongewenst is.

Als Defensie de locatie aan de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk als voorkeurslocatie zou aanwijzen, zouden meer dan 100 woningen moeten verdwijnen en zou de leefbaarheid in de kernen verslechteren.

We werkten nauw samen met de werkgroep [REDACTED] om het maatschappelijke en bestuurlijke standpunt over te brengen aan Defensie. De werkgroep bestond uit een afvaardiging van de dorpsbelangenorganisaties en inwoners. We sloten aan bij de Bestuurlijke en ambtelijke [REDACTED] van de Provincie Gelderland.

In november bleek dat Defensie de locatie in Toldijk niet verder onderzocht als voorkeurslocatie. De uiteindelijke besluitvorming door het kabinet vindt plaats in 2025. Daarnaast gaf het NPRD aan dat een groot deel van de Achterhoek is aangewezen als zoekgebied voor laagvlieggebieden voor helikopters. In 2024 is hier nog geen duidelijkheid over gegeven.

O19 We werken aan kansengelijkheid in het onderwijs

Inleiding

Samen met partners in onderwijs, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, GGD en bibliotheek werken we aan meer kansen voor kinderen in Bronckhorst. In 2024 voerden we de plannen uit die we in 2023 hadden gemaakt. We werkten aan verschillende thema's om gelijke kansen te bieden. Samen met onze partners bepalen we wat nodig is om dit te bereiken.

Resultaten

We voorkomen achterstanden en voldoen aan de uitgangspunten van het Rijk

We werkten aan kansengelijkheid en de doelen van het Rijk via de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). De belangrijkste thema's waren:

- Kansengelijkheid en kinderarmoede
- Doorgaande leer- en ontwikkelijn
- Verbinding onderwijs en zorg
- Gezonde en weerbare jeugd & brede ontwikkeling

We voeren de Lokaal Educatieve Agenda uit

Kansengelijkheid en kinderarmoede; kinderopvangorganisaties en scholen kregen informatie over kansengelijkheid bij een eerste bijeenkomst. We misten de aanwezigheid van leerkrachten. We stuurden hen een enquête en bepaalden samen de vervolgstappen.

- Doorgaande leer- en ontwikkelijn; we maakten video's om de voor- en vroegschoolse voorzieningen bekender te maken. Met onze steun organiseerden de kinderopvangorganisaties inloopochtenden. De jeugdgezondheidszorg informeerden ouders hierover.
- Verbinding onderwijs en zorg; een groep medewerkers van verschillende organisaties besprak moeilijke kwesties. De groep zoekt nog naar de juiste vorm, omdat veel gevallen al bekend zijn.
- Gezonde en weerbare jeugd & brede ontwikkeling; we brachten de (preventieve) voorzieningen in kaart die bijdragen aan een gezonde jeugd. Samen met combinatiefunctionarissen kijken we naar activiteiten na schooltijd.

O20-2B SP/KR

O20 We investeren in duurzame (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties

Inleiding

Onze kernen zijn levendig, we hebben sterke verenigingen en voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn. Dit willen we in de toekomst zo houden. Op sommige plekken staat de leefbaarheid nu al onder druk. Dit wilden we aanpakken, samen met inwoners, verenigingen en organisaties. Ons doel: een vitaal Bronckhorst. Verenigingen en voorzieningen moeten toekomstbestendig en toegankelijk zijn voor iedereen.

Resultaten

Met de verenigingen en inwoners creëren we toekomstbestendige en duurzame (sport)verenigingen

Met het programma is hier volop ingezet. Inwoners en organisaties uit heel Bronckhorst deden mee. Er waren bijeenkomsten en gesprekken. Er werden kerngroepen gevormd. Samen werd er gekeken wat elke kern nodig heeft. Eind vorig jaar werden bedragen toegekend aan verschillende initiatieven.

We investeren slim in duurzame accommodaties

We starten met n de initiatieven [REDACTED] Deze zijn goedgekeurd voor uitrol in 2025. Voorbeelden zijn het toekomstbestendig maken van voetbalvereniging Vorden en het verduurzamen van de sporthal in Hoog Keppel. Ook voetbal- en atletiekvereniging [REDACTED] wordt toekomstbestendig gemaakt. Bij [REDACTED] wordt het clubgebouw verduurzaamd. Sporthal de Lankhorst kreeg ook een duurzame opknapbeurt. ZZC20 gaat hun voetbalcomplex toekomstbestendig maken.

We hebben toekomstbestendige gemeentelijke accommodaties

We investeerden in de duurzaamheid van gemeentelijke accommodaties. Voorbeelden zijn de middelbare school in Vorden en de nieuwbouw in Zelhem.

Leefbaar en Sportief

Samen met inwoners, verenigingen en organisaties bepaalden we wat belangrijk is voor de komende jaren om onze kernen leefbaar en sportief te houden.

We organiseerden bijeenkomsten op verschillende plekken in de gemeente. Veel mensen dachten mee over hoe we verenigingen en voorzieningen, toekomstbestendig en voor iedere toegankelijk kunnen houden. Dit leidde tot 72 initiatieven. In het voorjaar presenteerden we deze tijdens een avond in Velswijk. Uiteindelijk dienden 48 initiatiefnemers een formele aanvraag in. De gemeenteraad stelde bijna 2 miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering van de initiatieven, 28 initiatieven zijn startklaar.

We knapten onder andere sporthallen en accommodaties op in Wichmond-Vierakker, Hoog-Keppel, Hengelo, Zelhem en Vorden. We maakten mogelijk dat mensen, op meerdere plekken in Bronckhorst, elkaar kunnen ontmoeten. Organisaties in Olburgen gingen aan de slag om een gezamenlijke opslag te maken. We stelden gebiedsplannen op. Dit zorgt voor een goed beeld van de mogelijkheden en beperkingen in een gebied en hierdoor kwamen we tot oplossingen die aansluiten bij de behoeften van de inwoners. Acht initiatieven waren nog niet klaar voor goedkeuring.

O21 – 2B SP/KR

O21 We ontwikkelen beleid op cultuur [REDACTED]

Inleiding

We spraken af dat er in 2024 cultuurbeleid komt. Het nieuwe beleid sluit aan op de gebiedsprocessen. Deze processen zijn beschreven in de 'Uitgangspuntennotitie sport en leefbaarheid voor een vitaal Bronckhorst'. Het beleid wordt uitgewerkt in aanvulling op deze processen.

Resultaat

We hebben eind 2024 cultuurbeleid beschikbaar

Met het cultuurbeleid maakten we keuzes over onze inzet op kunst en cultuur in Bronckhorst. In het proces Leefbaar en Sportief Bronckhorst vertelden inwoners ons wat zij belangrijk vinden. Zij vonden dat culturele activiteiten [REDACTED] maken. Om hun inbreng uit dit proces te verwerken is het opstellen van cultuurbeleid, de [REDACTED], verschoven naar de eerste helft van 2025. In de visie is aandacht voor hoe we verenigingen en vrijwilligers ondersteunen voor de toekomst en hoe we samenwerking en ontmoetingsplekken stimuleren.

O26-2B SP/KR

O26 We verbeteren de bibliotheekvoorzieningen in [REDACTED] en Vorden [REDACTED]

Inleiding

Het Rijk heeft extra geld beschikbaar gesteld voor april 2024 tot en met december 2025. De regeling SPUK Bieb ondersteunt gemeenten bij het realiseren van toekomstbestendige bibliotheken.

Resultaat

Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen

Goede bibliotheken in de grotere kernen zijn belangrijk voor de leefbaarheid. Met de SPUK-middelen kon de bibliotheek haar dienstverlening verbreden.

De bibliotheek in het Kulturhus in Vorden is vernieuwd. De collectie is anders gepresenteerd, er kwamen meer boeken voor jongeren en er zijn nieuwe meubels. De locatie is nu meer uitnodigend voor activiteiten en om er te verblijven.

De bibliotheek in [REDACTED] werd toegankelijker door deze onder te brengen in Dorpscentrum [REDACTED]. Samen met het bestuur van [REDACTED] is een plan gemaakt voor de inrichting. De opening is mogelijk in de tweede helft van 2025. Ook de collectie in de bibliotheek in basisschool De Pannevogel gaan ze anders presenteren. Deze is dan ook aantrekkelijker voor kinderen van 0-12 jaar.

3A ECONOMIE

TEGENGELEZEN DOOR [REDACTED]

O28 We maakten ruimte voor bedrijven in Bronckhorst [REDACTED]

Inleiding

De komende jaren blijft er behoefte aan ruimte voor bedrijven in Bronckhorst. De huidige bedrijventerreinen bieden onvoldoende ruimte en mogelijkheden. We pakten verouderde locaties op en pasten bestaande bedrijventerreinen aan. We verruimden de mogelijkheden in het bestemmingsplan voor ontwikkeling van bedrijven in het buitengebied. Daarnaast maakten we plannen voor uitbreiding en aanleg van nieuwe bedrijventerreinen.

Resultaten

We startten de herstructurering Industriepark Zelhem

We sloopten na aankoop de verouderde bedrijfspanden. Ook startten we met de civieltechnische voorbereiding voor het verleggen van de openbare weg. We werkten aan het aanpassen van een kruising en aan het verleggen van kabels en leidingen. Daarnaast begonnen we met de herinrichting van de openbare ruimte.

We creëerden meer ruimte voor bedrijven

Op basis van onderzoek naar nieuwe werklocaties kozen we 4 kansrijke locaties. We begonnen met het maken van een plan van aanpak om de haalbaarheid van de plannen te bepalen.

We onderzochten de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen

We onderzochten bestaande bedrijventerreinen op knelpunten en op kansen om deze toekomstbestendig te maken. We kozen er voor bedrijvenpark 't Werkveld in Vorden te herstructureren. Met [REDACTED] voerden we overleg over de kansen en mogelijkheden om het westelijk en zuidelijke deel van aan te pakken. Ook keken we naar steun van belanghebbenden. Samen starten we met het maken van een overzicht van ambities en wensen om die te verwerken in een plan van aanpak.

We boden bedrijven ruimte en mogelijkheden in Voormalige Agrarische Bebouwing (VAB)

We volgden de ontwikkelingen in de agrarische sector en wezen ondernemers op de mogelijkheid om zich te vestigen in een VAB. Ondernemers toonden beperkt interesse. In 2024 vond geen bedrijf een locatie in het buitengebied.

We stimuleerden ondernemers en bedrijven om te innoveren en actief bij te dragen aan de economie [REDACTED]

Met ondernemers en vertegenwoordigende organisaties voerden we regelmatig gesprekken. We stimuleerden een gezond en innovatief ondernemersklimaat, vroegen aandacht voor verduurzamen van de economie en het bevorderen van de werkgelegenheid. Daarbij brachten we kennis en ervaring in en legden we verbindingen met andere organisaties, instellingen en partijen in de regio. Met name met vertegenwoordigers van de ondernemersfondsen over de besteding van de gelden. We reikten de ondernemersprijs uit om het ondernemerschap te waarderen. Verder stemden we onze plannen af met de activiteiten van [REDACTED]

Ruimtelijke Perspectief Achterhoek

Sinds 2023 werken we in de Achterhoek samen aan het [REDACTED] (RPA). Het RPA is het eigen Achterhoekse verhaal waarmee we richting geven aan de ontwikkelingen in onze regio. In 2024 lag de focus op het maken van een Contourenschets voor het RPA. Deze schets is in het najaar van 2024 goedgekeurd door de stuurgroep RPA. De Contourenschets is een weergave van bestaand beleid en een overzicht van opgedane kennis. Het bevat informatie die we gebruiken om het RPA te maken.

O29 We zetten ons in voor een gezonde toekomst van de agrarische sector en bedrijven in het buitengebied [REDACTED]

Inleiding

Onze agrarische familiebedrijven zijn belangrijk voor de leefbaarheid, economie en het landschap. We werkten samen en ondersteunden waar nodig een beter toekomstperspectief. We werkten met verschillende partijen aan een vitaal platteland en een gezonde toekomst voor de agrarische sector. We verruimden de mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling van bedrijven. We streefden naar een balans tussen natuur, leefbaarheid en ondernemerschap. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Resultaten

We faciliteerden de activiteiten en ontwikkelingen van Innovatiecentrum [REDACTED] in Hengelo

[REDACTED] is een agro-innovatiecentrum dat kennis en ervaringen deelt. Dit biedt kansen voor de regio Achterhoek, de landbouwsector, de agro-industrie en gemeente [REDACTED]. We onderzochten samen met [REDACTED] of het project 'Houtwal 2.0' (agroforestry) potentie had om via de [REDACTED] uit te bouwen.

Agroforestry is het combineren van landbouw met bomen en struiken om de biodiversiteit en bodemkwaliteit te verbeteren. Die bleek beperkt te zijn en reden om het project niet uit te bouwen. We blijven agroforestry volgen om te zien op welke wijze het wel is toe te passen. We dachten mee over de mogelijkheden van het nieuwe biobased vergaderpaviljoen bij [REDACTED] Dit paviljoen laat zien welke gewassen geschikt zijn voor biobased bouwen.

We stimuleerden ontwikkelingen die bijdragen aan de transitie en het bestaansrecht van de agrarische sector

We werkten samen met boeren en partners om kringlooplandbouw te bevorderen. Door bedrijfsbezoeken en gesprekken stimuleerden we om deel te nemen aan duurzame landbouw, kringlooplandbouw en/of natuur inclusieve landbouw. Vanuit Bronckhorst werkten we samen met de thematafel 'Circulaire economie en Energietransitie van de [REDACTED] We stimuleerden de samenwerking tussen voorlopers in duurzame landbouw, zoals VALA, [REDACTED], [REDACTED] en de [REDACTED] We hielpen mee de samenwerking concreet te maken.

Met agrarische coaches ondersteunden we boeren

Via het project Werken aan toekomstgerichte erven Achterhoek (WATEA) voerden de erfcoaches meer dan 140 gesprekken. Ze bespraken de situatie en ontwikkelingen op het agrarische erf. Dit gaf inwoners inzicht in mogelijkheden en ons inzicht in ontwikkelingen binnen de agrarische sector in het buitengebied. In 2024 is het project afgerond. We oriënteren ons op een vervolg in 2025.

O30 We voerden de visie toerisme en recreatie uit [REDACTED]

Inleiding

Onze visie voor toerisme en recreatie loopt van 2019 tot 2025. Door het coronavirus konden we sommige doelen niet halen en zijn andere doelen achterhaald. We evalueerden actiepunten die in 2024 aandacht nodig hadden en richten ons daarop. De verwachting was dat de opbrengst van de toeristenbelasting zou stijgen of minimaal gelijk zou blijven. Deze verwachting baseerden we op cijfers van [REDACTED] De hogere opbrengst van de toeristenbelasting gebruikten we voor de uitvoering van de toeristische visie en de Tot Slot! Campagne.

Resultaten

We scherpten de uitvoering van de toeristische visie aan

We verbeterden de website van Tot Slot! in Bronckhorst met actuele informatie. We inspireerden bij verschillende partners, bezoekers op sociale media, toeristische magazines en QR-codes. De vijf toeristische platformen verenigden zich tot één platform, [REDACTED], om een serieuze gesprekspartner voor de gemeente te zijn. We startten een verkenning naar kaders voor financiële ondersteuning van recreatieve initiatieven en ontwikkelingen.

We rolden de Tot Slot! in [REDACTED] verder uit

Samen met ondernemers startten we met de ontwikkeling van een Geo Tour. We vertelden het verhaal [REDACTED] en werkten samen met toeristische platformen. We werkten tevens aan een aanvraag voor cofinanciering bij de provincie. We organiseerden opnieuw 'Rolling Tweed', met een grotere rol van de ondernemers in het gebied. We voerden gesprekken met landgoedeigenaren, in combinatie met kunstenaars en ondernemers uit het gebied, over het Landschap van de Toekomst. Zo groeide de "Plantendag" op Landgoed de Wiersse uit tot een meerdaags evenement. Verder werkten we aan het concept voor een "Landmark" waar kunst, landschap en biodiversiteit samen komen, met educatie.

We pasten de indicator toerisme aan

We spraken af het effect op de lokale economie te gaan meten door te kijken naar de groei van het aantal bestedingen. We keken naar het aantal overnachtingen en het aantal dagjesmensen. De groei in 2024 brachten we niet in beeld omdat we die achteraf meten. De groei van 2024 t.o.v. 2022 beoordelen we in 2025.

031 We stelden onze verwachtingen over afval bij

Inleiding

In ons afval- en grondstoffenbeleid stelden we doelen die we in 2025 willen realiseren. Door veranderde omstandigheden, zoals de komst van het statiegeld op plastic flessen en blikjes, stelden we onze doelen op restafval en PMD bij.

Resultaten

We stimuleerden de afname van de hoeveelheid restafval per inwoner en we stimuleerden de toename van de kwaliteit van het aangeboden restafval

De afgelopen jaren lag landelijk de nadruk op het verlagen van de hoeveelheid restafval door afvalscheiding. Daardoor was er minder aandacht voor de kwaliteit (het aandeel 'stoorstoffen') van het gescheiden materiaal. Het doel van 30 kg restafval per inwoner gesteld in het beleid, komt hierdoor in een ander licht te staan. De doelstelling voor 2024 en 2025 is daarom bijgesteld naar 35 kg. Naast de doelstelling van 35 kg restafval en een goede kwaliteit van de grondstoffen heeft het Rijk het afgelopen jaar ingezet op een recyclepercentage van minimaal 60% in 2030. Deze doelstelling halen we al. In 2023 haalden we al een recyclepercentage van 70%. Bij een onafhankelijk landelijk vergelijkingsonderzoek met 189 deelnemende gemeenten zijn we als tweede geëindigd. Uit vergelijking van afvalprestaties is gebleken dat we een van de beste milieuresultaten behaalden met een hoge mate van afvalscheiding, een goede dienstverlening en weinig restafval.

We stimuleerden de gescheiden inzameling en recycling van PMD afval

We zetten ons in om de hoeveelheid correct gescheiden plastic-, metaal- en drankkartonsafval (PMD) per inwoner te laten toenemen zodat de hoeveelheid afgekeurd, dat als restafval wordt verwerkt, daalt. We voerden samen met het project Schone Stroom uit. De kwaliteit van het aangeboden PMD werd steekproefs-gewijs gecontroleerd. We stimuleerden de inwoner een betere kwaliteit van het PMD aan te leveren. We zagen het volume en gewicht van PMD afnemen nu er een statiegeldsysteem bestaat op plastic flesjes en drankblikjes. We bereikten deels het gewenste effect, verminderen van restafval en het bevorderen van recyclen door het statiegeldsysteem. Voor 2024 en 2025 stelden we de doelstelling bij van 45 kg naar 40 kg voor de hoeveelheid gescheiden ingezameld PMD. De statiegeldflesjes en blikjes lopen niet meer via de gemeentelijke stroom.

032 We zetten in op het besparen van energie

Inleiding

We stelden in juli de herijkte routekaart 'energieneutraal' vast, vanuit het programma duurzaamheid (zie deelprogramma 3B Duurzaamheid). Daarin werd de regie op de Warmtetransitie en de Dorpsenergieprocessen herijkt. Dit is beschreven in een uitvoeringsagenda, die begin 2025 bij het College voorligt. De voorbereiding van het warmteprogramma startte in 2024 met het voornemen eind 2026 gereed te zijn. Hierin werken we onze complete aanpak van de verduurzaming van bestaande woningen uit. Deze aanpak stimuleert al onze inwoners en ondernemers om met hun woning of bedrijfsgebouw aan de slag te gaan. Hierbij zetten we sterk in op drie natuurlijke momenten: de CV-Ketel gaat kapot, het verhuismoment, of er is een grote verbouwing. Bestaande projecten gingen door. Onze energiecoach ging langs bij particulieren met een corporatiewoning, waar de corporatie de woning verduurzaamde.

Resultaten

We bespaarden energie door huishoudens te helpen

We hielpen huishoudens op verschillende manieren om energie te besparen. We baseerde de resultaten op de aanpak die we gebruikten voordat de Herijkte Routekaart [REDACTED] energieneutraal' in juli werd vastgesteld. De nieuwe aanpak werd vanaf januari 2025 van kracht. Onze energiecoach hielp inwoners met verduurzamen door huisbezoeken en advies voor kleine maatregelen. Samen met zorg- en leerinstellingen ontwikkelden we een witgoedregeling voor huurders. Deze is beschikbaar sinds september. We lanceerden subsidies voor klussers: "Klussen zonder kosten" (€ 750,- per huishouden) en "Geld voor gemak" (€ 2.000,-). Het [REDACTED] voert deze regelingen uit. Er maakten 26 inwoners gebruik van de regeling "Klussen zonder kosten" en 49 van "Geld voor gemak".

Commented [KR1]: Tussenzin eruit? 2025

Zetten we het energieloket actief in rondom die isolatiegelden

We gingen van start met de isolatiesubsidies "Klussen zonder kosten" en "Geld voor gemak". De energiecoaches gingen op locatie en continueerden de begeleiding van de subsidieaanvragen in de [REDACTED] in Zelhem.

We boden hulp voor pilots voor gezamenlijke verduurzaming

We zochten naar een pilot voor natuurvriendelijk isoleren samen met deelnemers in de Cirkelregio naar een geschikt project voor circulair bouwen. Dit is nog niet gelukt. We zetten in Zelhem en [REDACTED] loketten op voor vragen over woningverduurzaming, in samenwerking met het [REDACTED]. Deze loketten blijven bestaan en worden beter afgestemd op de Dorpsenergieprocessen. We ondersteunden de [REDACTED] in Zelhem en organiseerden een succesvolle fruitbomenactie. Elf keer werd gebruik gemaakt van de subsidieregeling van het volkshuisvestingsfonds. We bereikten 70 van de 179 woningen die we tot 2030 willen bedienen.

In [REDACTED], Keppel-Eldrik en Vorden voerden we diverse acties uit binnen de Dorpsenergieprocessen. Huishoudens kregen inzicht en advies over verduurzaming, via warmtescans, huis-aan-huis bezoeken van energiecoaches en uitleg over energiemarkten.

We verduurzaamden de woningvoorraad

We stelden de Herijkte Routekaart [REDACTED] energieneutraal' vast. Er is besloten over dit onderdeel te rapporteren in deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.2) bij 'We stimuleerden het verduurzamen en het toekomstbestendig maken van bestaande woningen'.

O33 We versnelden en breidden het gebruik en opwek van duurzame energie uit

Inleiding

We versnelden en schaalden op om de energiedoelen te halen. De energietransitie gaat om het overgaan van fossiele brandstoffen (aardgas, benzine, diesel) naar duurzame bronnen van energie, zoals zon en wind. Ook energie uit bodem, water en biomassa spelen een rol. Deze bronnen voorzien in de energiebehoefte die overblijft na maximale energiebesparing. We zetten eerst in op besparen, isoleren en zon op dak en daarna zon op het land. De duurzame opwek wilden we met minimaal 10% vermeerderen ten opzichte van het vergelijkingsjaar 2015. Door gebiedsgericht te werken, namen we de energiedoelen mee in andere opgaven, zoals wonen, kwaliteit van de leefomgeving en werklocaties.

Resultaten

Energietransitie

Dit onderdeel gaat over de resultaten van alle onderdelen van het programma energietransitie in de gemeente [REDACTED]. Vanuit de Herijkte Routekaart [REDACTED]

energieneutraal' zijn er vijf sporen beschreven. Het totale resultaat meten we in besparing van CO₂-uitstoot en de opwekking van elektriciteit in TWh. Het programma Energietransitie in Bronckhorst heeft de volgende thema's:

- *Terugdringen van CO₂-uitstoot.* De uitstoot komt van de verbranding van aardgas, benzine of diesel. Om de uitstoot te verminderen, zijn andere energiebronnen nodig die geen CO₂ uitstoten. Dit betekent dat we op termijn cv-ketels en brandstofmotoren moeten vervangen door elektrische warmtepompen en elektromotoren. De gemeente stimuleert dit via onderstaande thema's.
- *Warmtetransitie.* We werkten aan het aardgasvrij maken van gebouwen door isolatie te bevorderen. Isolatie is goed voor het milieu en verlaagt de energierekening.
- *Dorps Energieprocessen (DEP's).* We organiseerden DEP's in diverse kernen. Hier werken de komende jaren de woningeigenaren, ondernemers, energiecoöperaties en vrijwilligers samen aan de energietransitie.
- *Duurzame opwek van elektriciteit.* Steeds meer apparaten worden elektrisch, zoals inductiekookplaten, warmtepompen en elektrische auto's. Om de benodigde elektriciteit duurzaam op te wekken zijn grootschalige projecten nodig. Bronckhorst heeft afgesproken 0,054 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken. Met het geplande windpark bij Keppel-Eldrik kunnen we deze doelstelling halen.

We werkten aan bewustwording

Het vergroten van de bewustwording over het belang van verduurzaming en duurzame energieopwekking bij huishoudens en ondernemers is een belangrijk onderdeel van onze aanpak. We willen onze inwoners en ondernemers goed voorbereiden en ondersteunen in de warmtetransitie. We wilden tegelijkertijd duurzame energie opwekken zodanig dat de omgeving niet alleen de lasten, maar ook de voordelen ervaart.

Op basis van de Herijkte Routekaart is de gemeentelijke strategie voor bewustwording bij huishoudens en ondernemers aangescherpt. Dit gaat over de warmtetransitie zoals isoleren en van het aardgas af gaan. Onder de naam 'Goed voorbereid op morgen' is een aanpak ontwikkeld. Deze aanpak richt zich op drie logische momenten voor gebouweigenaren: als de cv-ketel kapotgaat, bij een verhuizing of tijdens een verbouwing. Daarnaast werken we aan versnellingsprojecten voor specifieke doelgroepen, zoals lagere inkomens, of specifieke typen woningen, zoals monumenten. Voor bewustwording rondom grootschalige opwek waren onze activiteiten vooral gericht op het windzoekgebied Keppel-Eldrik. De Raad stelde beleid vast rondom participatie en lokaal eigendom bij de beoogde ontwikkeling in dit gebied (en breder in de gemeente). Hierin was aandacht voor bewustwording.

We stelden dorpsenergieplannen op voor Keppel-Eldrik, [REDACTED] en Vorden

Er waren 3 dorpsenergieprocessen actief in [REDACTED], Keppel-Eldrik en Vorden. Het proces in [REDACTED] werd begeleid door een externe procesbegeleider van bureau [REDACTED]. Het proces in Keppel-Eldrik werd begeleid door een externe procesbegeleider van bureau ROM. Vorden kende twee procesbegeleiders vanuit de energiecoöperatie [REDACTED]. Elk van deze processen startte vanuit een ander vertrekpunt. We ontwikkelden en voerden samen met inwoners van [REDACTED], Keppel-Eldrik en Vorden verschillende activiteiten uit.

Onder andere:

- Uitvoeren van warmtescans in [REDACTED] en Keppel die waren
- Het faciliteren van energiemarkten in [REDACTED] en Keppel die waren georganiseerd door inwoners;

Commented [KR2]: Hele stukje lijkt een inleiding? En de opsomming hieronder is meer informatief dan dat er al veel bereikt is.

- Het faciliteren van de organisatie en de uitvoering van huis-aan-huis bezoeken door vrijwilligers en energiecoaches, gericht op bewustwording in Vorden en Wildenborch;
- Het faciliteren en deelnemen aan huiskamergesprekken met meerdere huishoudens, georganiseerd in Vorden door [REDACTED];
- Diverse voorlichtingsbijeenkomsten voor monumenteigenaren, georganiseerd door de werkgroep monumenten uit Keppel

We breidden het aantal laadpalen voor elektrische auto's uit

We stimuleerden de uitbreiding van het aantal laadpalen in onze gemeente. We plaatsten 3 laadpalen. We starten in december met een participatietraject. Inwoners konden locaties aangeven waar zij graag een laadpaal wilden. We ontvingen veel reacties en gaan 26 plekken aanwijzen voor plaatsing.

We maakten twee buurten 'aardgasvrij-ready'

Het aardgasvrij ready van een buurt betekent dat alle gebouwen in een wijk alle maatregelen nemen aan en in het gebouw om van het aardgas af te gaan. Het installeren van een elektrische warmtepomp voor verwarming is bijvoorbeeld de laatste stap om te zetten. Het is niet haalbaar om alle wijken voor 2030 volledig aardgasvrij te maken. We blijven echter werken aan dit doel. Met de basisaanpak 'Goed voorbereid op Morgen' de Dorpsenergieprocessen en andere deelprojecten binnen de warmtetransitie gaan we stap voor stap verder. Zo maken we uiteindelijk alle gebouwen in onze gemeente aardgasvrij.

We faciliteerden bedrijven die overgaan op duurzame energiebronnen

Samen met het programma 'Werklocaties' werkten we aan het faciliteren van bedrijven om te verduurzamen. Onderdeel daarvan is het overgaan van deze bedrijven op een duurzame energiebron. We werkten samen met het [REDACTED] Firma [REDACTED] voerde in opdracht van VNO-NCW en DOA een analyse uit van bedrijventerreinen. Ze onderzochten de kansen voor het realiseren van een energyhub. Voor onze gemeente zijn bedrijventerreinen in Zelhem en Vorden ('t Werkveld) kansrijk. Er kwam naar voren uit het detailhandelsoverleg de wens voor warmtescans bij winkeliers naar voren. Op basis van deze scans kunnen winkeliers gericht maatregelen nemen voor isolatie en het vervangen van de cv-ketel. Deze warmtescans zijn eind 2024 en begin 2025 uitgevoerd.

Lessen uit lopende DEP's vormden de basis voor het opstellen van energieplannen voor de komende periode

Na de vaststelling van de Herijkte Routekaart in juli werden twee van de drie dorpsenergieprocessen gestopt. De verwachtingen van de deelnemers in [REDACTED] waren na de Herijkte Routekaart anders dan die van de gemeente. Hierdoor is er geen vervolg georganiseerd. De ervaringen nemen we mee voor toekomstige energieprocessen. De dorpsraad van Keppel-Eldrik heeft na de algemene ledenvergadering besloten om een dorpsenergieproces te beëindigen. Alle geplande activiteiten zijn uitgevoerd. Met de vaststelling van de Herijkte Routekaart [REDACTED] 'energieneutraal' heeft de gemeente duidelijke kaders opgesteld voor de DEP's. De dorpsraad Keppel bestudeert deze om te kijken of en hoe zij verder willen gaan. Voor de verduurzaming van monumenten in Keppel – Eldrik is een werkgroep ontstaan. Voor verduurzaming van monumenten willen zij eigenaren van een monument in de gemeente ondersteunen bij de verduurzaming van het monument. In Vorden is eind 2024 het eindrapport opgeleverd. We pasten de aanpak aan gedurende het jaar aan de nieuwe koers van de Herijkte Routekaart. We namen de procesbegeleiding over en werken in 2025 nauw samen met vier werkgroepen om uitvoeringsgerichte plannen voor woningverduurzaming te maken.

Bijvoorbeeld over de organisatie, huis-aan-huis bezoeken, energiemarkten en warmtescans. De ervaringen nemen we mee voor toekomstige dorpsenergieprocessen en energieplannen.

Commented [KR3]: Eruit? En vanaf bijvoorbeeld ook?

Het gebruik en opwekken van duurzame elektriciteit versnellen we

Het gebruik en de opwekking van duurzame energie gaan hand in hand. Meestal gaat duurzaam opgewekte energie het elektriciteitsnet op en nemen huishoudens of bedrijven dit af. Soms is er een directe verbinding tussen de opwekinstallatie en de gebruiker, zoals bij zonnepanelen op daken. We zetten ons in om grootschalig opwek van duurzame elektriciteit mogelijk te maken.

De gemeenteraad besloot de ontwikkeling van een windturbinepark in windzoekgebied Keppel-Eldrik toe te staan. Dit park maakt de energiedoelen [REDACTED] binnen de Regionale Energiestrategie Achterhoek (0,054 TWh) compleet.

De gemeenteraad stelde strikte voorwaarden aan de initiatiefnemers. Deze voorwaarden richten zich op participatie bij de ontwikkeling en exploitatie van het windpark en op lokaal eigendom.

O34 We geven als gemeente het goede voorbeeld met besparen van energie en het gebruik van duurzame energiebronnen [REDACTED]

Inleiding

We geven als gemeente het goede voorbeeld met besparen van energie en het gebruik van duurzame energiebronnen. We verduurzamen ons wagenpark, plaatsen (slimme) laadpalen, gebruiken deelauto's voor een deel van de dienstautobehoeft en promoten een fietsplan bij medewerkers. We maken een actieplan voor de verdere verduurzaming van de gemeentelijke organisatie.

Resultaten

We verduurzaamden het Wmo- en leerlingenvervoer

We namen de verduurzaming van ZOOV-voervoer op in de aanbesteding, volgens de Duurzaamheidsstrategie ZOOV. Het gebruik van zero-emissie auto's is verplicht. Door fiscale en technologische ontwikkelingen in de automarkt verwachten we geen extra kosten vergeleken met voertuigen op fossiele brandstof.

We verkenden de mogelijkheden voor duurzame mobiliteit

Werkgevers vanaf 100 medewerkers zijn vanaf 1 juli 2024 verplicht om achteraf te rapporteren over het zakelijke verkeer en het woon-werkverkeer van hun werknemers. We hielden een enquête onder onze medewerkers over hun zakelijke en woon-werkverkeer. Dit was de eerste keer dat we dit deden. We herhalen dit onderzoek ieder jaar. De resultaten leidde nog niet tot aanpassingen in ons beleid of concrete projecten.

We verkenden de mogelijkheden voor slimme laadpalen en een solarcarport

We maakten op de personeelsparkeerplaats 10 plekken voor elektrische voertuigen van de gemeenten en de Omgevingsdienst Achterhoek om op te laden. Het ontwikkelen van een Solarcarport bij het parkeerterrein van het gemeentehuis in Hengelo bleek niet mogelijk. We konden de opgewekte stroom door netcongestie niet aan het elektriciteitsnet leveren.

We stelden een actieplan op voor de verdere verduurzaming van de gemeentelijke organisatie

We werkten als gemeente aan verduurzaming. De netcongestie geeft hierbij beperkingen, waardoor het niet mogelijk bleek om een actieplan op te stellen. In 2025 is er meer duidelijkheid over netcongestie, oplossingen en termijnen. Het opstellen van dit actieplan stelden we uit naar 2025.

O35 Gebiedsprogramma [REDACTED]

Inleiding

De [] is een gebiedsprogramma met meerdere projecten. Deze projecten helpen bij het oplossen van dringende energietransitieopgaven in [] en omgeving.

Resultaat

We deden een [] aanvraag

We onderzochten de mogelijkheden voor een zelfvoorzienende energiegemeenschap in []. Dit omvatte energiebesparing, duurzame energieopwekking en energieopslag. Uit bijeenkomsten met partners kwamen kansen naar voren voor de ontwikkeling van een [] in [].

We werkten aan het sluiten van kringlopen voor energie, nutriënten en water. Dit versterkt de lokale welvaart en betrokkenheid van bewoners en bedrijven. Belangrijke spelers toonden interesse in initiatieven voor de []. De provincie, [] en OostNL ondersteunden deze ontwikkelingen.

Samen met partners bereidden we een aanvraag voor de [] voor. Met als werktitel: Stappenplan en best-practices voor energierotondes die lokaal groengas leveren en elektriciteit uitwisselen in de Achterhoek. We sloten ook de Town Deal Sterke Streken af met een conferentie in Ubachsberg.

O36 []

Inleiding

In 2023 kreeg de gemeente [] een [] voor het verduurzamen van woningen in het buitengebied. Deze subsidie heet het [] (VHF) buitengebied.

Resultaat

We maakten een uitvoeringsplan voor de subsidie

We werkten het uitvoeringsplan hiervoor uit. Het VHF-buitengebied is voorbereid en wordt in het eerste kwartaal van 2025 naar het college gebracht om van te start te gaan. Dit als een van de versnellingsprojecten in de warmtetransitie. Zie onderdeel: "We zetten in op besparen van energie".

O37 PFAS-vervuiling gevonden []

Inleiding

Tijdens een controle van de provincie op zwemwaterkwaliteit is PFAS-vervuiling ontdekt op een camping in Zelhem.

Resultaat

PFAS-vervuiling nabij Zelhem opgeruimd

De PFAS-vervuiling, en de aanpak daarvan, was niet voorzien bij het opstellen van de begroting. We werkten vanaf medio 2024 samen met verschillende (semi-)overheden om de risico's voor de inwoners te beperken. Na het onderzoek is de zwemplas afgedamd. Voorbereidingen werden getroffen om het water en de grond in 2025 weer schoon te maken.

Hoofdstuk 4

038 We stonden voor samenwerking en verbinding in een actieve samenleving [REDACTED]

Inleiding

We zien een samenleving waarin inwoners sterk staan en initiatieven nemen. Het afgelopen jaar hielpen we bij ondersteuningsvragen en gaven we richtlijnen voor ontwikkelingen. We werkten aan een dienstbare overheid en goede dienstverlening. Meer hierover leest u in paragraaf Bedrijfsvoering (2.2.5).

Resultaten

We waren helder over wederkerigheid en steunden mensen die belemmerd zijn in hun doenvermogen [REDACTED]

Inwoners konden bij ons terecht met vragen of onduidelijkheden. We hielden rekening met de grote verscheidenheid van inwoners. Wij hebben de verplichting om voor kwetsbare inwoners te zorgen. We pasten brieven van het sociale domein en burgerzaken aan op de doelgroep. Bij de inloophmomenten bij de sociale teams en dorpskamers in Vorden en Zelhem konden inwoners zonder afspraak binnenkomen.

We onderzochten de Bronckhorster klantreis bij woningbouwinitiatieven [REDACTED]

We rondten het collegeonderzoek naar de dienstverlening bij woningbouwinitiatieven af. Bij dit onderzoek keken we ook naar de klantreis. Daaruit bleek dat we sinds 2019 goede stappen hebben gezet. Ook bleek dat we ons inzetten om een dienstbare overheid te zijn voor initiatiefnemers. De onderzoekers zagen verder strategische en operationele succes- en knelpunten. De uitkomsten van het onderzoek nemen we mee in onze nieuwe visie op dienstverlening. We voerden verbeteringen door in de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor woningbouw.

Inwoners weten nu beter wat wij van hen verwachten. We verbeterden onze dienstverlening en communicatie. Op onze website en in onze terugkoppeling stond duidelijk welke documenten nodig zijn voor een verzoek of aanvraag. De regels voor wonen in het buitengebied werden duidelijker. Inwoners weten nu beter of woningbouw mogelijk is.

We versterkten de vertrouwensrelatie tussen de gemeente en de inwoners [REDACTED]

We maakten ruimte voor betrokkenheid bij grote processen. We betrokken inwoners en stakeholders bij verschillende grote processen in de gemeente. We gebruikten

diverse vormen van participatie. Het doel was om betrokkenheid te vergroten en inwoners de kans te geven om hun stem te laten horen. Zo konden zij meedenken en op tijd invloed uitoefenen op het gemeentelijk beleid. Voorbeelden hiervan waren [REDACTED], de nieuwbouw van een basisschool in Halle, en projecten voor vitale kernen.

Een aantal processen veroorzaakten veel onrust in de samenleving: de zoektocht van Defensie naar een munitiedepot in Toldijk/Hummelo, nieuwe kaders voor grootschalige opwekking van duurzame energie, nieuwbouw van opvanglocaties voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers) in Hengelo en Vorden, en het onderzoek naar een mogelijke [REDACTED] in Vorden. We gaven ruimte aan de verschillende geluiden uit de samenleving. We merkten dat heldere verwachtingen en duidelijke procesafspraken, zoals beschreven in de participatiestrategie 2.0, noodzakelijk zijn voor een goed proces.

We voerden de participatieleidraad 2.0 uit [REDACTED]

Wij gebruikten de [REDACTED] 2.0 als basis voor participatieprocessen. Deze leidraad is vastgesteld voor de omgevingswet, en helpt bij het organiseren van participatie bij initiatieven. Uit de ervaringen bleek dat duidelijkheid over verwachtingen ruimte geeft voor een open proces. Terugkoppeling over wat we deden met de input, gaf vertrouwen. Betrokkenen konden zien wat er met hun inbreng is gebeurd en welke keuzes zijn gemaakt. Het lukte niet om de [REDACTED] 2.0 om te zetten in participatiebeleid en een participatieverordening. In juni stelde de [REDACTED] het wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau vast. Gemeenten hebben tot 1 januari 2027 de tijd om dit lokaal vast te leggen in een participatieverordening. We besloten om dit in 2025-2026 uit te werken binnen het programma organisatieontwikkeling.

We waren een open overheid [REDACTED]

Wat we deden in het kader van open overheid staat in de paragraaf Wet open overheid (2.2.8).

O39 We werken aan realisatiekracht voor onze plannen en projecten [REDACTED]

Inleiding

We werken aan het versterken van onze plannen en projecten. Het lukte ons grotendeels om extra collega's aan te nemen om dit te bereiken. Hierdoor kunnen we onze projecten beter en volgens planning uitvoeren. Toch hadden we nog steeds moeite om genoeg geschikte medewerkers te vinden, vooral in het fysieke domein. Daarom hebben we tijdelijk externe professionals ingezet. Dit zorgt voor hogere kosten, maar is nodig om de voortgang van projecten te waarborgen. We blijven zoeken naar vaste

Commented [LB1]: Geen tekst?

Commented [MV2R1]: Hier is alleen een verwijzing naar de verplichte Woo-paragraaf om dubbelingen in teksten te voorkomen.

medewerkers om het gebruik van interim-professionals te verminderen. We blijven alert op de arbeidsmarkt en passen onze strategieën aan om de benodigde expertise aan te trekken en te behouden.

Resultaten

We boeiden medewerkers en (ver)bonden ze aan Bronckhorst

In 2024 hebben we vooruitgang geboekt in het boeien en (ver)binden van medewerkers. Het verzuim is gedaald door preventieve coaching en begeleiding. Dit heeft het welzijn van medewerkers verbeterd en hun gevoel van steun vergroot. We hebben ook activiteiten georganiseerd om de werkrelatie en betrokkenheid te versterken.

We borgden kennis

We namen trainees en stagiaires aan om kennis te borgen. Het traineeship voor het fysieke domein, opgezet met Werken in Gelderland, was succesvol. De subsidie van de Provincie heeft hierbij geholpen. Dit heeft nieuwe kennis en ideeën gebracht en de continuïteit en deskundigheid binnen de organisatie gewaarborgd.

Promotie [REDACTED] als werkgever en proactieve werving

We maakten reclame voor Bronckhorst als werkgever en versterkten onze arbeidsmarktcommunicatie. We deden mee aan de werkbelevingsweek van Werken in Gelderland en organiseerden een inloopdag en persoonlijke gesprekken. We huurden een interim recruiter in om het wervingsproces te verbeteren, en om de benodigde expertise binnen te halen en te behouden, zodat we onze projecten kunnen blijven versterken.

040 De Perspectiefnota 2025 met daarin de impactbepaling geeft nieuwe inzichten [REDACTED]

Inleiding

We letten extra op de financiële uitdagingen in Bronckhorst. Door veranderingen in de financieringssysteem van het Rijk hebben we, net als veel andere gemeenten, een tekort in de meerjarenbegroting. Voor de perspectiefnota 2025 deden we, op basis van een impactanalyse en de ambities van de coalitie, voorstellen om de begroting sluitend te maken. Dit ging vooral om realistisch begroten (collegebevoegdheid) en minder uitgaven (politieke keuzes van de raad).

Resultaat

Realistisch begroten

Realistisch begroten was altijd al ons uitgangspunt. Toch bleek er soms ruimte in een budget om verschillende redenen. Dit kan komen doordat projecten vertragen (door capaciteitsproblemen of externe factoren) of omdat we dachten dat er meer budget nodig was dan dat daadwerkelijk het geval was. Door scherper te begroten voerden we aanpassingen door

met de financiële update en de tussenrapportage. Hierdoor ontstond er ruimte in de begroting.

O41 Zoektocht nieuwe burgemeester

Inleiding

In oktober 2023 kondigde Marianne Besselink aan dat ze stopt als burgemeester. [REDACTED] werd op 1 januari 2024 waarnemend burgemeester. In 2024 zocht de gemeente naar een nieuwe burgemeester.

Resultaat

We vonden een nieuwe burgemeester

In het voorjaar begonnen we onze zoektocht naar een nieuwe burgemeester. De raad vormde een vertrouwenscommissie die samen met de commissaris van de Koning van Gelderland de selectie deed. Om de beste kandidaat voor Bronckhorst te vinden, stelden ze een profielschets op. We vroegen inwoners om mee te denken en een enquête in te vullen. 900 mensen deden dat.

In juli bleek dat 35 mensen solliciteerden. In oktober maakte de vertrouwenscommissie bekend dat ze [REDACTED] voordroegen. Op dat moment was hij burgemeester van IJsselstein. We bereidden zijn officiële benoeming voor die op 13 januari 2025 plaats moest vinden tijdens een feestelijke raadsvergadering.

2.2.1. Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Onze belangrijkste inkomstenbron was de Algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit geld kregen we van het rijk. Daarnaast waren lokale heffingen, zoals belastingen, leges en rechten, ook belangrijke inkomstenbronnen voor ons.

Over ons beleid lokale heffingen

We hieven gebonden en ongebonden belastingen

Als gemeente mogen we maar een paar soorten belastingen heffen. Lokale heffingen zijn er in twee soorten:

1. Ongebonden belastingen: Dit zijn algemene middelen. Er staat geen directe tegenprestatie tegenover. We kunnen dit geld vrij besteden.
2. Gebonden belastingen: Dit zijn geen algemene middelen. Er staat een directe tegenprestatie tegenover. Denk aan kosten voor rijbewijzen of afvalinzameling.

We hieven de volgende gemeentelijke belastingen:

Ongebonden heffingen	Gebonden heffingen
Forensenbelasting (art. 223 Gemeentewet)	Afvalstoffenheffing (art. 15:33 Wet milieubeheer)
Onroerendezaakbelastingen (art. 220 t/m 220i Gemeentewet)	Begraafrechten (art. 229 Gemeentewet)
Reclamebelasting (art. 227 Gemeentewet)	Rioolheffing (art. 228a Gemeentewet)
Toeristenbelasting (art. 224 Gemeentewet)	Leges en rechten (art. 229 Gemeentewet)

We hanteerden vaste uitgangspunten

We berekenden de kosten van onze diensten en verwerken deze in de tarieven. Voor de gebonden heffingen rekenden we een opslag van 69% op de loonkosten. De opslag is bedoeld voor kosten van onze bedrijfsvoering. De opbrengsten van gebonden belastingen gaan naar specifieke programma's. De opbrengsten van ongebonden belastingen gaan naar algemene middelen. Ons beleid over lokale belastingen en kwijtscheldingen staat in onze belastingverordeningen en beleidsregels.

Volgens het coalitieakkoord deden we het volgende:

- We legden niet meer lasten op dan nodig.
- We indexeerden de opbrengsten (in 2024 met 6,2%).

We stelden de belastingverordeningen vast

We regelen de invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen via jaarlijkse verordeningen. Dit deden we in november 2023. In de begrotingsvergadering van 9 november 2023 stelde uw raad het beleid vast. Een uitzondering was de verordening voor reclamebelasting op industrieterrein Zelhem. Dit spraken we af met de ondernemers. Voor de verordeningen van 2024 in november 2023 werd wel de verordening reclamebelasting voor kernen aangepast. Maatschappelijke organisaties kunnen de Onroerendezaakbelasting (OZB) terugvragen bij de gemeente via de Compensatieregeling onroerendezaakbelasting maatschappelijke objecten gemeente [REDACTED]

GBTwente voerde de WOZ uit en hief en inde de belastingen

Het [REDACTED] (GBTwente) voerde de taxatie, heffing, aanslagoplegging en invordering van de gemeentelijke belastingen uit. Het GBTwente beoordeelde ook kwijtscheldingsverzoeken. De contractperiode loopt van 2021

tot en met 2025. De kosten van GBTwente werden hoger door de loon- en prijsstijgingen (samen 10%) en de bezwaren van no cure no pay bedrijven.

In deze tabel ziet u de werkelijke opbrengsten voor het jaar.

Opbrengsten belastingen en rechten	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijzigingen	Rekening 2024
Forensenbelasting	64	69	69	101
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren woningen	5.805	5.945	6.175	6.109
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren niet-woningen	1.667	1.660	1.660	1.760
- Onroerendezaakbelastingen gebruikers niet-woningen	1.012	1.025	1.063	1.061
Onroerendezaakbelastingen totaal	8.484	8.630	8.898	8.930
Reclamebelasting	140	125	140	138
Toeristenbelasting	329	340	340	571
Afvalstoffenheffing	3.602	3.977	3.977	3.845
Begraafrechten	150	163	173	153
- Rioolheffing woningen	4.176	4.383	4.383	4.573
- Rioolheffing niet-woningen	423	496	496	460
Rioolheffing totaal	4.599	4.879	4.879	5.033
- Leges titel 1: Algemeen	477	0	0	0
- Leges titel 2: Fysieke leefomgeving	1.307	0	0	0
- Leges titel 3: Europese dienstenrichtlijn	0	0	0	0
Leges totaal	1.784	0	0	0
Totaal	19.152	18.183	18.476	18.772

Over de ongebonden heffingen

De ongebonden heffingen zijn:

- forensenbelasting;
- onroerendezaakbelastingen;
- reclamebelasting;
- toeristenbelasting.

Forensenbelasting

Deze belasting is voor mensen die vaak in een gemeente verblijven, maar er niet wonen. Ze betalen mee aan de voorzieningen. Zo helpen ze de kosten te dragen. We vragen forensenbelasting alleen aan mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning gebruiken.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Eigenaren van woningen en bedrijven betalen eigenarenbelasting. Gebruikers van een pand dat geen woning is, betalen gebruikersbelasting. De WOZ-waarde (WOZ = Waardering Onroerende Zaak) is de basis voor deze belasting (WOZ = Waardering Onroerende Zaak). Het bedrag dat je moet betalen, is een percentage van de WOZ-waarde en staat op de jaarlijkse aanslag.

We hadden alleen invloed op de geraamde OZB-opbrengst

De ontwikkeling van het OZB-tarief hing vooral af van de vastgoedmarkt (WOZ-waarden). Omdat de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt daalde, verhoogden we het OZB-tarief voor 2024. Anders zou de OZB-opbrengst hoger worden dan de raming. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt was gestegen, hadden we het OZB-tarief verlaagd om te voorkomen dat de OZB-opbrengst daalt. We verhoogden de OZB-opbrengst alleen met het prijsindexatiecijfer.

De onroerendezaakbelasting is een tijdstipbelasting

De situatie op 1 januari van het belastingjaar bepaalt de belastingplicht. Verkocht je je huis later in het jaar? Dan verwerken we dat in het volgende belastingjaar. De waarde van je huis is die van 1 januari van het jaar ervoor. Door deze peildatum liet de OZB-aanslag voor 2024 een daling zien door dalende verkoopprijzen.

We verhoogden de OZB-opbrengst voor de gerealiseerde nieuwbouw

Voor 2024 besloten we de gerealiseerde bouw vanuit onze woonvisie mee te nemen in de berekening. In 2023 werden 189 woningen gebouwd en in gebruik genomen. De waarde van deze nieuwe woningen zorgde voor extra OZB-opbrengst.

De stijging in WOZ-waarden gaven bezwaren

We zagen dat de WOZ-waarden van panden minder hard stegen. En een stijging of daling heeft geen invloed op de OZB-opbrengst voor Bronckhorst. Maar we kregen wel bezwaren tegen de WOZ-waarden. We legden uit hoe het WOZ-percentages elk jaar wordt bepaald. We zoeken manieren om de stroom van bezwaren te voorkomen of tegen te gaan. Er werden 1.239 WOZ-bezwaren ingediend (2.502 in 2023) waarvan er 704 tot aanpassingen leidden (569 in 2023).

Voor de kosten van no cure, no pay-bedrijven namen we € 200.000 mee

Naast de prijsstijging van 6,2% voor alle groepen, zorgde een verhoging van de proceskosten voor toename van de OZB-opbrengst woningen (van € 105.000 naar € 200.000). [REDACTED] (ncnp) helpen belastingplichtigen met WOZ-bezwaar. Dit kan soms een kleine verlaging van het aanslagbedrag geven. Voor ncnp-bedrijven leidt elke stap in het bezwaar- en beroepstraject tot een vergoeding. Landelijk werkte de VNG eraan om het gebruik van deze bedrijven voor WOZ-bezwaren te stoppen. WOZ-waarden zijn namelijk nooit exact op de euro. We stimuleerden via communicatie (video's, etc.) om zelf bezwaar bij GBTwente in te dienen. Zo houden we de kosten voor ncnp-bureaus laag. Aan de kostenkant waren de kosten niet geraamd, dat herstelden we bij de tussenrapportage 2024.

We volgden de ontwikkeling van de WOZ-waarden

We volgden de waardeontwikkeling van objecten voor de drie groepen die OZB betalen. Dit doen we voor de tariefbepaling (raming opbrengst) en voor de aanslagoplegging (realisatie opbrengst).

De WOZ-waarde voor gebruikers was lager dan voor eigenaren

De WOZ-waarde voor OZB-gebruikers bedrijven is altijd lager dan de WOZ-waarde voor OZB-eigenaren bedrijven. Volgens de wet mag over de woononderdelen van een niet-woning geen OZB-gebruikersheffing geheven worden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een agrarisch bedrijf, waar de eigenaar ook zijn woonverblijf heeft.

De WOZ-waarden ontwikkelden zich als volgt:

Ontwikkeling WOZ-waarden	2022	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
RAMING WOZ-waarde bij tariefbepaling (oktober)				
Eigenaren woningen	4.597.112	6.545.791	7.042.349	
Eigenaren niet-woningen	639.782	781.055	803.889	
Gebruikers niet-woningen	537.605	649.136	646.719	
Aantal objecten	19.253	18.953	19.079	19.136
Gemiddelde waarde per object (woning en niet-woning) in euro	272	387	411	411
WERKELIJKE WOZ-waarde bij aanslagoplegging (februari)				
Eigenaren woningen	466.330	5.454.826		7.046.007
Eigenaren niet-woningen	787.111	758.306		823.135
Gebruikers niet-woningen	661.405	630.229		639.675

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Voorbeelden zijn gevelreclame, raamstickers, posters, vlaggen, uithangborden, luifels en spandoeken. We heffen deze belasting in het centrum van Vorden, Hengelo en Zelhem, en op het industrieterrein van Zelhem.

De belastingopbrengst ging naar de stichting [REDACTED] van de kern of industrieterrein

De belastingopbrengst gaat, na aftrek van de uitvoeringskosten van GBTwente, via subsidie naar de stichting [REDACTED] waarover we de belasting heffen. Voor het industrieterrein Zelhem gaat de opbrengst naar de stichting die het parkmanagement uitvoert. We verantwoorden de subsidies in deelprogramma 3A Economie (2.1.3). We ontvingen € 99.229 voor de kernen en keerden € 92.463 uit als subsidie. Voor industrieterrein Zelhem ontvingen we € 39.256 en keerden € 35.531 uit als subsidie.

We veranderden alleen een gebiedsafbakening in de reclameverordeningen

We heffen reclamebelasting binnen een bepaald gebied. Uit controles bleek dat de afbakening in Hengelo onduidelijk was. We herstelden dit bij de vaststelling van de verordening in november door de winkelstraat als grens te nemen. De deelnemende ondernemers vroegen niet om een wijziging in de verordening of tarieven voor 2024.

Toeristenbelasting

We heffen toeristenbelasting voor overnachtingen in Bronckhorst. Dit geldt voor mensen die niet in de gemeente wonen. Ze verblijven bijvoorbeeld op een camping, in een pension, op een ligplaats of in een vakantiehuisje. De verhuurder mag deze belasting doorberekenen aan de gasten. Wij innen de belasting bij de verhuurder.

Wie die de voorziening gebruikte, betaalde mee

Dit werkt hetzelfde als forensenbelasting. Mensen die voorzieningen in de gemeente gebruiken, maar hier niet wonen, betalen ook mee. In Bronckhorst gebruikten we deze opbrengst volledig voor toerisme. Dit valt onder deelprogramma 3A Economie (2.1.3).

Over de gebonden heffingen

De gebonden heffingen zijn:

- afvalstoffenheffing;
- begraafrechten;
- rioolheffing;

- leges en rechten.

Kostendekking van belastingen

We laten per heffing zien hoe goed de kosten worden gedekt. De dekking mag maximaal 100% zijn. Bij het berekenen van de dekking tellen we ook overhead en BTW mee. Dit doen we volgens de financiële verordening. We rekenen de overhead uit door de geplande uren te vermenigvuldigen met het vastgestelde percentage. Voor 2024 was dit percentage **69%**.

Afvalstoffenheffing

Wij zamelen afval van huishoudens in. Dit is onze taak volgens de Wet milieubeheer.

De kosten voor inzameling en verwerking betalen we met de afvalstoffenheffing. Inwoners betalen deze heffing, ook als ze geen afval aanbieden. We bepalen zelf hoe we de heffing berekenen, maar we moeten dit vastleggen. De inwoner betaalt naast het vaste bedrag een variabel bedrag, dat afhangt van het aantal aanbiedingen en de soort aangeboden afval.

Afval valt onder deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3).

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekken:

Afvalstoffenheffing	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Lasten afval (7.3)	3.086	0	0
Baten afval (7.3)	432	0	0
Netto kosten taakveld (7.3)	2.654	0	0
Toe te rekenen lasten	833	0	0
Overhead (0.4)	182	0	0
Verkeer en wegen (2.1)	81	0	0
BTW (fictief)	570	0	0
Totale lasten	3.488	0	0
Opbrengst heffingen (7.3)	3.602	3.977	3.845
Dekkingspercentage	103%	#DIV/0!	#DIV/0!

uit Apeldoorn zamelde en verwerkte ons afval

De afvalbegroting was kostendekkend; we maakten geen winst op afval. De tariefstijging betrof alleen inflatie. De kosten zaten vooral in het inzamelen en verwerken van bedrijfs- en huishoudelijk afval. Ook het scheiden en recyclen van afval valt hieronder. We rekenden ook overhead en BTW mee. GBTwente inde de afvalstoffenheffing voor ons. Het resultaat (€ **113.598 V**) voegden we toe aan de voorziening tarievenegalisatie Afval.

Begraafrechten

De begraafrechten bestaan uit een vergoeding voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor gemeentelijke diensten. Dit heffen we volgens de Verordening begraafrechten. Begraven en het onderhoud van graven valt onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekken:

Begraafplaatsen	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Lasten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	523	527	523
Baten begraafplaatsen en crematoria (7.5)	393	426	543
Netto kosten taakveld (7.5)	129	100	-21
Toe te rekenen lasten	133	0	0
Overhead (0.4)	133		
Totale lasten	262	100	-21
Opbrengst heffingen (7.5)	150		
Dekkingspercentage	57%	0%	0%

De kostendekkendheid hielden we met **57%** boven het minimum van 50%

De kosten voor grafonderhoud zijn niet voor 100% te dekken uit de begraafrechten omdat voor een groot aantal graven de onderhoudskosten in het verleden eeuwigdurend zijn afgekocht. Minimaal 50% vinden we voldoende. Met **57%** voldeden we aan die voorwaarde.

Rioolheffing

De gemeente zorgt voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater. We hebben ook de zorgplicht voor het grondwater. In de rioolheffing berekenen we de kosten voor het verbeteren en onderhouden van het rioolstelsel. Voor de berekening volgen we het kostendekkingsplan van het Watertakenplan Olburgen 2023-2027 (WTPO). We hanteren één rioolheffing voor alle watertaken. De opbrengst gebruiken we volledig voor riolering. Dit valt onder deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving (2.1.2).

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekken:

Rioolheffing	2023	Begroot 2024	Werkelijk 2024
Lasten riolering (7.2)	3.411	0	0
Baten riolering (7.2)	0	0	0
Netto kosten taakveld (7.2)	3.411	0	0
Toe te rekenen lasten	1.051	0	0
Overhead (0.4)	407	0	0
Verkeer en wegen (2.1)	23	0	0
BTW (fictief)	620	0	0
Totale netto lasten	4.462	0	0
Opbrengst heffingen woningen (7.2)	4.176	4.383	4.573
Opbrengst heffingen niet-woningen (7.2)	423	496	460
Totaal heffingen	4.599	4.879	5.033
Dekkingspercentage	103%	#DIV/0!	#DIV/0!

We werkten met een nieuw 'Watertakenplan'

We voerden taken uit voor afvalwater, hemelwater en grondwater. De kosten zaten vooral in het nakomen van onze gemeentelijke watertaken. De tariefstijging betrof alleen inflatie. We pasten wegen en straten aan zodat hemelwater bij hevige regenval vertraagd afvloeit. We gaven ook subsidie aan inwoners voor het afkoppelen van regenwater. Dit voorkomt overbelasting van de riolering. Het resultaat (€ **136.470 V**) voegden we toe aan de voorziening tarievenegalisatie riolering.

Leges en rechten

We rekenen kosten voor onze taken en diensten. Deze kosten heten leges en tarieven en staan in de Legesverordening. De inkomsten mogen niet hoger zijn dan de kosten. Voor sommige tarieven stelt het rijk een maximum vast. Dit geldt bijvoorbeeld voor de kosten van reisdocumenten en akten.

We mogen kruissubsidiëring toepassen

Het is moeilijk om de kosten van elke dienst apart te bepalen. Daarom mag de gemeente de kosten per dienst of per groep van diensten dekken. We moeten dit wel op een consequente manier doen. Zo kunnen we kruissubsidiëring toepassen. Dit betekent dat we de tarieven van sommige diensten verhogen om de tarieven van andere diensten laag te houden. Dit moet passen binnen de wettelijke regels.

We dekken de kosten per groep gelijksoortige producten

Dit noemen we de kostendekkendheid. De leges zijn ingedeeld in drie groepen (hoofdstukken):

1. Algemene dienstverlening.
2. XXXXXXXXXX vallend onder de fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning.
3. XXXXXXXXXX vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Hieronder ziet u de kostendekkendheid per hoofdstuk. Bij de belastingvoorstellen lieten we per product zien hoe de kosten en opbrengsten waren. We hielden de kosten en opbrengsten bij per grotere activiteit binnen een groep, niet per recht. Daarom geven we niet alle rechten een waarde.

In deze tabel ziet u hoe we de kosten dekten voor 2024:

Legesverordening begroting	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Heffing	Andere inkomsten	Totale baten	Kosten dekkendheid
Totaal titel 1 Algemene dienstverlening	0	0	0	0	0	0	#DIV/0!
Totaal titel 2 XXXXXXXXXX							
Fysieke leefomgeving	0	0	0	0	0	0	0%
Totaal titel 3 XXXXXXXXXX							
vallend onder Europese dienstenrichtlijn	0	0	0	0	0	0	0%
Totaal legesverordening	0	0	0	0	0	0	0%

Met de Omgevingswet veranderden de regels voor de legestarieven in hoofdstuk 2

De Omgevingswet ging op 1 januari 2024 in. Vanaf dan golden er nieuwe regels voor hoofdstuk 2 van de legesverordening. Deze legden we u in december 2023 apart voor als 1^e wijziging op de legesverordening.

De opbrengst besteedden we in verschillende deelprogramma's

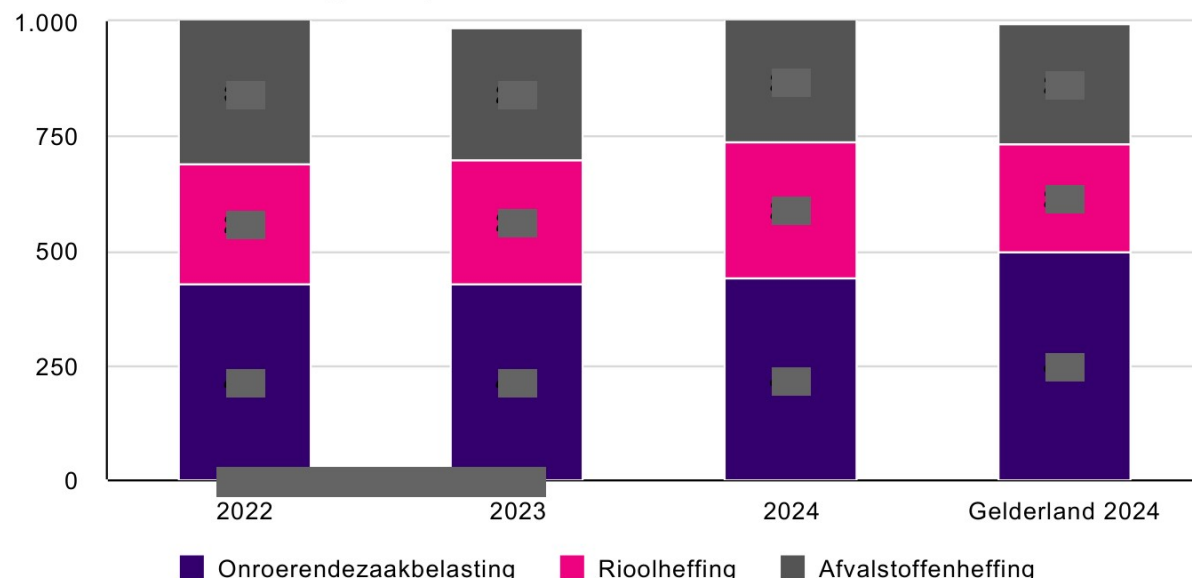
We gebruikten de opbrengsten van hoofdstuk 1 (zoals paspoorten) en hoofdstuk 3 (winkelvergunning) voor burgerzaken. Dit is onderdeel van deelprogramma Besturen (2.1.4). De opbrengsten van hoofdstuk 2 (zoals omgevingsvergunningen) gebruikten we voor wonen en bouwen. Dit is onderdeel van deelprogramma 2A Passend wonen (2.1.1). Uit het overzicht blijkt dat de opbrengsten niet de kosten dekken. In 2023 was de dekking 26%, in 2024 was dit **26%** (raming was 22%).

We weten wat de ontwikkeling in woonlasten was

Woonlasten zijn OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit zijn belastingen die elk huishouden in de gemeente jaarlijks betaalt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert elk jaar de 'Atlas van de lokale lasten'. Hierin staan per gemeente de verschillende woonlasten met een gemiddelde waarde.

In deze grafiek staat wat in die Atlas de woonlasten in onze gemeente waren:

Woonlastenontwikkeling meerpersoonshuishouden

Bedragen zijn in euro's

We volgden het beleid voor invordering en kwijtschelding van belastingen

Bij ons kwijtscheldingsbeleid pasten we de landelijke regels toe. Daarbinnen liggen onze eigen beleidskeuzes vast in verordeningen, waaronder toepassing van 130%-grens vanwege de hoge (energie)kosten. Mensen die structureel een laag inkomen hebben, hoefden geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. GBTwente schold deze aanslagen automatisch kwijt. De aanvragen kwijtschelding die het GBTwente afwees, toetste zij vervolgens namens ons op basis van het minimabeleid.

Accountmanagers en sociaal consulenten boden hulp bij financiële problemen

Mensen die door de Toeslagenaffaire, coronacrisis of energiecrisis in de problemen kwamen, zijn een belangrijke doelgroep voor kwijtschelding. Hiervoor biedt GBTwente geen hulp. Er was geen toename in verzoeken om hulp via accountmanagers of sociaal consulenten.

Gegevens invordering en bezwaar (aantallen)	2021	2022	2023	2024
Klantcontacten	3.302	2.868	1.646	2.398
Aanmaningen	1.460	1.613	1.520	1.415
Herinneringen			104	59
Dwangbevelen	572	682	579	577
Oninbaar verklaarde aanslagen	133	75	72	85
Bezwaarschriften gemeentelijke belastingen	458	382	327	217
Bezwaarschriften WOZ (telefonisch)	83	74	87	0
Bezwaarschriften WOZ (schriftelijk)	710	1.766	2.263	1.239
Gegronde bezwaarschriften WOZ	681	1.189	839	521
Percentage gegrond	86%	65%	36%	42%
Nog openstaande WOZ-bezwaren			205	21
Bedrag oninbaarverklaring belastingen		29	28	40
Verloop saldo totaal belastingvorderingen	381	355	251	430

We hadden niet genoeg budget voor kwijtschelding

We verleenden kwijtschelding aan huishoudens die het nodig hadden. Voor deelprogramma 1B Toegang en individuele voorzieningen (2.1.1) hadden we € 125.000 voor kwijtschelding

volgens de rijksnormen en € 30.000 voor ons aanvullende minimabeleid. De kwijtschelding betreft jaarlijks de kosten voor afvalstoffenheffing (€ 65.000) en rioolheffing (€ 90.000).

In deze tabel ziet u de werkelijke aantallen en uitgaven.

Gegevens automatische kwijtschelding (aantallen)	2021	2022	2023	2024
Verzoeken	328	279	278	309
Gehonoreerd (100% norm)	210	215	209	231
Bedrag verstrekte kwijtschelding	219	190	183	192
Waarvan kwijtschelding boven 100% minimumniveau	36	17	13	20

Tbv klimaatparagraaf

Klimaatadaptatie

Inleiding

Klimaatverandering zorgt voor meer wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen, wat steeds vaker schade en gezondheidsproblemen veroorzaakt. Klimaatadaptatie (ons aanpassen aan klimaatverandering) vraagt om vernieuwing, onderzoek en samenwerking. Met regionale partners zoals GGD, regiogemeenten, Provincie Gelderland en Waterschap Rijn en IJssel werken we aan oplossingen.

Ons doel is om in 2035 klimaatrobust te zijn. Klimaatadaptatie maakt deel uit van de strategische opgave Energie en Klimaat in de omgevingsvisie. We starten in 2024 met de voorbereidingen voor een programma voor klimaatadaptatie. Intussen werkten we volgens het watertakenplan (WTPO) en hebben we een hitteplan en hemelwaterverordening. De online klimaatatlas biedt informatie over de gevolgen van klimaatverandering, gebaseerd op KNMI-scenario's uit 2013 en 2023. In de openbare ruimte werken we aan het beperken van hittestress, wateroverlast en houden we rekening met perioden van droogte. Ook moeten we leren omgaan met overlast en schade die ontstaat als gevolg van klimaateffecten.

Resultaten

In 2024 bereikten we onder andere de volgende resultaten:

Vanuit de regionale samenwerking Klimaat en Water Achterhoek +

- Voortzetting van de samenwerking door ondertekening van de nieuwe Bestuurlijke Visie op Samenwerken aan Water Achterhoek+ 2024, ondertekening vond plaats op het heringerichte marktplaats in [REDACTED] (zie hieronder)
- Programmaplan Aanpak Droogte en Wateroverlast regio Achterhoek en Liemers vastgesteld in het bestuurlijk overleg, besluitvorming in de colleges en ondertekening volgt begin 2025.
- Eerste fase van uitvoeren van nieuwe regionale en lokale stresstesten,
- Eerste fase van verkenningen van mogelijkheden om klimaatadaptatie en leefbare verstedelijking beter te borgen in beleid en uitvoering,
- Eerste fase van de uitwerking van Water en Bodem Sturend, werksessies met vertegenwoordiging van gemeenten en (belangen)organisaties, dit project leidt in 2025 tot een signaleringskaart van mogelijke risico's en een overzicht van passende inrichtingsmaatregelen voor nieuw en bestaand stedelijk gebied.
- Ondersteuning van een project om te komen tot een circulaire waterketen bij evenementen: pilots en innovaties bij Zwarte Cross 2024: drinkwater besparende maatregelen, zuivering van afval water en hergebruik en bewustwording bij bezoekers

Werken in gebiedsprocessen (relatie met omgevingsprogramma Landelijk Gebied)

- Intentieovereenkomst en Toekomstbeeld 't Klooster vastgesteld, opstellen van een gebiedsprogramma is gestart, we werken in dit gebiedsproces toe naar een toekomstbestendig watersysteem voor landbouw en drinkwaterwinning in 2050.
- Actief bij projecten voor versterking natuur en waterkwaliteit, bijvoorbeeld bij de Grote Beek en Rode Beek, IJsseluiteerwaarden en Vierakkerse Laak
- Klimaatadaptatie in het watersysteem van de landgoederenzone Baakse Beek

Klimaatadaptatie in gemeentelijk beleid en projecten (zie ook Onderhoud Kapitaalgoederen) waaronder:

- Reconstructie marktplein en J.F. Oltmanstraat in [REDACTED] aandachtspunt voorkomen van hittestress: aanleg van extra groenvakken en bomen, zitplekken in de schaduw, waterspeelplek, watertappunt.
- Realisatie De Strip in Hengelo Gld; aandachtspunt: voorkomen van hittestress: vergroening met vaste planten en bomen
- Klimaatadaptatie bij Reconstructie Zomerweg, Baak

We zetten ons in om in 2030 energieneutraal te zijn

In juli werd de Herijkte Routekaart vastgesteld waarin we de ambitie opnieuw hebben gedefinieerd en beschreven hoe we ons de komende jaren inzetten om energieneutraal te worden. Ook heeft eind 2024 de Raad een addendum op deze Herijkte Routekaart vastgesteld, dat de kaders geeft voor participatie en lokaal eigendom bij grootschalige opwek van energie. In dit jaarverslag bespreken we de samenhang van de energietransitie met andere (deel)programma's: 2a passend Wonen voor wat betreft de verduurzaming van de woning voorraad en in programma 3B Duurzaamheid in bredere zin.

Onze CO2 uitstoot in 2024

We beloofden 70% CO2 reductie in 2024 tov 2018 met als doel maximaal 165 ton uit te stoten in 2024. Voor 2024 komen we voorlopig uit op 159 ton CO2 uitstoot. Het definitieve stroomverbruik is niet beschikbaar, daar vulden we de getallen van 2023 in. Door een verhoogd gas- en dieselverbruik en meer verreden zakelijke en OV kilometers (declaraties), steeg de CO2 uitstoot met 6,9 ton ten opzichte van 2023. We blijven onder het gestelde doel van 165 ton in 2024.

Tabel moet worden:

Nulmeting 549,7, realisatie 2023 was 152,1 realisatie 2024 is 159. Doel 2030 is 150 ton

Indicatoren

Effectindicator	Bron	Nul-meting	Jaar nul-meting	Realisatie 2021	Doel 2023	Doel 2024	Doel 2030
CO2 eigen gemeentelijke organisatie	Eigen bronnen	549,7 ton	2018	183,5 ton	165 ton	165 ton	150 ton

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn duurzame bezittingen, denk aan wegen, gebouwen en riolering. We onderhielden onze kapitaalgoederen op basis van beheerplannen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In deze paragraaf geven we aan of de begrotingsbudgetten voldoende zijn om het beleid en de bijbehorende taken uit te voeren. Ook geven we een indicatie van het onderhoudsniveau. U leest de risico's voor kapitaalgoederen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2.2.2).

Onderhoud gebouwen

We onderhielden onze gebouwen volgens de Meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) 2019-2048.

Deze actualiseren we iedere vier jaar. Dat deden we in 2024. We hebben 32 gebouwen:

- Brandweergarages, bibliotheken, gymzalen, sporthallen, peuterspeelzalen, begraafplaatsopstallen, gemeentewerven en overige gebouwen maken onderdeel uit van deelprogramma 2B Aantrekkelijke leefomgeving.
- Woningen behoren tot deelprogramma 2A Passend wonen.
- Vrijgekomen accommodaties, met name voormalige schoolgebouwen, vallen onder de betreffende deelprogramma's.

Stand van zaken onderhoud

We voerden het onderhoud doelmatig uit. De gebouwen hadden een redelijke tot goede staat van onderhoud. Drie gemeentelijke woningen zijn voorzien van nieuw glas en nieuwe isolatie. Omdat er al een verduurzamingsopdracht is beperkten het geplande MJOP-onderhoud voor 4 sporthallen tot een minimum. Het gaat hier over de sporthallen in Hengelo, [REDACTED], Vorden en Zelhem. Voor de sporthallen in Vorden en Hengelo is de zogenaamde DUMAVA subsidie aangevraagd en aan ons toegekend. De aanbesteding voor de verduurzaming van de sporthal in Hengelo ronden we af en de uitvoering start begin 2025.

Relevante ontwikkelingen

We maakten plannen voor de herontwikkeling op de locaties van de voormalige scholen in Vorden en Hoog Keppel en pasten daarop het onderhoud van deze gebouwen aan. Voor de gymzalen in Halle en Keijenborg liep een onderzoek naar de toekomst van deze voorzieningen. We pasten het onderhoud voor deze gebouwen aan tot het minimum in verband met voorgenomen nieuwbouwplannen.

Financiën

We voerden het onderhoud binnen de kostenraming uit.

Onderhoud wegen

Met ons wegbeheerssysteem volgen we de staat van al onze (verharde) wegen (876 km). Dit systeem geeft richting aan onze meerjarenonderhoudsplanning. In totaal hebben we 3,5 mln. m² aan verharding. Dit bestaat uit:

- asfalt, 499 km
- betonwegen, 4 km
- klinkers, 167 km
- zandwegen, 206 km

Stand van zaken onderhoud

We onderhielden de wegen volgens het onderhoudsprogramma 2020-2025. Daarmee hadden we een gestructureerde aanpak met een lijst van prioriteiten en de daarbij horende budgetten. Het herstellen van schade aan een ontsluitingsweg gaat bijvoorbeeld vóór schade aan een weg naar een weiland. Onderhoud aan fietspaden en voetpaden krijgen voorrang boven een parkeerplaats of een weg in het buitengebied. We voerden klein onderhoud uit om groot onderhoud (kapitaalvernietiging) te voorkomen.

Relevante ontwikkelingen

We pakten op veel plekken achterstallig onderhoud aan

Op een groot aantal wegen (ca. 500 locaties) voerden we onderhoudswerkzaamheden uit. Asfalt en straatwerk werd vernieuwd of gerepareerd, zoals de Bakermarksedijk, Doetinchemseweg, Peppelendijk, Rijnweg, Ruurloseweg, Varsselseweg, [REDACTED] en de rotonde nabij de Aviko. Ook werden er diverse locaties met wortelopdruk gerepareerd, zowel in straatwerk als in asfalt.

We zagen toenemende schade aan bermen en zandwegen

Het aandeel groot en zwaar (landbouw)verkeer nam toe. Hierdoor ontstond meer schade aan onze bermen en zandwegen. Ook het natte weer hielp hierbij niet mee.

We zagen toenemende wortelopdruk in wegen

Wij zagen op veel plekken dat het reguliere onderhoud niet afdoende is om wortelopdruk tegen te gaan. De schades zijn in beeld en we startten deze op te lossen zoals op de Kastanjelaan en het fietspad Toldijkseweg.

Financiën

We voerden het onderhoud binnen de budgetten uit.

Onderhoud openbaar groen en speelplaatsen

We onderhielden ons openbaar groen

We onderhielden ons openbaar groen binnen de kaders van het groenstructuurplan, het bomenbeleidsplan, het bermenbeheersplan, het landschapsontwikkelingsplan en het

biodiversiteitsplan. Op onderdelen actualiseerden we de uitvoering binnen de gestelde kaders. Dit gold bijvoorbeeld voor het versterken van de biodiversiteit in bermen en groenvakken. Er lopen proeven voor bestrijding c.q. beheersing van de Japanse Duizendknoop en de Amerikaanse Vogelkers. Voor de andere invasieve soorten zoals Reuzenberenklauw richtten we het beheer op beheersing.

We onderhielden (onder andere):

- 100.000 bomen, waarvan 90.000 in het buitengebied
- 200 monumentale bomen
- 100 ha bos en landschapselementen, waaronder struwelen in de berm
- 310 ha bermen en greppels
- 37 ha gazons
- 420 locaties met Japanse Duizendknoop
- 160 locaties met Reuzenberenklauw

We realiseerden passende, aantrekkelijke speelruimte voor kinderen

We onderhielden onze speelruimtes volgens het 'Speelruimteplan , namelijk:

- 87 speelplaatsen met 449 speeltoestellen
- 14 trapveldjes (waarvan 1 kunstgras trapveld – Cruyff Court)
- Voor 17 locaties zijn er burgerparticipatie-overeenkomsten (vrijwilligersgroepen, dorpsbelangen organisaties e.d.)

Stand van zaken onderhoud

We voerden het groenonderhoud doelmatig uit. Het groen onderhouden we op kwaliteitsniveau B. Het openbaar groen heeft een redelijke staat van onderhoud. De natte weersomstandigheden en de daaropvolgende onkruiddruk speelden daar zeker een rol in. De veiligheid waarborgden we onder andere door periodieke controles van bomen. Het groen had te leiden onder de droogte (van eerdere jaren), natuurlijke veroudering en de recente natte periode. Met name bij oudere laanbomen zien we sterke afname in vitaliteit. We startten met een inventarisatie en plan van aanpak voor de vervanging van oude laanstructuren. Invasieve soorten zijn beheersbaar, met uitzondering van de Amerikaanse Vogelkers. We zetten nieuwe stappen bij het versterken van de biodiversiteit door ander beheer. Engerlingen zorgen op verschillende locaties voor problemen in de groenvakken.

Door een combinatie van dichtgroeien, dichtslibben en regenval ontstonden er in de sloten en greppels in het buitengebied problemen met de afwatering. We startten met de inventarisatie van watervoerende sloten waar sprake is van achterstallig onderhoud. De staat van onderhoud van speelruimten was voldoende. Op diverse speelplaatsen is aanvullend onderhoud aan het valzand uitgevoerd (schoonmaken valzand en onkruid verwijderen).

Relevante ontwikkelingen

We vergrootten de biodiversiteit in groenvakken

We ronden de inventarisatie van de kwaliteit van de groenvakken grotendeels af. We keken naar de gezondheid, leeftijd en bedekkingsgraad van de beplanting. Op kleine schaal verbeterden we het openbaar groen in de kernen. Bij het aanbrengen van nieuwe beplanting zorgden we voor een bijdrage aan voedsel en schuilgelegenheid voor insecten en droegen we bij aan de beleving van de seizoenen.

We experimenteerden met het gebruik van afgefallen blad en maaisel als bodemverbeteraar

Van afgefallen blad uit de plantsoenen en bladkorven maakten we bodemverbeteraar. Dit werd verwerkt op een aantal locaties bij agrariërs binnen de gemeentegrenzen. We gebruikten daarmee dit jaar 400 ton blad opnieuw. Het experiment met gebruik van blad als bodemverbeteraar was onderdeel van een meerjarig onderzoeksproject naar de toepassing van het fermentatieproces Bokashi en is afgerond. We wachten de resultaten van het landelijke onderzoek af.

We pasten speelplaatsen aan

We pasten meerdere speelplekken aan. Onder andere in Olburgen plaatsten we in overleg met bewoners nieuwe speeltoestellen. Naar aanleiding van een verzoek van bewoners kreeg Bronkhorst een picknick- en tafeltennistafel. De aanwezige speeltoestellen in de gemeente voldoen aan de wettelijke eisen.

Financiën

We voerden de werkzaamheden binnen de budgetten uit.

Onderhoud riool en water

We werkten volgens het 'Watertakenplan Olburgen 2023 – 2027' (WTPO) en de 'Verordening rioolheffing [REDACTED]'. Volgens het WTPO besteedden we aandacht aan afval-, regen en grondwater. Speerpunten in het plan zijn samenwerking, afkoppelen, duurzaamheid en klimaatbestendigheid.

Stand van zaken onderhoud

De onderhoudstoestand van de riolering was in lijn met de verwachtingen uit het kostendekkingsplan.

Relevante ontwikkelingen

We troffen maatregelen aan riolering bij onacceptabele situaties

We deden rioolinspecties. We lieten de riolen die uit de inspecties kwamen voor onderhoud vervangen (denk aan de Burg. Smitstraat in [REDACTED] en de Zomerweg in Achter-Drempt). Op een aantal plekken renoveerden we riolering van binnenuit. Dat was onder meer Vorden. Ook voerden we veel deelreparaties dwars door de gehele gemeente uit. Zo verhielpen we de grootste risico's.

Door de hoge grondwaterstanden in 2024 in combinatie met oude riolen hadden we last van veel zandinspoelingen en daardoor verzakkingen in straten en trottoirs. Daarom moesten we noodreparaties uitvoeren. Dit speelde met name in Keijenburg, maar ook op enkele locaties in Vorden en Hengelo. Verder renoveerden we een aantal gemalen en een deel van de drukriolering, waarbij we een stap hebben gezet richting standaardisatie.

We koppelden verharding af van het vuilwaterriool

Meer over het afkoppelen van hemelwater van het vuilwaterriool hebt u gelezen in deelprogramma 3B Duurzaamheid (2.1.3.).

Financiën

De werkzaamheden voerden we binnen de budgetten uit.

Onderhoud afvalvoorziening

We werkten volgens het 'Grondstoffenplan 2021-2025'. Voor de inzameling van restafval en grondstoffen staan in iedere kern gemeentelijke ondergrondse verzamelcontainers.

Stand van zaken onderhoud

We vervingen de ondergrondse containers volgens de vervangingsplanning. De kapitaallasten daarvan dekten we uit de afvalstoffenheffing.

Relevante ontwikkelingen

We investeerden in schone milieuparkjes

We richtten ons op het vergroten van de inzamelcapaciteit. Om die reden plaatsten we extra containers bij het nieuwe milieuparkje in Keijenburg. We bereidden de verplaatsing en herinrichting van het milieuparkje in Halle voor.

Financiën

We voerden de werkzaamheden binnen het beschikbare budget uit.

Onderhoud begraafplaatsen

Sinds 2007 vormt het 'Beheerplan begraafplaatsen het kader voor het onderhoud van de begraafplaatsen.

Stand van zaken onderhoud

We onderhielden het groen op de vijf begraafplaatsen op niveau B. De onkruidbeheersing vond plaats op niveau A. Voor het onderhoud zetten we ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in. Voor zowel begravingen als as-bestemmingen was voldoende capaciteit.

Relevante ontwikkelingen

We maakten graspaden

In Vorden vormden we een aantal half verharde paden om naar graspaden. Door de extreem natte omstandigheden en bijbehorende onkruiddruk was het beheren van half verharde paden lastiger en gaf het een rommeliger beeld. Graspaden zijn eenvoudiger te beheren en geven een rustiger beeld. In [REDACTED] vormden we enkele plantvakken om naar graspaden voor een eenvoudiger te beheersen beeld. In Hengelo realiseerden we, binnen de bestaande contouren, een nieuwe gravensectie.

Financiën

We voerden het onderhoud binnen de beschikbare budgetten uit.

Onderhoud materieel

Voertuigen, machines en gereedschap zijn nodig voor een effectieve en efficiënte uitvoering van het beheer van de openbare ruimte. Voor het vervangen van dit materieel vormde de afschrijvingstermijnen in de 'Financiële verordening [REDACTED] de basis.

Stand van zaken onderhoud

Het onderhoud aan het materieel voerden we volgens de planning uit, zodat het materieel in een goede staat bleef. Voertuigen en/of machines bleven wanneer dit technisch mogelijk was, langer in gebruik dan de vervangingsplanning aangeeft.

Relevante ontwikkelingen

We vervingen:

- de Piaggio Porter met getrokken bladzuigers voor een Holder werktuigendrager die ingezet wordt op de begraafplaatsen voor het verwijderen van het blad, voor het borstelen van onkruid op verharding en de gladheidbestrijding
- 2 aanhangwagens voor dranghekken voor de diverse evenementen
- elektrisch gereedschap voor de bomen- en plantsoendienst
- de grondkipper
- de Vortex bladzuigwagen.

Financiën

Het onderhoud en de vervangingen realiseerden we binnen de daarvoor bestemde budgetten.

2.2.5. Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Een goede bedrijfsvoering vinden we belangrijk. Zowel voor onze eigen organisatie als voor onze dienstverlening. Wat we hiervoor doen, beschrijven we in deze paragraaf.

39 We ontwikkelden onze organisatie

Inleiding

Elke dag staan we als gemeente voor complexe uitdagingen. Dit vraagt veel van onze organisatie en medewerkers. Om onze doelen te bereiken, hebben we een sterke basis nodig. Door de komst van veel nieuwe collega's is er soms onduidelijkheid over onze werkwijze, waarden en prioriteiten. Complexe taken vragen vaak om andere vaardigheden. Daarom wil onze organisatie zich blijven ontwikkelen om toekomstbestendig te blijven.

We stelden een programma op voor de organisatieontwikkeling

We startten met het programma "Vasthouden en Versterken". Dit programma loopt twee jaar en betreft zoveel mogelijk medewerkers, management en bestuur. We stelden de doelen van dit programma vast: Bronckhorst is een mooie organisatie en dat willen we blijven. Daarom pakken we de aandachtspunten aan. We houden vast aan wat goed en waardevol is. Tegelijkertijd versterken en professionaliseren we de organisatie. □

Ontwikkelingen in onze bedrijfsvoering

Klantadvies en Burgerzaken

We deden een dienstverleningsonderzoek

In september voerden we een dienstverleningsonderzoek uit. In oktober kregen we de resultaten. Onze dienstverlening kreeg een 7.1. Dit cijfer is stabiel en daar zijn we blij mee. We gebruiken de tips en input voor onze nieuwe visie op dienstverlening.

We organiseerden de verkiezingen voor het Europees Parlement

De verkiezingen verliepen goed. Het opkomstpercentage was 55%. Dit is bijna 5% hoger dan het landelijk gemiddelde.

Personeel en organisatie □

We stimuleerden activiteitgericht werken

Activiteitgericht werken betekent dat de werkplek past bij het type werk, het doel en de gewenste interactie. In het gemeentehuis willen we meer variatie in werkplekken, zoals kleine overlegruimtes en stille werkplekken voor online vergaderingen. We zetten de

herinrichtingsplannen stil vanwege het aangekondigde vertrek van de ODA. We startten een onderzoek naar de mogelijkheid om nieuwe huurders aan te trekken.

We besteedden aandacht aan duurzame inzetbaarheid

We besteedden extra aandacht besteed aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. We kregen een nieuwe arbodienstverlener met strengere afspraken om verzuim te voorkomen en inzetbaarheid te verbeteren. We ondersteunden medewerkers bij financiële problemen en organiseerden een laagdrempelig medisch spreekuur. Verder boden we individuele coaching en begeleiding voor persoonlijke ontwikkeling.

We hadden hogere loonkosten

We kregen een salarisverhoging volgens de CAO. In sommige vakgebieden met personeelstekort gaven we een arbeidsmarkttoelage om wervingsproblemen op te lossen en continuïteit te waarborgen.

We bleven een aantrekkelijke werkgever

We bleven een aantrekkelijke werkgever door aandacht te houden voor leren en ontwikkelen en activiteitgericht werken. Via [REDACTED] boden we een platform voor leer- en ontwikkelvragen. We organiseerden ook workshops onder de naam Blik vooruit. Activiteitgericht werken gaf medewerkers flexibiliteit en een goede balans tussen werk en privé.

We hielden overzicht over het aantal medewerkers en fte's

We hielden het aantal medewerkers en fte's bij. In 2022 investeerden we in realisatiekracht, waardoor de formatie met ongeveer 20 fte is uitgebreid. De formatiebegroting baseerden we op structurele middelen. Bij de kolom in dienst + vacatures rekenden we ook de medewerkers mee die werden betaald uit incidentele middelen. Bij alle aantallen rekenden we niet mee: collegeleden, wsw-medewerkers, raadsleden, babsen, ingehuurd medewerkers en stagiairs. Peildatum is 31 december 2024.

Jaar	Fte		Aantal medewerkers
	Formatie begroting	In dienst + vacatures	In dienst
2024	305,2	310,6	329,0
2023	303,2	310,1	323,0
2022	283,2	283,1	307,0

Ziekteverzuim

Jaar	Gemiddeld ziekteverzuim %
2024	6,2
2023	7,0
2022	7,0

Informatievoorziening en automatisering

We werkten samen aan informatiebeveiliging en privacy

Omdat we bij [REDACTED] de techniek onderbrachten, hebben we veel gemeenschappelijke belangen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Wij namen deel aan de maandelijkse overleggen van het strategisch veiligheidsoverleg en aan de maandelijkse operationele overleggen van de werkgroep informatiebeveiliging. In de werkgroepen maakten we samen keuzes en waakten we over de technische veiligheidsinfrastructuur. We pleitten voor de oprichting van een operationele werkgroep privacy.

We stimuleerden en ontwikkelden activiteitgericht werken met ICT

We werkten activiteitgericht met ICT. We investeerden in moderne en veilige ICT-faciliteiten. Dit hielp ons op de werkplek en in vergaderruimten. Zo bevorderden we modern werkgeverschap en samenwerking.

We voerden de Roadmap ICT uit

We ronden de volgende projecten af:

- Uitgifte laptops/surface
- Contact synchronisatie Outlook
- MS365 Teams training
- Overstap naar Exchange online
- Plaatsing docking stations
- Overzetten bestanden naar Teams
- Reservering systeem vergaderzalen

We ontwikkelden verder op het gebied van telefonie

We deden mee aan de VNG-aanbesteding voor telefonie. We ronden de aanbesteding af en kunnen in januari 2025 live.

We werkten samen aan projecten in de [REDACTED]

We voerden een nieuw programma voor veilig mailen in, dit programma heet Bastion365. We stapten over naar nieuwe Microsoft-licenties die beter aansluiten op activiteitgericht en veilig werken.

We deden een gezamenlijke aanbesteding voor een nieuw datacenter

We boekten vooruitgang naar het Citrix-loos werken. Veel applicaties maakten we met behulp van Liquit geschikt voor werken zonder Citrix. Dit werd mogelijk omdat iedereen nu werkt via een laptop. Dit ondersteunt het hybride werken. We zijn gaan werken met iArchief. We archiveren nu documenten digitaal binnen het cluster participatie.

We automatiseerden met Robot Process Automation (RPA)

We automatiseerden de volgende processen:

- Gespreksverslagen en kwaliteitsvragen
- Opboeken eigen bijdrage ZOOV

- Mantelzorgwaardering
- RX mission leges naar financieel systeem
- Clientgegevens overnemen van ██████ in Montr

Hierdoor bespaarden we op handmatig- en tijdrovend repeterend werk.

Datalab

We werkten Datagedreven

We verzamelden data, we verwerkten en visualiseerden data in informatieproducten. Deze producten vormden de basis voor onze beleidskeuzes. We droegen bij aan het doorgronden van gemeentelijke vraagstukken en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit hielp ons bij het ontwikkelen van intern beleid.

We werkten samen en leerden van andere gemeenten in onze regio

We zochten verbinding met gemeenten buiten onze regio. We sloten ons aan bij het kernteam van ██████ We bundelden onze krachten via ██████ (GO), waarvoor we gastheer zijn. We verhoogden het kennisniveau en de datageletterdheid van onze medewerkers. We legden een technische basis voor ons eigen datawarehouse, een vernieuwd open data portaal en een nieuw medewerkersportaal. Verder zetten we een eerste stap voor het actualiseren van onze datastrategie.

Planning en control

We ontwikkelden de Planning & Control cyclus; we gingen aan de slag met de aanbevelingen van de rekenkamer

We verwerkten gedeeltelijk de aanbevelingen van de rekenkamer in de programmabegroting 2025. Dit ging vooral over de lay-out, tabellen en figuren. Voor de lange termijn stelden we een plan van aanpak op. We startten met de uitvoering daarvan. Een projectgroep met een afvaardiging van de auditcommissie werkte hieraan mee.

We onderzochten onze (mogelijke) subsidiestromen

We begonnen we met een onderzoek naar subsidies. De centrale vraag werd: *Welke uitgaande geldstromen van de gemeente ██████ in 2022 en 2023 voldoen aan de criteria van een subsidie, maar zijn niet zo aangemerkt? Welke lessen kunnen hieruit getrokken worden voor de gemeente ██████* We spraken af dit onderzoek in het eerste kwartaal van 2025 af te ronden.

Facilitaire zaken

We stimuleerden activiteitgericht werken vanuit de facilitaire kant

We maakten een ontwerp voor een nieuwe kantoorinrichting. In 2024 stopten we voorlopig met de verdere uitwerking. Dit kwam door het vertrek van de ODA, onze huurder. Hierdoor veranderde de situatie voor medegebruik en financiën. We startten met een haalbaarheidsstudie om te onderzoeken hoe we verder gaan met verhuur van kantoorruimte en met de herinrichting.

We verduurzaamden onze organisatie

We namen het laatste elektrische voertuig in gebruik. De dienstauto's van het gemeentehuis rijden nu 100% elektrisch. We plaatsten laadpalen bij het gemeentehuis. Zo kunnen we onze auto's opladen met eigen stroom. We stimuleerden duurzaam vervoer en openbaar vervoer voor dienstreizen. We verbeterden het proces voor duurzaam vervoer en informeerden collega's. In de catering gebruikten we zo veel mogelijk lokale en duurzame producten. Dit stimuleert gezond en duurzaam eten.

We actualiseerden het inkoop- en aanbestedingsbeleid

Regionaal werkten we aan een nieuw beleid voor inkoop en aanbesteding. Dit maakten we klaar voor lokale vaststelling begin 2025. We verbeterden ook de groslijstensystematiek.

Communicatie

We voerden onze communicatievisie 'Communicatie in en met Bronckhorst Samen doen we het zo!' uit

We werkten vanuit de basisprincipes: 'Een goede informatievoorziening is de basis', 'In gesprek met de samenleving' en 'Intern beginnen, is extern winnen'. Aandachtspunten waren:

- *Doorontwikkeling van de website (www.bronckhorst.nl).* We maakten verschillende startpagina's waar informatie overzichtelijk gebundeld is. Dit deden we voor onderwerpen zoals verkiezingen, energie, wonen en werken. Verder ontwikkelden we subsites (aparte sites die vallen onder onze website) voor de omgevingswet en het open Bronckhorst platform (woo) om specifieke informatie nog beter te kunnen ontsluiten en vindbaar te maken. We gebruikten techniek die volledig voldoet aan de toegankelijkheidseisen.
- *Doorontwikkeling digitale en visuele communicatie.* De wereld om ons heen wordt steeds meer digitaal en visueel. We gebruikten meer beeldmateriaal in onze communicatie. We maakten meer filmpjes, slideshows en infographics. Verder ontwikkelden we onze sociale media vanuit de newsroom met onder meer de inzet van reels en interactieve quizzen en polls.

We verdiepten onze kennis over participatie

We bereidden ons voor op het opstellen van nieuw participatiebeleid. We woonden expertnetwerken bij en organiseerden bijeenkomsten over verschillende participatievormen zoals het burgerberaad. Daarnaast zetten we verschillende participatievormen in bij verschillende projecten en processen. Het ging om projecten zoals sport en leefbaarheid, duurzaamheidsprojecten, woningbouwontwikkelingen, zoeken naar verkeersoplossingen, vluchtelingenopvang en profielschets nieuwe burgemeester.

We adviseerden over communicatie, en voerden verschillende communicatietrajecten uit.

We adviseerden bij de uitvoering van het woonbeleid, de opvang van vluchtelingen, bij projecten voor Bronckhorst energieneutraal/duurzaamheid (Op Morgen), klimaatadaptatie/biodiversiteit, sport en leefbaarheid, bij de aanpak van Pfas-vervuiling, het munitiedepot, zorg en welzijn, onderwijshuisvesting, arbeidsmarktcommunicatie en de zoektocht naar een nieuwe burgemeester.

We wezen medewerkers op het belang van goede communicatie naar hun doelgroepen via bijvoorbeeld het platform [REDACTED] door. We verzorgden schrijftrainingen en speciaal voor nieuwe medewerkers onze communicatietraining.

Juridische zaken

We procedeerden vaker als gevolg van toenemende civiele rechtszaken

We procedeerden meer in civiele rechtszaken. We zagen meer langdurige civiele procedures. Inwoners zijn mondiger en procedeerden vaker. Bij civiele zaken boven € 25.000 is een advocaat verplicht. Dit gold ook voor geschillen met onbepaalde waarde, zoals onderhoud van een gemeenteboom. Bestuursorganen moeten in dat geval ook een advocaat hebben, we werden bij deze zaken vertegenwoordigd door een advocatenbureau.

Er was geen toename van publiekrechtelijke procedures

Het aantal publiekrechtelijke procedures bleef gelijk. Onze medewerkers vertegenwoordigden gemeente [REDACTED] in deze zaken. De meeste zaken gingen over omgevingsvergunningen, het sociaal domein en handhaving. In het sociaal domein nam het aantal bezwaren af, omdat we veel zaken informeel afhandelden. Er werden 140 bezwaarschriften ingediend. De [REDACTED] Gemeente [REDACTED] stelde een jaarverslag op, daarin staan meer details. Enkele bezwaren zijn doorgezet in beroep. Net als in civiele zaken merken we ook bij bestuursrechtelijke procedures dat we meer adviseerden over veeleisende inwoners en burenc conflicten, soms met gemeentelijke betrokkenheid.

2.2.6. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

We nemen deel in samenwerkingsverbanden waarbij we een bestuurlijke invloed kunnen uitoefenen en waaraan we financieel willen bijdragen. Dit heet 'verbonden partijen' in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). We nemen deel in zes gemeenschappelijke regelingen en in zes bedrijven. We nemen daarnaast deel in stichtingen en verenigingen vanuit onze ambitie.

We nemen deel in gemeenschappelijke regelingen

We nemen deel aan gemeenschappelijke regelingen omdat we verantwoordelijk zijn voor bepaalde taken die we niet zelfstandig kunnen of willen uitvoeren. Soms zijn dit puur uitvoeringstaken [REDACTED], soms gaat dit samen met beleidsontwikkeling (VNOG) en soms gaat het om regionale taken [REDACTED]. Het bestuur van deze gemeenschappelijke regelingen bestaat uit een afvaardiging van de deelnemers. De besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. Met deze constructie dragen we in feite een stuk autonomie, waarvoor wel een eigen verantwoordelijkheid geldt, over aan een samenwerkingsverband. Dit maakt een samenwerkingsverband onafhankelijk. We nemen deel in zes gemeenschappelijke regelingen.

	(GGD NOG)
Programma	1A Vitale inwoners en samenleving
Vestigingsplaats	Warnsveld
Doelstelling en belang	Gezondheidsdienst om uitvoering te geven aan de taken die vallen onder de Wet Publieke Gezondheid.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder [REDACTED]
Risico's	De reserve basisproducten reserveren de deelnemende gemeenten voor 50% zelf, zijnde 2,5% van de omzet van de basisproducten. De reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden en is 20% van de omzet van plusproducten.
Onderwerpen	De GGD NOG richtte zich in 2024 op de volgende thema's: Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen, mentale gezondheid, gezonde leefstijl en gezonde fysieke en sociale leefomgeving.
Rapportages	Uitgangspuntennota, Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage [REDACTED]	701	756	746
Bijdrage per inwoner (in €)	19,31	20,80	20,71
Eigen vermogen	3.182	2.130	NB
Vreemd vermogen	13.266	3.055	NB
Resultaat	910	0	NB

	Stadsbank Oost Nederland (SON)
Programma	1B Toegang en individuele voorzieningen
Vestigingsplaats	Enschede
Doelstelling en belang	Begeleiden van huishoudens en mensen met een problematische schuldsituatie en het stabiliseren van hun financiële situatie.
Partijen	21 gemeenten in Oost-Nederland (Achterhoek en Twente)
Vertegenwoordiging	Dagelijks en Algemeen bestuur: wethouder [REDACTED]
Risico's	Afname kredietomzet. Een laag risicoprofiel.
Onderwerpen	Er is aangesloten bij landelijke ontwikkelingen zoals de Basisdienstverlening, het 'nul-voorste' en de wijzigingen in de NVVK richtlijnen. Daarnaast is er ingezet op de doorontwikkeling van financiële begeleiding.

	Stadsbank Oost Nederland (SON)
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Bijdrage is voor 50% op basis van het aantal huishoudens en 50% op basis van afgenomen producten en diensten

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage	180	227	241
Bijdrage per inwoner (in €)	4,98	6,25	6,70
Eigen vermogen	NB	1.290	NB
Vreemd vermogen	NB	5.790	NB
Resultaat	NB	0	NB

	(VNOG)
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Multidisciplinaire voorbereiding en bestrijding van rampen en grote incidenten. Deze taken zijn verankerd in de Wet veiligheidsregio's.
Partijen	22 gemeenten uit de Achterhoek, Midden IJssel, Oost- en Noord Veluwe
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester
Risico's	De bedrijfsvoering binnen VNOG is verder geoptimaliseerd, waardoor de financiële risico's verder zijn afgenomen.
Onderwerpen	De VNOG werkt met een 'Toekomstvisie' waarbij accentkeuzes gemaakt zijn in wat voor soort veiligheidsregio de VNOG dient te zijn. De 'Toekomstvisie' beschrijft onderwerpen waarop een impuls plaatsvindt en onderwerpen waarop een besparing plaatsvindt. In 2026 moeten alle 'Opdrachten' zijn uitgevoerd.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Verdeling volgens systematiek van Algemene uitkering (voor 2021 t/m 2024)

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage	2.252	2.556	2.579
Bijdrage per inwoner (in €)	62,08	70,32	71,62
Eigen vermogen	17.042	12.691	NB
Vreemd vermogen	15.728	57.608	NB
Resultaat	2.832	0	NB

	(ECAL)
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Wettelijke archieftaken uitvoeren volgens de Archiefwet en overige erfgoedtaken zoals documentatie, onderzoek en publieksdiensten.
Partijen	Gemeenschappelijke Regeling van acht Achterhoekse gemeenten. De deelnemende gemeenten zijn: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder
Risico's	-
Onderwerpen	Aantal overgedragen en wettelijk nog over te dragen meters archief, waarvan de prijs per meter voor 4 jaar is vastgesteld in de meerjarenbegroting ECAL 2023-2026
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal over te brengen meters per eind 2018

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage	256	309	309
Bijdrage per inwoner (in €)	7,06	8,50	8,58
Eigen vermogen	NB	176	NB
Vreemd vermogen	NB	NB	NB
Resultaat	-31	12	NB

	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)
Programma	3B [redacted]
Vestigingsplaats	[redacted] (Gld.)
Doelstelling en belang	Behandeling van de aanvragen voor vergunningen, toetsing meldingen en toezichts- en handhavingstaken volgens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. (per 1 januari 2024 vervangen door de omgevingswet). Daarnaast advies (op verzoek) bij de opstelling van beleid en bij specifieke projecten.
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Zutphen en Provincie Gelderland
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: wethouder [redacted]
Risico's	Budgetten voor formatie, contracten en overheadkosten.
Onderwerpen	Het 'Project Risico en Effectgericht toezicht' binnen de ODA is een continu proces. Daarnaast vinden de voorbereidingen plaats voor de effecten die de nieuwe Omgevingswet met zich mee brengt.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportage en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Afgenomen producten

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage [redacted]	1.190	1.249	1.126
Bijdrage per inwoner	32,80	34,36	31,25
Eigen vermogen	165	164	NB
Vreemd vermogen	2.609	1.146	NB
Resultaat	335	0	NB

	[redacted] (RA)
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Invulling geven aan de Achterhoek visie 2030 'Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit' in samenwerking met de zeven gemeenten, de ondernemers en de maatschappelijke organisaties in de Achterhoek
Partijen	De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk
Vertegenwoordiging	Algemeen bestuur: burgemeester [redacted] Achterhoek Board: Wethouder [redacted] Verder zijn de wethouders als (agenda)lid vertegenwoordigd aan de thematafels en zijn er afgevaardigden in de [redacted]
Risico's	Geen
Onderwerpen	Vanuit zes thematafels wordt er met overheid, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties gewerkt aan de visie Achterhoek 2030: 'Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'. De thematafels zijn: Smart werken en innovatie, de gezondste regio, mobiliteit en bereikbaarheid, wonen en vastgoed, circulaire economie en energietransitie, onderwijs en arbeidsmarkt. In 2023 is wederom een nieuwe regiodealaanvraag ingediend bij het Rijk. Ter overbrugging van de periode tussen het aflopen van de eerdere regiodeal en de potentiële nieuwe regiodeal is een bedrag van ruim 5 miljoen beschikbaar gesteld voor projecten die een bijdrage leveren aan de Achterhoek Visie 2030.
Rapportages	Begroting, bestuursrapportages en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners. Bij de [redacted] gaat het om cofinanciering op basis van baat.

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage [redacted]	262	270	271
Bijdrage per inwoner (in €)	7,23	7,42	7,53
Eigen vermogen	6.711	6.762	NB
Vreemd vermogen	12.579	NB	NB
Resultaat	97	0	NB

We nemen deel in vennootschappen en coöperaties

We nemen deel in bedrijven als aandeelhouder. We kunnen invloed uitoefenen via de vergadering van aandeelhouders. We hebben aandelen in zes ondernemingen, waarbij we bij twee ook dividend ontvingen [redacted] en BNG).

	Amphion
Programma	2B Aantrekkelijke leefomgeving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Beschikbaarheid van een cultureel centrum in de gemeente Doetinchem ter bevordering van het culturele leven in Oost-Gelderland.
Partijen	De gemeenten Doetinchem, Montferland, Bronckhorst en Oude IJsselstreek
Vertegenwoordiging	In de raad van Toezicht zitten geen bestuurders van aandeelhoudende gemeenten. Algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder [redacted]
Risico's	Waarde van het pand en bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille. Aandeelhouders zijn niet verplicht tot het doen van een financiële compensatie, waardoor het risico zeer beperkt is.
Onderwerpen	Per 1 januari 2024 is [redacted] overgegaan naar één rechtspersoon met nog één nevenstichting in 'sterfhuisconstructie' om lopende personele verplichtingen met een klein deel van de medewerkers correct af te kunnen wikkelen. Deze twee entiteiten zijn [redacted], met tijdelijk als nevenstichting de [redacted] De vier stichtingen [redacted] (overkoepelende stichting), [redacted] Stichting personeel [redacted] en de [redacted] zijn ondergebracht in de N.V. en worden opgeheven in 2024. In de aandeelhoudersvergadering op 19 juni 2024 hebben alle aandeelhouders ingestemd met de statutenwijziging. Het besluit tot statutenwijziging werd door alle aandeelhouders ondertekend.
Rapportages	Geen

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	42	42	42
Nominale waarde totaal	19	19	19
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Doetinchem
Doelstelling en belang	Opwekking van duurzame energie in de Achterhoek aanjagen (energietransitie) en daarmee ook geld en werkgelegenheid in de Achterhoek houden.
Partijen	Van de energiecoöperatie zijn acht Achterhoekse gemeenten lid. De acht Achterhoekse gemeenten zijn 100% aandeelhouder van [redacted] en [redacted]
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder [redacted]
Risico's	Wanneer het verdienmodel van [redacted] tot onvoldoende resultaten leidt en [redacted] stopt, gaat de startinbreng van € 105.353 verloren.
Onderwerpen	Voor het [redacted] is in 2023 een nieuw aanwijzingsbesluit voor een [redacted] van [redacted] (DAEB) genomen voor 2024 tot en met 2030.
Rapportages	Begroting, jaarplan en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	nvt	nvt	nvt
Nominale waarde totaal	-	-	-
Ontvangen dividend	-	-	-
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

Programma	3B Duurzaamheid
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Doelstelling en belang	Inzameling en verwerking huishoudelijk afval.
Partijen	De gemeenten Apeldoorn, Epe, Deventer, Brummen, Doesburg, Lochem, Voorst, Zutphen en Bronckhorst
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder A.R. Peppelman Portefeuillehoudersoverleg: wethouder [REDACTED]
Risico's	Risico's zijn beperkt. De aandeelhoudersvergadering kan om financiële redenen besluiten geen dividend uit te keren
Onderwerpen	In 2024 zijn de onderhandelingen met de Gemeenten [REDACTED] en [REDACTED] positief afgerond. Deze gemeenten zijn nu aangesloten bij [REDACTED]. De extra bijdrage is met drie ton gedaald, en is uiteindelijk 1,4 miljoen geweest. Het te veel betaalde is, nadat de jaarrekening is vastgesteld, verrekend met gemeenten, op dezelfde wijze als deze is geïnd. Wat betreft harmonisering zijn de openingstijden van het Afvalbrengpunt (ABP) Zutphen verruimd zodat inwoners van de gemeente [REDACTED] ook in de middag naar het ABP kunnen. Daarnaast zijn de tarieven voor diverse grofvuilstromen op alle ABP's gelijk getrokken door alle aangesloten gemeenten.
Rapportages	Begroting, jaarplan, kwartaalrapportages en jaarstukken.

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	773	773	773
Nominale waarde totaal	1	1	1
Ontvangen dividend	0	0	0
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Arnhem
Doelstelling en belang	Aansluiten van klanten op de energienetwerken en het distribueren van gas en elektriciteit. De taken zijn wettelijk bepaald omdat onze samenleving sterk afhankelijk is van een betrouwbare aanvoer van energie.
Partijen	De provincies Gelderland en Noord-Holland, BV Falcon en de gemeente Amsterdam hebben gezamenlijk 75% van de aandelen in bezit. Het overige deel is in bezit van 55 andere gemeentelijke aandeelhouders.
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder [REDACTED] Portefeuillehouder: wethouder [REDACTED]
Risico's	Bij eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en het dividend in onze begroting. Daarnaast sinds eind 2021 ook onze reverse converteerbare hybride obligatielening aan [REDACTED] ter hoogte van € 2.386.341 en de rente daarover. (raadsbesluit van 25 november 2021).
Onderwerpen	[REDACTED] staat voor grote investeringen. Om het eigen vermogen te versterken hebben de aandeelhouders eind 2021 een obligatielening verstrekt ter hoogte van € 600 miljoen in totaal. In 2022 werd voor het eerst gesproken over een mogelijke deelname door de Staat in het aandelenkapitaal van [REDACTED]. In 2023 werd het afsprakenkader hiervoor vastgesteld. Een daadwerkelijk verzoek toot Staatsdeelname is nog niet gedaan.
Rapportages	Tussentijdse rapportages en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	539.969	539.969	539.969
Nominale waarde totaal	2.700	2.700	2.700
Ontvangen dividend	323	280	684
Bedrag per inwoner (in €)	8,91	7,70	18,99

	(BNG)
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Behouden van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders.
Partijen	De Staat is houder van 50% van de aandelen, de andere 50% is van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder [REDACTED]
Risico's	Verlies van de excellente kredietwaardigheid, scherpe inkooppositie en effectieve bedrijfsvoering. Bij een eventuele liquidatie van het bedrijf, verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en dividend.
Onderwerpen	In 2024 is verder gegaan met de uitvoering van haar strategie 'Ons Kompas Naar Impact'. De financiering van de transitie bij de klanten helpt om gezamenlijk maximale maatschappelijke impact te realiseren. Om het strategische partnerschap met klanten te versterken, is besloten tot een aanpassing van de commerciële organisatie.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	72.384	72.384	72.384
Nominale waarde totaal	181	181	181
Ontvangen dividend	181	180	156
Bedrag per inwoner (in €)	4,99	4,95	4,34

	Vitens
Programma	AD Dekkingsmiddelen en overhead
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Gezonde (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Partijen	Gemeenten en provincies (in totaal 111 aandeelhouders)
Vertegenwoordiging	Aandeelhoudersvergadering: wethouder [REDACTED] Portefeuillehouder: wethouder [REDACTED]
Risico's	Bij een eventuele liquidatie van het bedrijf verlies van de waarde van de aandelenportefeuille en dividend.
Onderwerpen	Veel innovaties zijn gedaan en staan nog op stapel o.a. door klimaatveranderingen en veiligheid (ICT investeringen). Extra investeringen zijn nodig voor de grotere (zakelijke) vraag naar drinkwater en aantal aansluitingen. Ook de vervangingsinvesteringen (m.n. leidingen) zijn groot in de nabije toekomst.
Rapportages	Begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Aantal aandelen	21.362	21.362	21.362
Nominale waarde totaal	21	21	21
Ontvangen dividend	0	0	0
Bedrag per inwoner (in €)	0,00	0,00	0,00

We nemen deel in stichtingen en verenigingen

We nemen zowel bestuurlijk als financieel deel in twee stichtingen en verenigingen. We zijn niet wettelijk verplicht deel te nemen en de bijdrage kent geen verplichtend karakter, zoals dat bij samenwerkingsverbanden wel zo is. We doen hierin vrijwillig mee vanuit ambitie.

Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en belang	Belangenbehartiging, kennisuitwisseling en het gezamenlijk uitvoeren van maatschappelijke opgaven zijn de kerntaken van de VNG.
Partijen	Alle 342 Nederlandse gemeenten zijn lid van de VNG. Daarnaast zijn ook de gewesten Aruba en Curaçao en de bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint Eustatius lid.
Vertegenwoordiging	Stemrecht via de Algemene ledenvergadering, geen vertegenwoordiging in het bestuur van de VNG
Risico's	-
Onderwerpen	Uitvoeren Verenigingsstrategie 2030, Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering, Lobby richting kabinet op gebied van o.a. gemeentefinanciën en Elke Telt. In de verenigingsstrategie is een aantal thema's uitgelicht waarop de VNG het initiatief neemt om in samenwerking met de leden het verschil te maken, te weten: Bestaanszekerheid, Kansengelijkheid, Gezond leven en ouder worden, Inrichting Nederland en Klimaat en Energie
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Gewogen inwonerbijdrage en bijdrage voor diensten

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage	180	175	201
Bijdrage per inwoner (in €)	4,97	4,83	5,59
Eigen vermogen	52.643	NB	NB
Vreemd vermogen	118.819	NB	NB
Resultaat	3.758	-3.274	NB

	Euregio
Programma	4A Besturen
Vestigingsplaats	Gronau (Dld)
Doelstelling en belang	Grensoverschrijdende samenwerking bevorderen, ondersteunen en coördineren. Een belangrijke taak is de coördinatie van Europese en grensoverschrijdende subsidies (Interreg-programma).
Partijen	Gemeenten in Nederland (Oost-Gelderland en Twente) en Duitsland (Kreis Borken e.o.)
Vertegenwoordiging	De kent in totaal 84 leden. De leden worden benoemd op basis van een politiek-regionale verdeelsleutel. Daarbij wordt binnen het Duitse en Nederlandse gebied rekening gehouden met de bevolkingscijfers. De in de vertegenwoordigde partijen vormen grensoverschrijdende fracties. Vanuit Bronckhorst zijn (raadslid) en (wethouder) afgevaardigd
Risico's	-
Onderwerpen	Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, Economie & arbeidsmarkt en Maatschappelijke ontwikkeling
Rapportages	Begroting en jaarstukken
Bijdrage op basis van	Aantal inwoners

Financieel	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Bijdrage	10	0	11
Bijdrage per inwoner (in €)	0,29	0,00	0,29
Eigen vermogen	2.532	2.442	NB
Vreemd vermogen	30.291	NB	NB
Resultaat	126	-90	NB

Uitgaven voor verbonden partijen

Voor het provinciaal toezicht nemen we de onderstaande informatie op over onze samenwerkingspartners.

Wettelijke bijdragen samenwerkingsverbanden	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
NOG	603	701	756	746
Oost-Nederland	196	180	227	241
NOG	2.287	2.252	2.556	2.579
	242	256	309	309
Omgevingsdienst Achterhoek	1.014	1.190	1.249	1.126
	249	262	270	271
Totale uitgaven samenwerkingsverbanden	4.591	4.842	5.367	5.272

Redactie: AC /tegenlezen PvE

Paragraaf 7 Grondbeleid

Actief Grondbeleid voor Maatschappelijke Opgaven

We voerden ons grondbeleid anders uit

Inleiding

We bespreken hoe ons grondbeleid bijdraagt aan de doelen van programma's 2 en 3 in de begroting. Ook bespreken we de winstneming en de beleidsuitgangspunten voor de reserve van de grondexploitaties in relatie tot financiële risico's.

Visie op Grondbeleid

Het ondersteunt programma 2 (Wonen en leefomgeving) en programma 3 (Bedrijvigheid en ontwikkeling). Onze ambitie is 1.700 tot 2.200 nieuwe woningen te bouwen voor 2035, zoals beschreven in de herijking Woonvisie 2025-2035. Voor bedrijven is er een uitbreiding van 12 hectare gepland tot 2030, volgens het Regionaal Programma Werklocaties 2024-2028. Deze ambities vragen om ruimte en beïnvloeden de grondmarkt.

Op 23 februari 2023 stelde de gemeenteraad de Nota Grondbeleid vast. Hierin kozen we voor sturend grondbeleid en een actieve rol in gebieds- en locatieontwikkelingen. Dit betekende dat de gemeente gronden en opstallen kocht, bouwrijp maakte en doorverkocht. Hierdoor heeft de gemeente controle over toekomstige ontwikkelingen, maar dit brengt ook hoge investeringen en risico's met zich mee, zoals rentestijgingen en vertraagde verkoop van kavels.

We werkten actief samen met particuliere initiatiefnemers en maatschappelijke partners, zoals woningcorporaties. De afgelopen jaren kochten we alleen grond of vastgoed met een specifiek doel. Dit deden we alleen als maatschappelijke organisaties of marktpartijen niet konden of wilden kopen en we de gemeentelijke doelen anders niet zouden halen.

Uitvoering Grondbeleid

Grondprijzenbrief

De gemeente hanteert marktconforme grondprijzen. In januari 2024 werd de jaarlijks te actualiseren grondprijzenbrief 2024 vastgesteld. Eind 2024 werkten we aan de actualisatie van de grondprijzenbrief 2025, die op 7 januari 2025 werd vastgesteld.

Organisatie en Budget

Het college van B&W voerde het grondbeleid uit en had een actieve informatieplicht richting de gemeenteraad. Met de vaststelling van de 2e tussenrapportage 2023 stelde de raad een werkbudget van € 100.000 beschikbaar voor 2024. Dit gebruikten we om te onderzoeken of projecten haalbaar waren. We bleven in 2024 binnen dit budget.

Nieuwe Nota Kostenverhaal

In 2024 begonnen we met een nieuwe Nota Kostenverhaal Ruimtelijke Investerings. Deze vervangt de Nota Bovenwijkse Voorzieningen. Dit is nodig door de invoering van de Omgevingswet. Door personele wijzigingen loopt dit door na 2025.

Nota Gronduitgiftebeleid

In 2024 startten we met een Nota Gronduitgiftebeleid om het team grondzaken te professionaliseren. Door personele wijzigingen loopt dit door na 2025.

Grondexploitaties met Grexmanager

Voor een betere bedrijfsvoering werkten we met een grondexploitatie-systeem, GREX-manager. Dit systeem willen we gaan koppelen aan de gemeentelijke financiële administratie. Zo kunnen we de voortgang van projecten beter volgen.

Parameters

In januari 2024 stelde het college de rekenparameters voor grondexploitatie 2024 vast. Een planeconomisch adviesbureau stelde dit advies op. Dit advies gebruikten we voor het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties en de grondexploitatie 't Loo Zelhem.

Prognose Grondexploitatie

Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties (MPO)

In 2024 stelden we voor het eerst een MPO op. Dit gaf inzicht in de financiële effecten van alle lopende grondexploitaties. Het MPO liet zien welke maatregelen nodig waren voor risico's en hoe de voorzieningen en reserve Bovenwijkse Voorzieningen zich ontwikkelden. In november 2024 stelde de gemeenteraad het MPO vast, inclusief de volgende grondexploitaties:

- Industriepark (herziening)
- CPO Hummelo (nieuw)
- Tarwestraat (nieuw)
- Toldijk (nieuw)
- Kerkhof [REDACTED] (nieuw)
- Ludger Wichmond (nieuw)
- Magnoliaweg (nieuw)

De vastgestelde grondexploitaties waren het kader voor het college van B&W om projecten te realiseren. Ze voorspellen de te verwachten kosten, opbrengsten en het financiële eindresultaat. We actualiseerden de grondexploitaties en boden deze ter goedkeuring aan de gemeenteraad aan. Dit gebeurde bij de vaststelling van het MPO.

We rapporteren hieronder de grondexploitaties met een afwijking van meer dan € 50.000 ten opzichte van wat werd begroot.

██████████ Bij deze grondexploitatie gaven we minder uit dan begroot. Het gaat om € 100.000. Er is later gestart met het bouw- en woonrijp maken dan eerder gepland. Dit hing samen met vertraging bij de uitgifte van de kavels. In de eerste verkoopronde schreef de gemeente bij een aantal kavels de bouw van een levensloopbestendige woning voor. Vanwege onvoldoende vraag naar dit type woning werd besloten om deze eis te laten vallen. Consequentie was wel dat een nieuwe lotingsprocedure nodig was.

Industriepark: We gaven in deze grondexploitatie meer uit dan begroot. Het gaat om € 150.000. Dit werd grotendeels veroorzaakt doordat we in de planning er rekening mee hielden dat de sloop in 2024 en 2025 plaats zou vinden, maar die vond voor het grootste gedeelte al in 2024 plaats. Het gaat dus met name over een verschuiving over de jaren, niet om een totale overschrijding.

Bij de andere grondexploitaties van het MPO zijn geen afwijkingen van meer dan € 50.000 geconstateerd.

Grondexploitatie 't Loo Zelhem

Eind 2024 keurde de gemeenteraad de grondexploitatie 't Loo Zelhem goed. Deze nemen we in 2025 op in het MPO. Het omvat 129 woningen, waarvan 75% betaalbaar is. Het omvat 38 sociale huurwoningen, 26 zorgwoningen, 34 starterswoningen, 10 twee-onder-een-kapwoningen, 24 levensloopbestendige woningen en 5 vrijstaande woningen. Van de starters- en levensloopbestendige woningen zijn 12 starterswoningen en levensloopbestendige woningen voor collectief particulier opdrachtgeverschap. Deze grondexploitatie heeft een neutraal resultaat.

Zelhem Het Loo

Bij dit plan zaten plankosten die nog herverdeeld worden tussen de bovenwijkse waterberging en de grondexploitatie. Het gaat om € 279.000. Daarnaast zijn er al enkele meevallers ten opzichte van de in november 2024 vastgestelde grondexploitatie in kosten en grondopbrengsten. Onder aan de streep was sprake van een sluitende grondexploitatie 2024.

Bedrijventerreinen A18 en Docks-NLD

Nieuwe tekst volgt nog van de Gemeente Montferland en Doetinchem.

Winstneming en ██████████

Winstneming

Op grond van het BBV werd naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, bij de vaststelling van het MPO een winst van € 24.760 genomen. Deze werd in de algemene reserve opgenomen.

Op grond van het BBV werd naar rato van het geraamde tekort een voorziening getroffen. Er werd een verliesvoorziening van € 31.923 getroffen. Dit bedrag werd onttrokken aan de algemene reserve.

Reserves en Risico's

Risico's Grondexploitaties

Mee- en tegenvallers bij de uitvoering van het grondbeleid komen ten gunste of ten laste van de algemene reserve. De risico's beschreven we in het MPO. Het effect van een jaar vertraging in alle projecten is berekend op € 33.653 per jaar.

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen

De reserve bovenwijkse voorzieningen bedroeg op 1 september 2024 afgerond € 2.802.000. Met de vaststelling van de grondexploitatie Magnoliaweg **wordt in 2025** € 430.000 onttrokken uit deze reserve. De stand van de reserve per 31-12-2024 is € 2.913.124. Deze is gestegen door de bijdragen bovenwijken die we in 2024 hebben ontvangen. In het MPO werd gekeken welke bijdragen vanuit de grondexploitaties aan de reserve werden gedaan. Een bedrag van afgerond € 399.000 werd verwacht en toegevoegd aan de reserve. In februari 2023 besloot de gemeenteraad om € 500.000 te onttrekken aan de reserve voor aanpassing van de Zomerweg in Achter-Drempt. Deze investering is nog niet gereed. Na afronding zal de bijdrage uit de reserve plaatsvinden.

Risicomanagement Grondexploitatie

Het exploiteren van bouwgronden bracht risico's met zich mee, met name bij projecten met een lange looptijd of hoge voorinvesteringen. De kosten en opbrengsten waren een schatting. Vertraging door bezwaarprocedures, netcongestie of veranderende marktomstandigheden waren een reëel risico.

We beheerden deze risico's actief door:

- Continu de uitgangspunten van de grondexploitatie te monitoren en bij te stellen indien nodig.

- Real-time inzicht te hebben in de kosten ten opzichte van de begroting om financiële risico's te beheersen en projecten binnen budget te houden.
- Risicobeheersing standaard te bespreken in projectgroep overleggen.
- Overleggen tussen de projectleider en wethouder(s) vast te leggen.
- De onderdelen van de grondexploitatie zo realistisch mogelijk in te schatten.

Par8 Informatiebeveiliging en privacy

Redigeren: SP + AC

Informatiebeveiliging en privacy

We werkten samen op informatiebeveiliging en privacy.

De techniek is bij [REDACTED] ondergebracht. Daardoor ontstaan veel gemeenschappelijke belangen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Wij namen actief deel in de maandelijkse overleggen van het strategisch veiligheidsoverleg en ook in de maandelijkse operationele overleggen van werkgroep informatiebeveiliging. In de werkgroepen bepaalden en waakten we samen over de technische veiligheidsinfrastructuur. We zijn voorstander van de oprichting van een operationele werkgroep privacy. Deze wens namen we op in de governance structuur.

We voerden het informatieveiligheidsbeleid 2022-2026 en privacybeleid 2023-2027 uit.

Met de uitvoering van dit beleid zijn vervolgstappen gezet om de veiligheid van informatie en de bescherming van persoonsgegevens verder te ontwikkelen en te borgen.

We voerden de VNG-resolutie 'Digitale Veiligheid: kerntaak voor gemeenten' uit.

Door deze resolutie op te pakken, laten we zien dat we, net als andere gemeenten, werken aan een veilige digitale samenleving.

Aan de slag met de aanbevelingen van de rekenkamer.

We werkten verder aan de aanbevelingen van de rekenkamer. De meeste zijn gerealiseerd. In november informeerden we u hierover via actieve raadsinformatie.

We werkten voortdurend aan bewustwording.

Voor nieuwe en bestaande medewerkers organiseerden we bewustwordingstrajecten. In 2024 behaalden 45 nieuwe medewerkers hun certificaat van de bewustwordingsgame 'Spion op je pad'. Bestaande medewerkers kregen wekelijks digitale vragen over informatiebeveiliging en privacy via 'Sir Askalot'. Daarnaast gaven we extra leertaken over actuele onderwerpen zoals phishing. Ook organiseerden we een lunchlezing met de schrijfster van "Er komt een vrouw bij de hacker", waar 140 collega's aan deelnamen.

We pakten datalekken volgens een vaste procedure op.

Bij datalekken zijn persoonsgegevens betrokken. Er werden 25 incidenten met persoonsgegevens in ons interne datalekregister gemeld. Deze pakten we op via een aparte procedure. We beoordeelden of we het lek moesten melden aan de Autoriteit Persoonsgegevens en de betrokkenen. Dit gebeurde in twee gevallen. We evalueren de datalekken en passen waar nodig processen aan.

We pakten informatiebeveiligingsincidenten volgens een vaste procedure op.

Er kwamen 109 interne veiligheidsmeldingen binnen. We handelden er 104 af; de overige meldingen duren langer om op te lossen. Ze vormen geen groot risico. De belangrijkste meldingen (273) kwamen via de [REDACTED] (IBD). [REDACTED] pakte deze op en wij monitorden dit.

We voerden verplichte [REDACTED] uit.

De audits verbeterden de informatieveiligheid. Ze zorgden wel voor meer structurele werkzaamheden. In Bronckhorst hebben we drie [REDACTED] Deze verbeteren de elektronische dienstverlening en de efficiëntie van bedrijfsprocessen. We voerden drie verplichte [REDACTED] uit. Voor het eerst voldeden we aan de eisen voor opzet, bestaan en werking. Dit betekent dat we het hele jaar werkten zoals vastgelegd.

We legden verantwoording af over onze informatieveiligheid.

We verantwoordden ons via de [REDACTED] (ENSIA). De uitkomst kwam in een Collegeverklaring informatiebeveiliging en in de jaarstukken aan de gemeenteraad. Onder ENSIA vielen de audits van [REDACTED], [REDACTED] en de zelfevaluaties van BAG, BGT, BRO, BRP en [REDACTED]

Redigeren: SP/ AC

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) verplicht overheidsorganisaties bepaalde informatie openbaar te maken. Hierdoor vinden burgers sneller en makkelijker documenten en informatie. In artikel 3.5 van de Woo (openbaarheidsparagraaf) staat dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting aandacht besteedt aan de uitvoering van de Woo en over de uitvoering van de Woo verslag doet.

De Woo trad op 1 mei 2022 in werking en kent een actieve en passieve openbaarmaking. De bepalingen over de passieve openbaarmaking (Woo-verzoeken) traden direct in werking. Actieve openbaarmaking betekent dat 11 informatiecategorieën, stap voor stap, openbaar worden. Sommige categorieën, zoals 'Woo-verzoeken', 'wet- en regelgeving', 'b en w besluiten' en 'raadsstukken', zijn al openbaar via open.bronckhorst.nl.

De meeste Woo-verzoeken handelden we binnen de wettelijke termijnen af

In 2024 kregen we meer Woo-verzoeken dan in 2023. In 2024 waren er een aantal onderwerpen waarop meerdere Woo-verzoeken zijn ingediend, zoals de uitbreidingslocaties voor wonen. In 2024 zijn 11 Woo-verzoeken over de uitbreidingslocaties voor wonen ingediend en 6 over een lopend handhavingstraject.

In 2024 kregen we 57 Woo-verzoeken. We handelden er 40 op tijd af. Bij 8 verzoeken waren we te laat. Er liggen nog 3 verzoeken om af te handelen, 4 verzoeken zijn ingetrokken. Het kost veel tijd om Woo-verzoeken af te handelen, maar we streven altijd op tijd te zijn.

Toegekend	31
Afgewezen	17
Ingetrokken	4
Buiten behandeling gesteld	2
Staat nog open	3

Voor de meeste afgewezen Woo-verzoeken gold dat de informatie al openbaar was of we hadden de gevraagde informatie niet.

We stelden onze ambities vast

In 2022 stelden we onze ambities voor actieve openbaarmaking vast. In 2024 gingen we verder met de implementatie van de Woo in de organisatie. Dit omvatte het verbeteren van het anonimiseringsproces en bewustwording onder collega's.

We stelden een juridisch administratief medewerker aan

Voor de implementatie van de Woo zijn gelden beschikbaar gesteld. Een deel gebruikten we om in 2024 een juridisch administratief medewerkster aan te stellen. Zij ondersteunt de medewerkers bij het afhandelen van Woo-verzoeken, helpt de projectgroep met het implementeren van de Woo in de organisatie en monitort de afhandeling van de Woo-verzoeken. Zo is er meer sturing op het tijdig afhandelen van de Woo-verzoeken.

We kochten een nieuwe versie van een anonimiseringssoftware

We kochten een nieuwe versie van de anonimiseringssoftware die we al gebruikten voor Woo-verzoeken en publicatie op open.bronckhorst.nl. Met deze software kunnen medewerkers sneller, gemakkelijker en beter samenwerken aan dossiers om een goed geanonimiseerd document te maken.

We voerden de verplichting van actieve openbaarmaking uit

We maakten meer openbaar dan wettelijk verplicht. We lopen voor op de landelijke ontwikkelingen. Per 1 november 2024 geldt de verplichting om de eerste categorieën openbaar te maken: organisatiegegevens en bereikbaarheidsgegevens. Deze categorieën zijn actief openbaar via open.bronckhorst.nl.

We zijn een transparante gemeente

We verbeterden de website open.bronckhorst.nl om inwoners zo goed mogelijk te informeren.

We sluiten aan bij het coalitieakkoord

We sluiten aan bij het coalitieakkoord dat openheid en transparantie benadrukt. Actieve en passieve openbaarmaking helpen hierbij.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Een risico is een onzekere gebeurtenis waardoor doelen of uitvoering van kernprocessen in gevaar kan komen. In deze paragraaf bespreken we onze nieuwe en belangrijkste risico's en hoe we deze beheersen. Risicobeheersing is belangrijk omdat het helpt problemen te herkennen en aan te pakken voordat ze ontstaan. We volgden de laatste ontwikkelingen, zowel lokaal als nationaal, bijvoorbeeld via het CPB. We wisten ook of risico's zich hebben voorgedaan. Dit belang is de afgelopen jaren toegenomen door bijvoorbeeld de coronapandemie, oorlogen en hoge inflatie.

Belangrijke risico's hadden we in beeld

Risico's veranderen snel. Daarom werkten we regelmatig risico's bij en registreerden we nieuwe risico's. We bleven alert op de risico's die we wilden of moesten nemen om onze doelen te bereiken. We namen maatregelen als dat nodig bleek.

Top 15 van financiële risico's

We kenden ruim 100 risico's die we beoordeelden op de impact, zowel financieel als niet-financieel. Van deze risico's waren er 97 met een gevolg en een financieel gevolg. Het totaal van deze financiële risico's lag op ruim € 32 mln. De 15 grootste risico's, waar ook de impact niet-financieel kan zijn, vroegen ruim 50% van onze weerstandscapaciteit. De huidige top 15 beschrijven we hieronder.

We hebben de kans op financiële risico's ingeschat met een 'kans klasse-indeling' waar een percentage aanhangt. Dit percentage geeft de kans aan dat het risico zich binnen 10 jaar voordoet. De impact, met name het financiële gevolg, samen met de kans bepaalt de beoordeling.

Tabel: TOP 15 financiële risico's

Risico-analyse met de belangrijkste mutaties binnen onze risico's

Het aantal risico's is gestegen. Dit kwam door onduidelijkheden in de landelijke politiek. Zoals politiek onrustige omstandigheden, vluchtelingenstromen en toekenningen van het Rijk die werden versoberd. Voor deze jaarrekening pasten we enkele risico's aan op "kans" en "financieel" gevolg. We voegden 8 nieuwe risico's toe, 3 risico's vervielen en 1 risico openbaarde zich.

Financiële risico's

De belangrijkste ontwikkelingen in de top 15:

- Vluchtelingenstroom. Er waren te weinig huizen en opvangplekken. De regels en wereldwijde omstandigheden bleven aan verandering onderhevig. Dit is een nieuw risico.
- Legesopbrengsten door verslechterde economische vooruitzichten. We kregen minder legesopbrengsten dan verwacht. Hierdoor ontstond een begrotingstekort. Dit is een nieuw risico.

Door de bovenstaande ontwikkelingen veranderde de top 15. We verlaagden de risico's rond nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Deze konden we breder bekijken omdat Onderwijshuisvesting niet één locatie betrof. Ook konden we voorrang geven aan maatschappelijke zaken zoals onderwijs. Onderwijs was één van de sectoren waarvoor maatschappelijke prioritering beschikbaar was.

Door nieuwe risico's op te nemen, vielen twee risico's buiten de top 15:

- een onjuiste aangifte van omzetbelasting en het btw-compensatiefonds (BCF)
- het menselijk handelen van bestuurders.

Dit betekende niet dat deze risico's onbelangrijk waren, maar ze behoorden niet tot de 15 risico's met de grootste financiële impact. We bleven deze risico's volgen.

Nieuwe financiële risico's buiten de top 15

De volgende risico's waren nieuw, maar vielen buiten de top 15:

- imago van de politiek. Inwoners hadden weinig vertrouwen in de politiek. Dit beïnvloedde ook de lokale beeldvorming.
- Externe landelijke dreigingen: Deze konden de toegang tot water, voedsel en elektriciteit verstoren. Dit kon de samenleving ontwrichten en onze dienstverlening stilleggen. We zouden dan een crisisorganisatie hebben opgestart.
- Krapte op de arbeidsmarkt binnen het sociaal domein. Inwoners die recht hadden op zorg of ondersteuning zouden dat dan niet op tijd krijgen. De vraag naar zorg en ondersteuning groeide en werd ingewikkelder. Dit belaste de omgeving meer, zowel het sociale netwerk als de professionals.
- VNG uit het IZA-akkoord: Na 2025 zijn er geen IZA-middelen meer beschikbaar. Hierdoor zouden gestarte of gefinancierde projecten niet meer door kunnen gaan.
- Aflopende financiering GALA: Door het stoppen van de financiering konden we minder doen aan preventie. Hierdoor zouden meer individuele voorzieningen nodig zijn.
- SPUK Doorstroomregeling werd nog niet gepubliceerd: Het Rijk wilde de regeling niet versoberen. De opvang van statushouders is gestart in de doorstroomlocatie en er werden financiële verplichtingen aangegaan met de eigenaren. Hierdoor kan er een financieel tekort ontstaan, omdat de huurverplichting wel is aangegaan.
- Extra verkiezingen: In de politiek in Nederland ontstond er meer kans op het moeten organiseren van verkiezingen. De financiële verplichtingen moeten we nakomen, maar er was geen zekerheid over dekking vanuit het Rijk. Bij de extra verkiezingen in 2023 kregen we geen extra vergoeding.

Overige ontwikkelingen

Het CPB zag dat de koopkracht minder steeg dan verwacht. Er was een lichte stijging. Het begrotingstekort groeide omdat uitgaven sneller stegen dan inkomsten. Vooruitkijken bleef moeilijk door de oorlogen in o.a. Rusland-Oekraïne en Gaza. De toegenomen uitgaven van de overheid, bijvoorbeeld voor defensie, drukten op de rijksbegroting en uiteindelijk op de Algemene uitkering.

Niet-financiële risico's

Naast financiële risico's zagen we ook risico's op het gebied van fraude, veiligheid, gezondheid en juridische aansprakelijkheid. Deze risico's konden onze doelen in gevaar brengen. Ze beïnvloedden ook ons imago negatief en konden leiden tot verlies van vertrouwen.

Hieronder staan de belangrijkste niet-financiële risico's die het imago konden beïnvloeden. Er waren geen veranderingen ten opzichte van de begroting. Wel was er een toevoeging gedaan bij verontreiniging, waarbij ook PFAS is meegenomen. Bij de gevolgen is ook de formatie-inzet meegenomen.

Tabel: TOP 5 niet-financiële risico's

Een aantal ontwikkelingen hadden invloed op onze gemeente. Deze hadden (nog) geen financiële impact, maar waren belangrijk voor onze samenleving en de gemeente. Ze brachten wel risico's met zich mee.

- Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Het ministerie van Defensie is op zoek naar meer ruimte. In onze gemeente werd het gebied rond de Zutphen-Emmerikseweg/Muizengatweg in Toldijk aangewezen als zoeklocatie voor grootschalige munitieopslag. De mogelijke munitieopslag zou echter zo ontwrichtend zijn voor de sterke leefgemeenschappen in Toldijk, Hummelo en Achter-Drempt, dat zowel de samenleving als de gemeente aangaven dat de locatie onacceptabel is. In november 2024 bleek dat Defensie de locatie in Toldijk niet verder onderzoekt als voorkeurslocatie. De uiteindelijke besluitvorming door het kabinet vindt in 2025 plaats.

Daarnaast was een groot deel van de Achterhoek aangewezen als zoeklocatie voor laagvlieggebied voor helikopters. In 2024 was hier nog geen duidelijkheid over. Besluitvorming door het kabinet vindt ook in dit geval in 2025 plaats.

Openbaring van risico's

In 2024 openbaarde zich een risico welke we ook in beeld hadden binnen ons risicomanagement. We hielden rekening met de opzegging van de huurovereenkomst door de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Zij zegden de huur op.

TEKORTEN SOCIAAL DOMEIN VOLGT NOG INFORMATIE OVER

We kennen de weerstandscapaciteit en ons weerstandsvermogen

De gemeentelijke weerstandscapaciteit bestond uit middelen die de gemeente heeft om financiële risico's te dekken.

We hadden met ruim € 16 mln voldoende weerstandscapaciteit

Die weerstandscapaciteit bestond uit 2 delen:

1. een structureel deel: dit deel is ieder jaar opnieuw beschikbaar;
2. een incidenteel deel: dit is één keer beschikbaar.

TABEL CHRIS WEERSTANDSCAPACITEIT (opgevraagd: 4-2-2025)

We nemen beheersmaatregelen

Het was belangrijk om maatregelen te nemen om onze risico's te verkleinen. Denk bijvoorbeeld aan het risico op een hack. Regelmatig verschenen er updates en software-aanpassingen om dit te voorkomen. Helaas konden we het risico nooit helemaal uitsluiten.

We hadden een weerstandscapaciteit nodig van ruim € 8,3 mln

We deden een risicosimulatie op basis van alle risico's. We reserveerden niet het hele risicobedrag van ruim € 32 mln. Omdat we vonden dat risico's niet allemaal tegelijk gebeuren en of in een verwachte mate. De simulatie liet zien dat een weerstandscapaciteit van ruim € 8,3 mln. nodig was.

We bepalen ons weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen voldoende was, vergeleken we de financieel beoordeelde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) met de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit gaf het weerstandsvermogen aan. De verhouding tussen beide noemden we de "Weerstandsratio". We beoordeelden een ratio van 1,9 als ruim voldoende. Door de risico's actueel te houden, bleef het weerstandsratio schommelen, hielden we de fluctuaties beperkt.

AFBEELDING KLEUREN VANUIT MARLEEN?

1A Vitale inwoners en samenleving

O4 Alle inwoners [redacted] doen mee in de samenleving [redacted]

Inleiding

Ons beleidsplan 'Gewoon meedoen' is de komende jaren onze gids voor keuzes in het sociaal domein. Voor sommige thema's is meer verdieping nodig, maar we zijn goed voorbereid op landelijke en lokale ontwikkelingen. We werkten met verdiepende nota's over bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en mantelzorg. Deze hielpen ons om onze inwoners te versterken en te ondersteunen.

Resultaten

We ondersteunden mantelzorgers volgens het nieuwe beleid

Bewustwording was het belangrijkste doel in het nieuwe mantelzorgbeleid. We maakten een campagne om mensen die voor anderen zorgen te informeren over hulp. We spraken ook met werkgevers om aandacht te vragen voor mantelzorgers onder hun werknemers.

We versterkten het vrijwilligerswerk volgens het nieuwe beleid

We vroegen 'Meedoen in Bronckhorst' en [redacted] om een [redacted] te maken. Dit punt helpt verenigingen en organisaties. Het verbetert de leefbaarheid, ondersteunt bewonersinitiatieven, versterkt de sociale basis en waardeert vrijwilligers. Het [redacted] koppelt vrijwilligers aan werk en helpt vrijwilligers. Deze organisaties werkten aan een plan voor de ontwikkeling van het [redacted]

We zorgden voor een stevige basis voor bestaanszekerheid van onze kwetsbare inwoners

We verbreedden het armoedebeleid naar bestaanszekerheid en zorgden zo voor een stevige basis voor diegenen die dit het hardste nodig hebben. De regelingen voor huishoudens met een laag inkomen pasten we aan. Deze aanpassingen helpen inwoners met een laag inkomen. Kinderen in deze gezinnen kunnen makkelijker vergoedingen krijgen voor producten of diensten die ze nodig hebben.

We voegden regelingen samen tot één budget op de Hierhe'jwat pas. Volwassenen kunnen makkelijker sporten en aan cultuur doen doordat we een groot deel van de contributie vergoeden. Verder bieden we een collectieve ziektekostenverzekering voor inwoners met een laag inkomen en hoge zorgvraag. Daarnaast is er een witgoedregeling om oude apparaten te vervangen om zo de energierekening te verlagen. De meeste wijzigingen gaan in op 1 januari 2025.

O7 Inwoners [redacted] maakten gezondere keuzes [redacted]

Inleiding

We vertaalden onze doelen naar een plan van aanpak voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We gebruiken de brede specifieke uitkering (SPUK) voor activiteiten op het gebied van sport, bewegen, sociale basis en gezondheid. We

werken in de regio samen met gemeenten en zorgverzekeraars aan vijf programma's: Welzijn op Recept, Kansrijke Start, Valpreventie, Gezond Gewicht kinderen en Gezond Gewicht volwassenen. Voor de specifieke uitkering leggen we verantwoording af aan het Rijk.

Resultaten

We bevorderden de gezonde samenleving

We versterkten de samenwerking met maatschappelijke partners vanuit het Gezond en Actief Leven programma's (GALA). We voerden diverse activiteiten uit voor inwoners zoals gezondheidschecks. Drie keer organiseerden we de cursus 'Blieven Staon' om vallen te voorkomen. We zetten in op alcoholpreventie omdat het alcoholgebruik in Bronckhorst hoger ligt dan in de regio Noord- en Oost Gelderland. Het gaat bijvoorbeeld om kinderen onder de 18 jaar die al mogen drinken van hun ouders, bingedrinken bij leerlingen in het voortgezet onderwijs en volwassen zware drinkers. Jongeren konden na het volgen van de alcoholpreventiecursus en het behalen van hun rijbewijs, gratis hun rijbewijspasje ophalen. Voor de programma's Eenzaamheid en Mantelzorg was er een periode geen personeel beschikbaar.

We bevorderden de gezondheid met regionale samenwerking

We liepen vertraging op bij het opstellen van de werkagenda Integraal Zorg Akkoord (IZA). Daardoor liep ook de uitvoering achter. We zetten druk op het proces via regionale samenwerking in het sociaal domein, maar de uitvoering versnelt nog niet. De Uitvoeringscoalities startten in september en stelden een voorlopige werkagenda IZA op. Hierin staan regionale en lokale activiteiten. De VNG heeft de Resolutie vervolg IZA aangenomen. Sindsdien konden we doorgaan met de uitvoering.

01 We hebben een woonzorgvisie

Inleiding

Alle gemeenten moeten vanaf 2023 starten met integrale, regionaal afgestemde, woonzorgvisies voor alle aandachtsgroepen en ouderen. Dit staat in de programma's 'een thuis voor iedereen' en 'wonen en zorg voor ouderen' van het Rijk. De woonzorgvisie heeft gevolgen voor de zorg en de benodigde woonvormen. Het doel van de woonzorgvisie is dat mensen langer fijn en veilig thuis kunnen wonen. Het is belangrijk dat inwoners zelf kiezen hoe zij omgaan met hun toekomst en gezondheid. We maken mensen bewust over dit onderwerp en stimuleren andere woonvormen.

Resultaten

We werkten de woonzorgvisie uit in een uitvoeringsprogramma

We actualiseerden de woonzorgvisie 2025-2030. De woonzorgvisie richt zich op het behouden en versterken van welzijn, leefbaarheid en naoberschap.

We willen dat onze inwoners zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Daarom sturen we op een passende woning voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag en investeren in toekomstbestendige professionele zorg. In het uitvoeringsprogramma namen we op dat we verschillende woonvormen realiseren, zoals nultredenwoningen en geclusterd wonen.

Ook hadden we oog voor vernieuwende wooninitiatieven en de continuïteit van de professionele zorg. Door passende woningen voor ouderen en hulpbehoevenden te bieden, komen er woningen vrij voor andere doelgroepen, zoals starters of doorstromers. We begonnen samen met de Achterhoekse gemeenten, woningcorporaties en andere betrokkenen met het opstellen van een regionale visie.

We verkenden de mogelijkheden voor een WMO-convenant met woningcorporaties
We spraken met de corporaties over de woonzorgvisie. De corporaties hebben een belangrijke rol gespeeld bij het maken van deze visie. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) komt op verschillende plekken in de woonzorgvisie terug. We spraken nog niet over de mogelijkheden voor een WMO-convenant, we spraken af dat we dit doen bij de uitvoering van de woonzorgvisie.

O3 Programma Migratie en integratie, huisvesting nieuwkomers

Inleiding

We zetten belangrijke stappen in een onzekere en veranderende omgeving. Vanaf 1 februari 2024 geldt de spreidingswet. Gemeenten moeten nu asielzoekers opvangen. Het doel is genoeg opvangplekken te creëren en asielzoekers eerlijk te verdelen over provincies en gemeenten. Voor Bronckhorst betekende dit een verhoging van 130 naar 221 asielzoekers.

Het nieuwe kabinet wil een strenger asielbeleid. Ze willen minder vluchtelingen toelaten, minder opvangplekken creëren, asielzoekers langer laten wachten, strengere regels opstellen en soberder opvanglocaties bieden. Dit heeft grote invloed op de taak van de gemeenten. Hierdoor veranderden de taakstellingen regelmatig. In de regio Achterhoek besloten we om de maatschappelijke opgave volgens de regionale plannen te blijven uitvoeren. De spreidingswet geldt totdat er nieuwe wetgeving is. Voor onze gemeente betekende dit dat we in 2024 de taak hadden om 221 asielzoekers en 73 statushouders op te vangen en 280 opvangplaatsen te maken voor Oekraïense ontheemden.

Eind 2024 kregen we van minister [REDACTED] een nieuw verdeelbesluit met nieuwe doelstellingen voor volgend jaar. Dit riep regionaal en landelijk vragen op. De bestuurlijke provinciale tafel gaf deze vragen terug aan het ministerie. We ontvingen nog geen antwoorden. We zijn afhankelijk van wijzigingen en aanpassingen vanuit het ministerie. We hebben korte lijnen en schakelen snel waar mogelijk. Dit vraagt soms om nieuwe overwegingen en besluiten, zowel lokaal als regionaal. Wij zijn als regio en provincie Gelderland verantwoordelijk voor deze opgaven. We besloten verder te gaan met het mogelijk maken van twee opvanglocaties.

De inspanningsverplichting voor huisvesting van Oekraïense ontheemden is in het laatste verdeelbesluit verlaagd van 280 naar 252.

Resultaten

We zorgen voor passende huisvesting voor statushouders

We huisvestten 55 nieuwkomers. Dit deden we samen met [REDACTED] en [REDACTED]. We gebruikten ook creatieve oplossingen zoals de doorstroomlocatie (DSL) en kamergewijze verhuur. De HotelAccommodatieRegeling (HAR) bij Villa Zilverlinde

Commented [LB1]: dit is toekomst, kan eruit wat mij betreft

Commented [LB2]: idem

Commented [MV3]: [REDACTED] Is dit nog wat in te korten?

Commented [CB4R3]: Ik heb dit document met [REDACTED] gedeeld en gevraagd op de opmerkingen van jou en [REDACTED] te reageren

Commented [LB5]: Check aub: ik heb sommige leidende zinnen omgeschreven. Ik heb er bijvoorbeeld van gemaakt: spraken we af, voerden we uit etc. Maar het kan zijn dat niet wij, maar een andere partij dit deed. Dan moet het onderwerp van de zin veranderen.

stopte in december 2024. Alle bewoners van de HAR kregen een nieuwe plek in de DSL.

Onze taakstelling van 83 nieuwkomers haalden we niet, we hebben een achterstand van 28. De instroom van alleenreizende statushouders paste niet bij ons aanbod van gezinswoningen. De IND heeft achterstanden in het beoordelen van aanvragen, soms tot 2 jaar. De HAR kon maar 6 maanden duren. Daarna waren we als gemeente verantwoordelijk voor huisvesting, die we niet konden bieden. Daarom maakten we kamergewijze verhuur mogelijk voor nieuwkomers. We maakten afspraken met de corporaties en spraken af dat we de eerste woningen begin 2025 inzetten.

We zochten opvanglocaties voor asielzoekers

We bereidden twee opvanglocaties voor alleenreizende minderjarige asielzoekers (AMV's) voor. We zochten naar geschikte locaties die passen bij de dorpen in de gemeente. We kozen niet voor één grote opvanglocatie, omdat dat niet past bij de omgeving. Daarom kozen we voor een locatie in Hengelo en één in Vorden. Volgens het [REDACTED] (COA) zijn kleine opvanglocaties alleen geschikt voor alleenreizende minderjarige asielzoekers. Daarom gingen we in overleg met de regio over de huisvesting van 221 AMV's op drie locaties met elk 80 plekken.

Op 7 maart besloten we om de grond in Hengelo aan het COA te verhuren. Op 11 maart informeerden we inwoners en omwonenden. Sinds 19 april overlegden we regelmatig met omwonenden. Op 3 juli besloten we om ook de grond in Vorden aan het COA te verhuren. Op 8 juli zijn inwoners en omwonenden geïnformeerd. In Vorden werd een klankbordgroep opgericht. Op 16 september was de eerste bijeenkomst. Tijdens deze overleggen bespraken we de zorgen en wensen van de omwonenden en gaven we samen met het COA en [REDACTED] (landelijke voogdijorganisatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen) informatie over de opvang. In de tweede helft van 2024 was er regelmatig contact met het COA over de huisvestingsmogelijkheden en eisen. Hierbij namen we ook de wensen van de omwonenden mee en bespraken we de eerste tekeningen.

We verleenden asielnoodopvang

Sinds november 2024, vingen we net als voorgaande jaren AMV's op in de noodopvang bij de Betteld in Zelhem.

We huisvestten Oekraïense ontheemden

Het jaar startte met een inspanningsverplichting van 231 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. Dit werd later verhoogd naar 280 plekken. Eind 2024 hadden we 14 locaties met in totaal 235 opvangplekken. We behaalden de doelstelling van het begin van het jaar. Omdat het een inspanningsverplichting is, waren we niet verplicht de aantallen te halen. We breidden het aantal niet uit naar 280 plekken omdat de druk op het personeel te hoog werd. Eind 2024 verlaagde de inspanningsverplichting naar 252 plekken.

We vonden een pand voor de [REDACTED] (ISK)

Minderjarige asielzoekers zijn net als Nederlandse kinderen leerplichtig. Na gesprekken met het onderwijs besloten we om ISK-onderwijs aan te bieden in één schoolgebouw. Dit maakt het mogelijk om naast lessen ook begeleiding en ondersteuning te bieden. We kozen voor het pand van het [REDACTED] in Vorden dat per 1 januari 2025 vrijkomt. Dit is een onderwijspand met een maatschappelijke

bestemming. In oktober informeerden we omwonenden over het plan om dit pand te gebruiken voor ISK-onderwijs. Eind 2024 lieten we bouwtechnisch onderzoek uitvoeren. Hieruit bleek dat het pand geschikt is voor klassikaal onderwijs. Omwonenden vroegen ook om onderzoek te doen naar verkeersveiligheid en sociale veiligheid. We spraken af om dit mee te nemen in een haalbaarheidsonderzoek dat in het voorjaar 2025 klaar is.

O3 Programma Migratie en integratie, het bevorderen van meedoen van nieuwkomers

Inleiding

We zetten belangrijke stappen in een onzekere en veranderende omgeving. Vanaf 1 februari 2024 geldt de spreidingswet. Gemeenten moeten nu asielzoekers opvangen. We moeten genoeg opvangplekken creëren en asielzoekers eerlijk verdelen over provincies en gemeenten. Dat geeft een taakstelling voor huisvesting, maar vraagt ook om andere voorzieningen zoals onderwijs en inburgering.

Resultaten

We hadden voor AMV'ers een onderwijsaanbod

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Onderwijs is een belangrijk onderdeel van het dagprogramma van de jongeren. Dit was een belangrijk deel van het opzetten van drie opvanglocaties in Bronckhorst. We spraken al vroeg met [REDACTED] dacht mee over hoe het onderwijs te organiseren. Ze wilden een onderwijslocatie die geschikt is voor onderwijs aan alle 221 jongeren. De jongeren in de noodopvang bij de Betteld kregen sinds december onderwijs op locatie. [REDACTED] verzorgde dat onderwijs.

Voor de Oekraïense nieuwkomers was er een taalaanbod

Vrijwilligers deden veel voor Oekraïense nieuwkomers, zoals taallessen. Dit gebeurde op verschillende locaties in Bronckhorst. Dit was tijdelijk, maar het bleek dat deze groep langer blijft. Deelname was vrijblijvend en dat maakte dat aanwezigheid erg wisselend was. Samen met de taalhuiscoördinator en vrijwilligers bleven we taallessen aanbieden. We gebruikten hetzelfde materiaal en volgden de vorderingen. We stuurden meer op de aanwezigheid. Het [REDACTED] startte met een groep in Bronckhorst. Zij kregen les van NT2-docenten en gebruikten hetzelfde materiaal. De financiering liep via Doetinchem als centrumgemeente.

We boden ondersteuning bij de inburgering van statushouders

Iedere nieuwe inwoner die moest inburgeren, kreeg een passend traject aangeboden. Deze trajecten werden uitgevoerd door [REDACTED] De locatie in Zelhem was te klein voor het aantal deelnemers. Door de verhuizing van het [REDACTED] naar een nieuwe locatie, zagen we een kans. [REDACTED] verhuisde met haar cursisten en maatschappelijke begeleiding naar het voormalige schoolgebouw aan het Hoge in Vorden. Er waren vijf groepen met in totaal 52 deelnemers. Dit pand biedt meer mogelijkheden voor praktijkonderdelen, zoals het bezoeken van een bibliotheek, huisarts en andere partijen. De eerste kandidaten ronden binnenkort hun inburgering af. Dit gaf ons nieuwe informatie die we kunnen meenemen in onze afspraken en procedures.

We boden begeleiding naar werk aan inburgeraars onder de oude wet

Vanuit het rekenkamerrapport kregen we de opdracht om meer te doen voor inwoners die onder de oude wet zijn ingeburgerd. In overleg met de sociaal-consulenten schakelden we Base2work in. Base2work begeleidde 13 inwoners. Ze keken per persoon naar taalvaardigheid, werkervaring en opleidingen. Ze bespraken wat mogelijk is. We zagen dat Base2work snel vertrouwen wint en persoonlijke aandacht geeft. Zo ontdekten ze waarom iemand nog niet werkt. We spraken af dat we nog een half jaar doorgaan met dit traject, en dat we bekijken of we een tweede traject kunnen starten.

We hadden een sociaal-consulent voor Oekraïners

Deze groep nieuwkomers blijft langer dan verwacht. Daarom stelden we een extra sociaal-consulent aan om inzicht te krijgen in de behoeften van Oekraïense nieuwkomers. Zo konden we dezelfde ondersteuning bieden als aan andere inwoners. De sociaal-consulent ondersteunde met diverse vragen over werk, vervoer, school, financiën. En verwees door waar dat kon.

We hadden jobcoaches voor nieuwkomers

Er ontbrak een schakel tussen de sociaal-consulent en de ondernemer/organisatie. Op basis van ervaringen met Base2work en vragen uit de praktijk, stelden we een jobcoach aan. We wilden beter begrijpen wat nodig is voor duurzame uitstroom naar werk voor nieuwkomers, de jobcoach startte met inzicht hierin te krijgen. De jobcoach zorgde voor een betere verbinding tussen de sociaal-consulent en werkgevers. Zo konden we gericht ondersteuning bieden en de kans op succesvolle uitstroom naar werk vergroten.

Met het project inwonerparticipatie gastouderopvang hadden we de focus op gastouderopvang

In oktober 2023 startte Bronckhorst een project om inwonersparticipatie te bevorderen, met focus op gastouderopvang. Helaas leidde de inzet van nieuwkomers als extra ondersteuning niet tot meer plekken bij gastouders of kinderopvang. De regels en wetgeving laten dat niet toe. De gebruikte methodiek werkte wel. We probeerden de subsidie in te zetten voor mobiliteit en taalontwikkeling, zoals in Lochem en Berkelland. Dit lukte niet binnen de beschikbare termijnen. We spraken af in 2025 hierover een verantwoording uit te werken.